

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

3

SIRA SAYISI: 207

**Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili
Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket
Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili
Muhammed Levent Bülbül ve Afyonkarahisar
Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Ceza
ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun
ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair
Kanun Teklifi (2/2762) ve Adalet Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/2762 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4

- Katılma Yazıları6

- Genel Gerekçesi9

- Madde Gerekçeleri12

• Adalet Komisyonu Raporu.....36

• Muhalefet Şerhleri42

• Teklif Metni.....87

• Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin.....87

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

<i>Cahit Özkan</i>	<i>Muhammed Levent Bülbül</i>	<i>Ali Özkaya</i>
Denizli	Sakarya	Afyonkarahisar
<i>Recep Özel</i>	<i>Yılmaz Tunç</i>	<i>Ahmet Akay</i>
Isparta	Bartın	Şanlıurfa
<i>Osman Ören</i>	<i>İsmail Bilen</i>	<i>Rizgin Birlik</i>
Siirt	Manisa	Şırnak
<i>Bekir Kuvvet Erim</i>	<i>Ziver Özdemir</i>	<i>Halil Özşavlı</i>
Aydın	Batman	Şanlıurfa
<i>Ahmet Salih Dal</i>	<i>Oya Eronat</i>	<i>Ramazan Can</i>
Kilis	Diyarbakır	Kırkkale
<i>Fatma Betül Sayan Kaya</i>	<i>Ahmet Zenbilci</i>	<i>Abdullah Ağralı</i>
İstanbul	Adana	Konya
<i>İbrahim Aydemir</i>	<i>Orhan Erdem</i>	<i>Ahmet Çolakoğlu</i>
Erzurum	Konya	Zonguldak
<i>Halil Etyemez</i>	<i>Ayşe Keşir</i>	<i>Yücel Menekşe</i>
Konya	Düzce	Nevşehir
<i>Müslüm Yüksel</i>	<i>Emine Sare Aydın</i>	<i>Lütfiye Selva Çam</i>
Gaziantep	İstanbul	Ankara
<i>Nevzat Ceylan</i>	<i>Fatih Şahin</i>	<i>Emrullah İşler</i>
Ankara	Ankara	Ankara
<i>Hakan Çavuşoğlu</i>	<i>Mustafa Levent Karahocagil</i>	<i>Hasan Çilez</i>
Bursa	Amasya	Amasya
<i>Yusuf Başer</i>	<i>Abdulkadir Özel</i>	<i>Erol Kavuncu</i>
Yozgat	Hatay	Çorum
<i>Orhan Kırçalı</i>	<i>Hacı Turan</i>	<i>Belgin Uygur</i>
Samsun	Ankara	Balıkesir
<i>Yavuz Ergun</i>	<i>Hacı Ahmet Özdemir</i>	<i>Ahmet Sorgun</i>
Niğde	Konya	Konya

<i>Mustafa Yel</i>	<i>Hacı Bayram Türkoğlu</i>	<i>Eyüp Özsoy</i>
Tekirdağ	Hatay	İstanbul
<i>Salih Cora</i>	<i>İshak Gazel</i>	<i>Mahmut Atilla Kaya</i>
Trabzon	Kütahya	İzmir
<i>Süleyman Karaman</i>	<i>Abdullah Güler</i>	<i>İbrahim Yurdunuseven</i>
Erzincan	İstanbul	Afyonkarahisar
<i>Mustafa Arslan</i>	<i>Murat Baybatur</i>	<i>Fehmi Alpay Özalan</i>
Tokat	Manisa	İzmir
<i>Vedat Demiröz</i>	<i>Ahmet Kılıç</i>	<i>Celalettin Güvenç</i>
İstanbul	Bursa	Kahramanmaraş
<i>Yusuf Beyazıt</i>	<i>Feyzi Berdibek</i>	<i>Metin Gündoğdu</i>
Tokat	Bingöl	Ordu

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/2762 esas numaralı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Gereğini arz ederim.

2/4/2020

Ekrem Çelebi

Ağrı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

01/04/2020

Metin Yavuz

Aydın

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

31.03.2020

Salim Çivitcioğlu

Çankırı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Gereğini arz ederim.

31/3/2020

Fahri Çakır

Düzce

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

31.03.2020

Mehmet Sait Kirazoğlu

Gaziantep

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

31 Mart 2020

Sabri Öztürk

Giresun

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

31.03.2020

Mustafa Demir

İstanbul

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

31 Mart 2020

Mustafa Hilmi Dülger

Kilis

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Komisyonu gündeminde bulunan 2/2762 esas numaralı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Gereğini arz ederim.

01.04.2020

Tahir Akyürek

Konya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

31.03.2020

Mustafa Açıkgöz

Nevşehir

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

31.03.2020

İsmail Kaya

Osmaniye

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

31 Mart 2020

Mücahit Durmuşoğlu

Osmaniye

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYON (2/2762)	
ESAS	Adalet Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Çağdaş ceza infaz sisteminin temel amacı; hükümlülerin sosyalleşmesini teşvik etmek, yeniden suç işlemlerini engelleyici etkenleri güçlendirmek, üretken, kanunlara ve toplumsal kurallara saygılı ve sorumluluk taşıyan bir yaşam biçimine uyumlarını kolaylaştırmak, böylelikle cezanın genel ve özel önleme etkisinin oluşmasını sağlamak ve toplumu suça karşı korumaktır.

Ceza ve ceza muhakemesi hukukunda insana değer veren düşüncenin etkinlik kazanmasıyla birlikte sadece hapis cezası vererek bunu infaz etmenin her zaman iyi sonuçlar vermediği, hükümlünün toplumla bütünleşmesini gerçekleştirmede yeterli etkiyi yapmadığı, infaz rejimlerinde hükümlünün iyileştirilmesi ve topluma yeniden kazandırılmasına imkân sağlayacak değişiklikler yapılması gerektiği yönündeki görüşler, 19 uncu yüzyılın ikinci yarısından itibaren tartışılmaya başlanmıştır. Cezanın amacı ve nitelikleri konusundaki bu görüşler, güvenlik tedbirleri, özel infaz usulleri ve denetimli serbestlik gibi yeni yöntem ve kurumların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Yapılan kriminolojik araştırmalar da, failin kişiliğine bilimsel yöntemlerle yaklaşılması ve klasik ceza ve infaz uygulamalarında değişiklikler yapılması gerektiği düşüncelerini doğrulayıp, desteklemiştir.

Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin mevzuat hükümleri, ceza adalet sistemi içerisinde yapılan yargılama sonucunda verilen kararların, mevzuat hükümlerine göre kesinleşmesi sonucunda yerine getirilmesi, başka bir anlatımla ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin usul ve esasları içeren düzenlemeleri oluşturmaktadır. Ceza muhakemesi hukuku anlamında “hüküm” olarak adlandırılan kararlar, infaz hukukunun yetki alanı içerisinde kalmaktadır. Penoloji bilimi bakımından infaz makam veya mercilerince yerine getirilecek hükümler, icraî nitelikte olmak durumundadır. Ceza adalet sistemini tamamlayan ve bütünü bir parçası olarak kabul edilen penoloji biliminin niteliği gereği, infaz makam ve mercilerince yapılacak işlem ve faaliyetlerin ayrıntılı olarak düzenlenmesi gerekmektedir. Maddî ceza hukuku anlamında işlenen bir suç karşılığı uygulanacak yaptırımın ne şekilde yerine getirileceği, infazla görevli makam ve mercilerce bilinecek ve dikkate alınacaktır. Ancak, belirtmek gerekir ki infaz yetkisi ve görevi, sadece kesinleşmiş hükümlerle sınırlı değildir. Örneğin, ceza muhakemesinde soruşturma veya kovuşturma evrelerinde şüpheli veya sanığın özgürlüğünü kısıtlayan nitelikteki koruma tedbirleri bakımından da aynı esaslar uygulanacaktır.

Soruşturma veya kovuşturma evrelerinde verilen karar veya hükümler bakımından mahkeme veya hâkimliklerin yetkilerinin kanunî düzenleme ile belirlenmesi ve bunun sonucu olarak da mahkeme veya hâkimliklerin kendi yetki alanı içerisinde fonksiyonel anlamda uzmanlaşmış merci statüsünde olmaları, ceza adalet sisteminin çok eskiden beri istediği bir amaçtır. Bu uzmanlaşma, ceza adalet sisteminin tamamlayıcı bir parçası olan infaz işlem ve faaliyetleri bakımından da zorunluluk arz etmektedir. Bir cezaî uyumsuzluğun sonucunda verilmiş olan hükümlerin kapsam, nitelik ve nicelik itibarıyla ne şekilde yerine getirileceği, yerine getirilme sırasında doğabilecek tereddüt ya da sorunların ne şekilde çözüme kavuşturulacağı tamamen uzmanlık içeren bir hukuk bilgisini gerektirmektedir. Kovuşturma makamı olarak görev yapan mahkemelerden bu uzmanlığın gerektirdiği bilgi veya öngörü beklemek uygun olmayacaktır. Ülkemizde 2001 yılında yürürlüğe giren 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ile cezaların infazı aşamasında verilecek bazı kararların infaz hâkimliği tarafından verilmesi sağlanmış olmakla birlikte infaz aşamasında verilecek diğer tüm kararlar yargılamayı yapan mahkemeler tarafından verilmekte ve bu konuda uzmanlaşma sağlanamamaktadır.

Esasen infaz hâkimlikleri, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan idarî işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlere yönelik şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak üzere kurulmuştur. 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren yeni ceza mevzuatıyla sınırlı bazı adlî görevler infaz hâkimliklerine verilmiştir. İnfaz aşamasında verilen en önemli kararlardan biri, açık ceza infaz kurumunda bulunan hükümlülerin denetimli serbestliğe ayrılmasına ilişkin karardır. Bu karar infaz hâkimliğince verilmektedir. Başka bir ifadeyle, hükümlünün ceza infaz kurumundan tahliyesini sağlayan karar, infaz hâkimi tarafından verilmektedir.

Yeni ceza mevzuatının uygulanmasıyla ilgili olarak infaza yönelik işlem ve faaliyetlere ilişkin kararların, uzmanlığı gerektiren hâkimler tarafından verilmesi ihtiyaç hâline gelmiştir. Nitekim, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile suç ve yaptırım teorisi bakımından yeni ve çağdaş düzenlemeler getirilmiş, suç karşılığı uygulanacak yaptırımlar yeniden belirlenmiş, kısa süreli hapis cezası yerine uygulanacak seçenek tedbirler ayrıntılı olarak düzenlenmiş, erteleme ve denetimli serbestlik hükümleri bakımından yeni müesseseler getirilmiştir. Mevzuatımız bakımından kabul edilen önemli diğer bir değişiklik ise, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile getirilen koşullu salıverilme rejimine ilişkindir. 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanunu hükümleriyle, denetimli serbestlik teşkilâtı kurulmuş ve mahkeme veya hâkimliklerle bağlantılı görev ve faaliyetlerin yerine getirilmesine yönelik yeni ve esaslı düzenlemeler yapılmıştır. Denetimli serbestliğe ilişkin kararların, denetimli serbestlik teşkilâtıyla infaz hâkimliği tarafından birlikte yerine getirilmesi, infaz hizmetlerinin amacına uygun olarak sonuçlanmasını sağlayacaktır.

Bu nedenle, yargılama sonunda hükmedilen ceza ve güvenlik tedbirlerinin yerine getirilmesi sırasında alınacak kararların infaz hâkimliği tarafından verilmesi sağlanarak, infaz işlemlerinin tek bir yargı merciinde toplanması, bu işlemlerde ihtisaslaşmaya gidilmek suretiyle infaz hizmetlerinin etkinliğinin ve kalitesinin artırılması ve yargılama yapan mahkemelerin iş yükünün azaltılması hedeflenmektedir.

Teklifle, İnfaz Hâkimliği Kanununda yapılması öngörülen değişikliklerle infaz hâkimliğinin mevcut görevleri arasına, Türk Ceza Kanunu ve Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanununda yer alan; ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazı ve kısa süreli hapis cezasına seçenek olarak hükmedilen tedbirler ile denetimli serbestlik tedbirlerinin denetlenmesi ve yerine getirilmesine yönelik kararları vermek görevleri de eklenmektedir. Ayrıca, Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara karşı şikâyet başvurusunda bulunulabilmesine imkan tanınmaktadır. Bu şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak görevi infaz hâkimliklerine verilmektedir. Bu kapsamda, söz konusu kanunlarda değişiklikler yapılmakta ve belirtilen bu temel ilke ve amaçların gerçekleştirilmesi öngörülmektedir.

Dünyanın birçok ülkesinde hükümlülerin mahkum oldukları hapis cezalarının bir kısmı ceza infaz kurumlarında, kalan kısmı ise topluma uyum sağlamaları amacıyla ceza infaz kurumları dışında infaz edilmektedir. Şartlı tahliye ya da koşullu salıverilme olarak nitelendirilen bu müessese, ülkelerin ceza ve infaz politikalarına göre farklı koşul ve sürelerle uygulanmaktadır. Örneğin, İngiltere, Finlandiya, İtalya ve Polonya’da kural olarak hapis cezalarının yarısı ceza infaz kurumlarında infaz edilmekte iken, bu oran Belçika’da üçte bire kadar düşmektedir. Ülkemizde 2005 yılından itibaren kural olarak üçte ikilik, bazı suçlar bakımından ise dörtte üçlük oran uygulanmaktadır. Hükümlülerin dış dünyaya uyum sağlamaları ve rehabilite edilerek yeniden suç işlemelerinin önlenmesi amacıyla söz konusu oranlarda değişiklik yapılması öngörülmektedir.

5/4/2012 tarihli ve 6291 sayılı Kanunla 5275 sayılı Kanuna eklenen 105/A maddesi ile infaz sistemimize giren ve koşullu salıverilme tarihinden önce belirli bir sürenin denetimli serbestlik altında toplum içinde infazına imkan veren yeni bir infaz rejimi kabul edilmiştir. Bu rejim, belirli şartları taşıyan hükümlülerin, topluma uyum sağlamalarının kolaylaştırılması ve yeniden suç işleme risklerinin azaltılması için kişiye göre belirlenmiş denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle, koşullu salıverilme tarihinden bir yıl önce ceza infaz kurumundan tahliye edilmelerini ifade etmektedir. Bu infaz rejimi vasıtasıyla hükümlülerin; yeniden suç işleme risklerinin azaltılması, sosyal hayata hazırlanmasına imkân sağlanması, tahliye şartlarına uyumunun gerçekleştirilmesi ve toplumsal kurallara uyma becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Söz konusu düzenlemeye göre, açık ceza infaz kurumlarına ayrılan veya ayrılmayı hak eden her hükümlü, verilen ceza miktarına bakılmaksızın bir yıllık maktu denetimli serbestlik süresinden eşit yararlanmakta, bu durum ceza miktarı fazla olan hükümlüler bakımından adaletsiz bir sonucun ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Yapılması öngörülen düzenlemeyle, her hükümlünün maktu süreyle denetimli serbestlikten yararlanması uygulamasından vazgeçilerek, koşullu salıverilme süresine göre oransal (nispi) olarak denetimli serbestlikten faydalanması sağlanmaktadır. Başka bir ifadeyle, ceza infaz adaletinin gerçekleştirilmesi amacıyla denetimli serbestlik rejimi altında geçirilecek süre, oransal olarak belirlenmektedir.

Ayrıca, mevcut denetimli serbestlik uygulaması, belli bir miktara kadar olan hapis cezaları bakımından hükümlülerin ceza infaz kurumlarında çok kısa bir süre kalmalarına neden olmaktadır. Yapılması öngörülen düzenlemeyle, miktarına bakılmaksızın hapis cezası alan tüm hükümlülerin belirli bir süre ceza infaz kurumunda kalması sağlanmakta, böylelikle miktarı az olan hapis cezaları bakımından denetimli serbestlik uygulaması nedeniyle oluşan cezasızlık algısının ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır.

İnfaz sistemimizde hapis cezalarının konutta, hafta sonu veya geceleyin infazı şeklinde düzenlenen özel infaz usulleri, kapsam ve koşulları nedeniyle çok tercih edilen bir infaz yöntemi değildir. Teklifte, özel infaz usulleri bir bütün halinde ele alınarak, daha etkili ve tercih edilebilir olması amacıyla bu usullerin kapsamı genişletilmekte ve koşulları yeniden belirlenmektedir.

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun yaklaşık onbeş yıllık uygulaması sırasında zaman zaman değişiklikler yapılmış ve infaz sistemimizin daha etkin ve verimli işlemesi sağlanmıştır. Yapılan bu değişikliklere ek olarak, penoloji bilimine uygun modern infaz rejiminin gereklerine göre infaz sistemimizde bir takım değişiklikler yapılması zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

Teklifle, infaz sistemi ile ceza infaz kurumlarının yönetim ve işleyişiyle ilgili olarak uygulamada ortaya çıkan bir takım sorunların giderilmesi, infaz ve denetimli serbestlik aşamalarında çocukların ve kadınların lehine olacak bazı hükümlerin getirilmesi amacıyla değişiklikler yapılmaktadır.

Teklifle ayrıca, Türk Ceza Kanununda yer alan bazı suçlarla daha etkin mücadele edilebilmesi ve caydırıcılığın sağlanması amacıyla bu suçların hapis cezalarının alt ve üst sınırları artırılmakta ve Ceza Muhakemesi Kanununda değişiklik öngörülerek uygulamada ortaya çıkan bazı farklılıklar ile sorunların giderilmesi amacıyla hükümler sevk edilmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Maddeyle, 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununun 1 inci maddesinin ikinci fıkrası yeniden düzenlenmektedir.

Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin mevzuat hükümleri, ceza adalet sistemi içerisinde yapılan yargılama sonucunda verilen kararların, mevzuat hükümlerine göre kesinleşmesi sonucunda yerine getirilmesine, başka bir anlatımla infazına ilişkin usul ve esasları içeren düzenlemeleri oluşturmaktadır. Ceza muhakemesi hukuku anlamında “hüküm” olarak adlandırılan kararlar, infaz hukukunun yetki alanı içerisinde kalmaktadır. Ceza adalet sistemini tamamlayan ve bütünün bir parçası olarak kabul edilen penoloji bilimine göre, infaz makam ve mercilerince yapılacak işlem ve faaliyetlerin ayrıntılı olarak düzenlenmesi gerekmektedir.

2001 yılında yürürlüğe giren 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununa göre infaz hâkimlikleri, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan idarî işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlere yönelik şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak üzere kurulmuştur. 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren yeni ceza mevzuatıyla sınırlı bazı adli görevler de infaz hâkimliklerine verilmiştir. İnfaz aşamasında verilen en önemli kararlardan biri açık ceza infaz kurumunda bulunan hükümlülerin denetimli serbestliğe ayrılmasına ilişkin karardır. Bu karar bugün itibarıyla infaz hâkimliklerince verilmektedir. Başka bir ifadeyle hükümlünün ceza infaz kurumundan tahliyesini sağlayan karar, infaz hâkimi tarafından verilmektedir.

Herhangi bir cezaî uyumsuzluğun sonucunda verilmiş olan kararların kapsam, nitelik ve nicelik itibarıyla ne şekilde yerine getirileceği, yerine getirilme sırasında doğabilecek tereddüt ya da sorunların ne şekilde çözüme kavuşturulabileceği tamamen uzmanlık içeren bir hukuk bilgisini gerektirmektedir. Uzmanlık gerektiren bu alanda kovuşturma makamı olarak görev yapan mahkemelerden aynı uzmanlığın gerektirdiği bilgi veya öngörüü beklemek uygun olmayacaktır. Yapılan bazı düzenlemelerle, cezaların infazı aşamasında verilecek sınırlı bazı kararların infaz hâkimliği tarafından verilmesi sağlanmış olmakla birlikte infaz aşamasında verilecek diğer tüm kararlar, yargılamayı yapan mahkemeler tarafından verilmekte ve bu konuda uzmanlaşma sağlanamamaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikte, infaz hâkimliğinin mevcut görevleri arasına, Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara karşı yapılan şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak, ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gereken tüm kararları vermek ve işleri yapmak görevleri de eklenmektedir. Böylelikle, ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına yönelik iş ve işlemlerin, infaz hizmetlerinin amacına uygun olarak daha etkili, verimli ve hızlı gerçekleşmesi sağlanacaktır.

Maddenin ikinci fıkrasının mevcut hükümlerinde yer alan infaz hâkimliklerinin görev alanına giren hususlarda bir değişiklik yapılmadığından, bu görev ve yetkiler, yeni ihdas edilen infaz hâkimlikleri bakımından da geçerliliğini sürdürecektir.

Madde 2- Maddeyle, 4675 sayılı Kanunun 2 nci maddesinde değişiklik yapılmak suretiyle, infaz hâkimliklerinin kuruluş, görev ve yetkileri yeniden düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasıyla, 4675 sayılı Kanun ve diğer kanunlarla infaz hâkimlerine verilen görevlerin yerine getirilmesi amacıyla infaz hâkimliklerinin kurulacağı hüküm altına alınmaktadır. İnfaz hâkimliklerinin her il merkezi ile bölgelerin coğrafi durumları ve iş yoğunluğu göz önünde tutularak belirlenen ilçelerde Hâkimler ve Savcılar Kurulunun olumlu görüşü alınarak Adalet Bakanlığınca kurulacağı kabul edilmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasıyla, iş yoğunluğunun fazla olduğu yerlerde birden fazla infaz hâkimliğinin kurulabileceği ve müstakilen infaz hâkimliğine atanan hâkimlerin, komisyonlarca başka mahkemelerde veya işlerde görevlendirilemeyeceği düzenlenmektedir. Böylelikle, infaz işlemleri ve faaliyetleri bakımından görevlendirilen hâkimlerin uzmanlaşması amaçlanmaktadır.

Maddenin üçüncü ve dördüncü fıkrasıyla, infaz hâkimliklerinin kurulduğu il veya ilçenin adıyla anılacağı belirtilmekte ve bu hâkimliklerin yargı çevresinin sınırları belirlenmektedir.

Maddenin beşinci fıkrasıyla, ağır ceza mahkemeleri ile büyükşehir belediyesi bulunan illerde, büyükşehir belediyesi sınırları içerisindeki il ve ilçenin adı ile anılan infaz hâkimliğinin yargı çevresinin, il veya ilçe sınırlarına bakılmaksızın Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Kurulunca belirleneceği hüküm altına alınmaktadır.

Maddenin altıncı fıkrasıyla, bir infaz hâkimliğinin kaldırılmasına veya yargı çevresinin değiştirilmesine karar verecek makam belirlenmektedir.

Maddenin yedinci fıkrasıyla, infaz hâkimliğinin yer itibarıyla yetki alanı belirlenmektedir. İnfaz hâkimliğinin yetkisi, hükmün infazına ilişkin işlemin yapıldığı yere göre belirlenecektir. Örneğin, çağrı kağıdı çıkarılması, süre belgesi (müddetname) düzenlenmesi veya adli para cezasının hapse çevrilmesi gibi hükümlünün cezasının infazına ilişkin işlemlerin yapıldığı yer infaz hâkimliği yetkili olacaktır. Çağrı kağıdı Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından düzenlenmiş ise buna ilişkin yapılan şikayet, Ankara infaz hâkimliğince değerlendirilecektir. Yine süre belgesi Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından hazırlanmış ise koşullu salıverilme konusundaki tereddüt, Ankara infaz hâkimliği tarafından giderilecektir. Belirtmek gerekir ki infaz işlemleri hangi Cumhuriyet başsavcılığı tarafından takip ediliyor ise cezanın, 5275 sayılı Kanunun 105/A maddesi uyarınca koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infaz edilmesine karar verilmesi de bu yer infaz hâkimliğine aittir. Örneğin, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından infaz işlemleri takip edilen dosyada hükümlü Sincan Açık Ceza İnfaz Kurumunda olsa bile 105/A maddesi uyarınca denetimli serbestliğe ayırma kararı Ankara infaz hâkimliği tarafından verilecektir.

Kanunlarda ayrıca belirtilen istisnai bir yetki kuralı olmadığı takdirde tüm kararlar, infaz işleminin yapıldığı yer infaz hâkimliği tarafından verilecektir.

Hükmün infazına ilişkin işlemin yapıldığı yere göre yetki kuralı belirlemek suretiyle, infaza ilişkin farklı farklı mahkemelerden karar alınması için dosyaların postada dolaşması engellenmiş, infaza ilişkin kararların mümkün olan en kısa sürede uzmanlaşmış ve dosyanın infaz safahatını bilen hâkimler tarafından verilmesi sağlanmış olacaktır. Ayrıca, hükümlünün nakliyle birlikte infaz hâkimlikleri arasında çıkabilecek yetki uyuşmazlığının giderilmesi de amaçlanmaktadır. Şöyle ki, hükümlü nakledilmiş olsa bile hükümlü hakkında tesis edilen bireysel infaz işleminin gerçekleştirildiği yer infaz hâkimliğinin yetkisi devam edecek ve söz konusu başvuru bu hâkimlikçe sonuçlandırılacaktır.

Maddenin sekizinci fıkrasıyla, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında ceza infaz kurumu idarelerince yapılan idarî işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlere ilişkin yapılan şikayetler bakımından da, işlemin yapıldığı veya faaliyetin gerçekleştirildiği ceza infaz kurumunun bulunduğu yer infaz hâkimliğinin yetkili olacağı düzenlenmektedir. Hükümlü, ceza infaz kurumu görevlileri tarafından tesis edilen ve şikayet konusu edilen idarî işlemde veya faaliyetten sonra başka bir ceza infaz kurumuna nakledilse dahi işlemin yapıldığı veya faaliyetin gerçekleştirildiği ceza infaz kurumunun bulunduğu yerdeki infaz hâkimliğinin yetkisi, bu şikayet bakımından devam edecek ve başvuru veya talep bu hâkimlikçe sonuçlandırılacaktır. Hükümlünün nakledilmiş olması işlemin veya faaliyetin gerçekleştirildiği yer infaz hâkimliğinin yetkisini kaldırmayacaktır.

Esasen, yedinci fıkra ile sekizinci fıkra aynı yetki kuralını düzenlemekle birlikte farklı olduğu husus da bulunmaktadır. Şöyle ki, idarî işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlere ilişkin yapılan şikayetler bakımından işlemin yapıldığı veya faaliyetin gerçekleştiği ceza infaz kurumunun bulunduğu yerdeki infaz hâkimliği yetkili olacaktır. Örneğin, Sincan Kapalı Ceza İnfaz Kurumlarında bulunan bir hükümlü hakkında ceza infaz kurumu idaresince tesis edilen bir idarî işlem veya faaliyetle (ziyaretçisi ile görüştürülmemesi) ilgili olarak Ankara Batı Adliyesinde kurulu bulunan infaz hâkimliğine şikayet başvurusunda bulunulabilecektir. Ancak, hükümlünün cezasının infaz edildiği ceza infaz kurumunun bulunduğu yer ile hükmün infazına ilişkin işlemlerin yapıldığı yer her zaman aynı infaz hâkimliğinin yargı çevresinde bulunmayabilir. Örneğin, süre belgesi Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından hazırlanan hükümlünün hapis cezası Sincan Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda infaz edilmektedir. Bu durumda süre belgesinde yer alan koşullu salıverilme tarihi konusundaki tereddüt, Ankara infaz hâkimliğince giderilecektir.

Maddenin dokuzuncu fıkrasıyla, infaz hâkimliğinde bir yazı işleri müdürü ile yeteri kadar personelin bulunacağı düzenlenmektedir.

Madde 3- 21/1/2017 tarihli ve 6771 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla yapılan Anayasa değişikliğine uyum sağlamak amacıyla 4675 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde yer alan “Yüksek” ibareleri madde metninden çıkarılmaktadır.

Madde 4- Maddeyle, 4675 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına iki yeni bent eklemek suretiyle, infaz hâkimliğinin görevinin kapsamı genişletilmektedir.

Fıkraya eklenen beşinci bentle, infaz hâkimliğinin görevleri arasına Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara karşı yapılan şikayetleri inceleme görevi de eklenerek, Teklifle uzmanlaşması hedeflenen infaz hâkimliklerinin görev ve yetkilerinin genişletilmesi suretiyle uygulamadaki tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır. Böylelikle örneğin, 5275 sayılı Kanunun 106 ncı maddesi kapsamında adli para cezasının infazıyla ilgili olarak Cumhuriyet savcısının vermiş olduğu kararlara karşı yapılan şikayetleri inceleme görevi, infaz hâkimliklerine verilmiş olacaktır.

Fıkraya eklenen altıncı bentle, ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin mahsup, ceza zamanaşımı ve hükümlünün ölümü hallerinde verilecek kararlar da dahil olmak üzere hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak ve işleri yapmak görevi de infaz hâkimliklerine verilmekte, böylelikle infaz işlem ve faaliyetlerinde uzmanlaşmanın sağlanması ve infaz hâkimliğinin daha fonksiyonel bir yapıya kavuşturulması hedeflenmektedir.

Madde 5- Maddeyle, 4675 sayılı Kanunun 5 inci maddesinde yapılan düzenlemeyle, Cumhuriyet savcısının infaza ilişkin verdiği kararların şikâyetle konu edilebilmesi sağlanmaktadır.

Madde 6- Maddeyle, 4675 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Kanunun 5 inci maddesinde yapılan değişiklik gereği Cumhuriyet savcısının kararlarına karşı şikâyet yolunun açılmış olması sebebiyle maddenin birinci ve üçüncü fıkralarında bu başvuruları kapsar mahiyette düzenleme yapılmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasında yapılan değişiklikle, mülga 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa yapılan atfın, yürürlükte bulunan 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa yapılması sağlanmaktadır.

Maddenin beşinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, kanun gereği infaz hâkiminin onayına tabi olan açık ceza infaz kurumundan tekrar kapalı ceza infaz kurumuna gönderme kararı ile disiplin soruşturmasının süresinin uzatılması veya hücreye koyma cezasının infazına başlanması gibi işlemler

bakımından da itiraz kanun yoluna başvurulabileceği hüküm altına alınmaktadır. Ayrıca, Ceza Muhakemesi Kanununun 268 inci maddesinin birinci fıkrasındaki süreyle uyum sağlamak amacıyla itiraz süresi yedi gün olarak değiştirilmektedir.

Madde 7- Maddeyle, 4675 sayılı Kanuna geçici bir madde eklemek suretiyle, uygulamada sorun yaşamamak ve hak ihlallerine neden olmamak amacıyla bu Kanunla İnfaz Hâkimliği Kanununda getirilmesi öngörülen hükümlere ilişkin geçiş düzenlemeleri yapılmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasıyla, bu Kanunla; İnfaz Hâkimliği Kanunu ve Türk Ceza Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda infaz hâkimliğinin kuruluş, görev, yetki ve işleyişine ilişkin yapılan değişikliklerin ve infaz hâkimliğine yeni görevler veren düzenlemelerin, 1/9/2020 tarihinden itibaren uygulanacağı belirtilmektedir. Bu tarihe kadar, yürürlükteki mevcut hükümlerin uygulanmasına devam edilecek, halen görevli mahkemelere yapılabilen şikayet, başvuru ve talepler, bu mahkemelerce değerlendirilerek sonuçlandırılacak ve Kanunun ilgili hükümlerinin 1/9/2020 tarihinde yürürlüğe girmesi üzerine uhdelerinde bulunan bu işler hakkında infaz hâkimliğinin görevine girdiği gerekçesiyle yetkisizlik ve görevsizlik kararı verilemeyecektir. Başka bir ifadeyle, bu süre içinde mevcut görevli ve yetkili mahkemelere yapılan şikayet, başvuru ve talepler, söz konusu tarih geçmiş olsa bile bu mahkemelerce sonuçlandırılacaktır. İnfaz Hâkimliği Kanununda düzenlenen infaz hâkimliğinin kuruluş, görev, yetki ve işleyişine ilişkin mevcut hükümler bu tarihe kadar aynen uygulanmaya devam edecektir. Bu maddeyi ihdas eden Kanunla infaz hâkimliğine, Cumhuriyet savcısının infaza ilişkin kararlarına karşı şikayet başvurusunda bulunma gibi ilk defa verilen görevler bakımından da infaz hâkimliğinin görev ve yetkisi 1/9/2020 tarihinden itibaren başlayacaktır. Bu tarihe kadar Cumhuriyet savcılarının infaza ilişkin kararlarına karşı infaz hâkimliğine veya hükmü veren mahkemeye İnfaz Hâkimliği Kanunu kapsamında şikayet başvurusunda bulunulamayacaktır.

Diğer yandan, İnfaz Hâkimliği Kanununun 6 ncı maddesinin beşinci fıkrası ile 5275 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin beşinci fıkrası, 48 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi, 105/A ve 110 uncu maddelerinde bu maddeyi ihdas eden Kanunla infaz hâkimliğinin görevleriyle ilgili değişiklikler veya yeni düzenlemeler yapılmaktadır. 5275 sayılı Kanunun 14 üncü ve 105/A maddesinin mevcut düzenlemesine göre belirtilen konularda karar verme yetkisi infaz hâkimliğine ait olmakla birlikte geçici maddede belirtilen şekilde düzenleme yapmak suretiyle uygulayıcı hâkim ve savcıların tereddüt yaşamamaları amaçlanmaktadır. Buna göre, 14 üncü maddenin beşinci fıkrası ile 105/A maddesindeki infaz hâkimliğinin karar vereceğine ilişkin hükümler, bu Kanunun yayımlanmasından itibaren uygulanmaya aynen devam edecektir. Ayrıca, 5275 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinde düzenlenen özel infaz usulleri konusunda karar verme yetkisi bu Kanunla infaz hâkimliğine verilmekte olup, infaz hâkimliğinin yetkisinin bu maddeyle verilen görevler bakımından derhal yürürlüğe girmesi amaçlanmaktadır. Aynı durum, 6 ncı maddenin beşinci fıkrasında düzenlenen kanunlarda infaz hâkiminin onayına tabi olduğu belirtilen hususlarda itiraz kanun yoluna ilişkin hükmün uygulanacağına dair düzenleme ile 48 inci maddenin üçüncü fıkrasının (a) bendinde çocuk hükümlülük hakkında verilen odaya kapatma disiplin cezasını uygulayabilmek için infaz hâkiminin onayının aranacağına ilişkin düzenleme bakımından da amaçlanmaktadır. Bu düzenlemeye göre söz konusu bu hükümler, Kanunun yayımlanmasıyla birlikte yürürlüğe girecek ve uygulanmaya başlanacaktır.

Dikkat etmek gerekir ki birinci fıkrada düzenlenen 1/9/2020 tarihinden itibaren uygulanacak hususlar, sadece infaz hâkimliğinin kuruluş, görev, yetki ve işleyişine ilişkin hükümlerdir. Kanunla diğer hususlarda yapılan örneğin; koşullu salıverilme veya denetimli serbestlik süreleri ya da ceza infaz kurumlarının yapısı ile disiplin ve işleyişine ilişkin düzenlemelerin uygulanmasına, bu Kanunun yayımıyla birlikte derhal başlanacaktır.

Maddenin ikinci fıkrasıyla, bu Kanunla infaz hâkimliğinin kuruluş, görev, yetki ve işleyişine ilişkin yapılan değişiklikler nedeniyle olağan veya olağanüstü kanun yolu incelemesinde bozma kararı verilemeyeceği düzenlenmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasıyla, bu Kanunla yapılan değişikliklerin uygulanacağı tarihe kadar, iş ve kadro durumu dikkate alınarak, Kanunun 2 nci maddesinin değiştirilen hükümlerine göre infaz hâkimliklerinin kurulması ve faaliyete geçirilmesine yönelik emredici hüküm düzenlenmektedir.

Madde 8- Maddeyle, 4675 sayılı Kanunda yapılması öngörülen değişikliklere uyum sağlamak amacıyla 5237 sayılı Kanunun 50 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Madde 9- Maddeyle, 4675 sayılı Kanunda yapılması öngörülen değişikliklere uyum sağlamak amacıyla 5237 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Madde 10- Maddeyle, hak yoksunluklarının düzenlendiği Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Değişiklikle, denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezası infaz edilenlerin kendi altsoyu üzerindeki velayet, vesayet ve kayımlık yetkilerini kullanabilmelerine imkan tanınmaktadır. Ayrıca, denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezası infaz edilenler ile koşullu salıverilenlerin bir kamu kurumunun veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşunun iznine tabi bir meslek veya sanatı, kendi sorumluluğu altında serbest meslek erbabı veya tacir olarak icra edebilmesine de imkan tanınmaktadır. Böylelikle, hükümlülerin denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle ceza infaz kurumlarından salıverilmesinden sonra hızlı bir şekilde sosyal hayat ile aile ve iş hayatına uyum sağlayabilmeleri amaçlanmaktadır.

Madde 11- Maddeyle, Türk Ceza Kanununun 86 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına yeni bir bent eklemek suretiyle, suçla etkin mücadele edilmesi ve caydırıcılığın sağlanması amacıyla kasten yaralama suçunun canavarca his saiki ile (örneğin; yüze kezzap atmak suretiyle) işlenmesi, suçun nitelikli halleri arasına alınmaktadır.

Ayrıca, aynı fıkraya eklenen hükümlerle, suçun canavarca his saikiyle işlenmesi halinde birinci veya ikinci fıkraya göre belirlenen temel cezaya uygulanacak artırım miktarının, yarı oranı yerine bir kat olması öngörülmektedir. Belirtilmelidir ki, fıkra da yer alan diğer bentlerin yeni eklenen (f) bendiyle birlikte uygulandığı durumlarda da sadece bir kat artırım yapılacaktır. Örneğin, silahtan sayılan kezzabın yüze atılması suretiyle kasten yaralama suçunun işlenmesi halinde 86 ncı maddenin üçüncü fıkrasının hem (e) bendinin hem de Teklifle eklenen (f) bendinin birlikte uygulanması söz konusu olacaktır. Bu durumda, temel ceza, daha fazla artırım öngören (f) bendi uyarınca sadece bir kat artırılacaktır. Silah sebebiyle (e) bendi uyarınca ayrıca yarı oranında artırım yapılmayacaktır.

Madde 12- Maddeyle, Türk Ceza Kanununun 87 nci maddesinin dördüncü fıkrasında değişiklik yapmak suretiyle, 86 ncı maddede yapılan değişikliğe uyum sağlanmaktadır. Böylelikle, canavarca his saikiyle işlenen kasten yaralama suçlarında verilebilecek azami ceza ile diğer hallerde verilecek azami cezalar arasında ortaya çıkabilecek farklılığın giderilmesi ve ceza adaletinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 13- Toplumda huzur ve sükûnun bozulmasının veya güvenlik kaygılarının artmasının en önemli sebeplerinin başında suç örgütlerinin varlığı gelmektedir. Örgüt, suçun işlenmesini kolaylaştırmakta, mağdurların mukavemetini kırmakta ve örgütün yapısı suçun ortaya çıkarılmasını zorlaştırmaktadır.

Maddeyle, Türk Ceza Kanununun 220 nci maddesinde değişiklik yapılarak, örgüt kurmak, yönetmek ve örgüte üye olmak suçlarıyla daha etkin mücadele etmek amacıyla hapis cezalarının alt ve üst sınırları artırılmaktadır.

Madde 14- Ekonomi, sanayi ve ticarete ilişkin suçlar içinde yer almakla birlikte toplumun etkilendiği en önemli suçlardan birisi de tefeciliktir. Bu suç, kamunun zarar görmesinin yanında insanların da ekonomik olarak sömürülmesi sonucunu doğurmaktadır.

Maddeyle, Türk Ceza Kanununun 241 inci maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılarak, tefecilik suçuyla daha etkin mücadele etmek amacıyla hapis cezasının üst sınırı ile adli para cezasının alt sınırı artırılmaktadır. Ayrıca, maddeye eklenen yeni fıkrayla, suçun bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde verilecek cezanın bir kat artırılması hükme bağlanmaktadır.

Madde 15- Maddeyle, Ceza Muhakemesi Kanununun 109 uncu maddesinin mülga dördüncü fıkrası yeniden düzenlenmektedir. Tutuklama koşullarının bulunmasına rağmen, maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremediği 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca tespit edilen şüpheliler ile gebe olan veya doğurduğu tarihten itibaren altı ay geçmemiş bulunan kadın şüphelilerin tutuklanması yerine adli kontrol altına alınmasına karar verilebilmesine imkan tanınmaktadır. Ayrıca, hakkında mahkûmiyet hükmü verilmiş ve bu hükümle ilgili olarak istinaf veya temyiz kanun yoluna başvurulmuş olması hâlinde, UYAP kayıtlarını incelemek suretiyle hükmü veren ilk derece mahkemesi tarafından da adli kontrol kararı verilebilmesine imkan tanınmaktadır. Böylelikle, Teklifle Ceza Muhakemesi Kanununun 112 nci maddesinde yapılması öngörülen düzenlemeye uyum sağlanması amaçlanmaktadır.

Esasen 5275 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin dördüncü ve altıncı fıkrasında hükümlüler bakımından bu hususlar düzenlenmiş ve aynı Kanunun 116 ncı maddesinde tutukluluk haliyle uzlaşır nitelikte olması durumunda 16 ncı madde hükümlerinin uygulanabileceği belirtilmiştir. Ancak, bu hükme rağmen tutuklu şüpheliler hakkında farklı farklı uygulamalar gerçekleştirilmekte ve mağduriyetlerin ortaya çıkmasına sebep olunmaktadır. Düzenlemeyle, uygulamadaki tereddüdün giderilmesi ve yaşanabilecek mağduriyetlerin önüne geçilebilmesi amacıyla belirtilen hallerde tutuklama tedbiri yerine adli kontrol tedbirinin uygulanabilmesi esası benimsenmektedir. Ayrıca, çocuğun yüksek yararı ilkesi de dikkate alınmak suretiyle söz konusu hüküm düzenlenmektedir.

Madde 16- Maddeyle, adli kontrol hükümlerine uymamanın yaptırımının belirlendiği Ceza Muhakemesi Kanununun 112 nci maddesinin birinci fıkrasında düzenleme yapılmaktadır.

Söz konusu maddenin mevcut birinci fıkrasına göre, adli kontrol hükümlerini isteyerek yerine getirmeyen şüpheli veya sanık hakkında, hükmedilebilecek hapis cezasının süresi ne olursa olsun, yetkili yargı mercisinin hemen tutuklama kararı verebileceği düzenlenmektedir. Şüpheli veya sanık huzurda ise tutuklama kararı verilebilecek, huzurda değilse yakalama emri düzenlemek suretiyle yakalanması ve buna göre tutuklanması sağlanabilecektir.

Hakkında adli kontrol kararı verilmiş olup da dosyası istinaf ya da temyiz incelemesinde bulunan sanıkların adli kontrol tedbirine uymamaları halinde hangi yargı mercii tarafından değerlendirme yapılarak, tutuklama kararı verileceği veya yakalama emri düzenleneceği hususunda uygulamada tereddütler yaşanabilmektedir. Düzenlemeyle, hakkında mahkûmiyet hükmü verilmiş ve bu hükümle ilgili olarak istinaf veya temyiz kanun yoluna başvurmış sanıkların adli kontrol tedbirine uymamaları hâlinde, hükmü veren ilk derece mahkemesi tarafından da UYAP kayıtları üzerinden durumlarının değerlendirilebileceği ve tutuklama kararı verilebileceği veya yakalama emri düzenlenebileceği hüküm altına alınmaktadır. Esasen ilk derece mahkemelerinin bu konuda var olan yetkisi belirgin hale getirilmek suretiyle Ülke genelinde uygulama birliğinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 17- Maddeyle, Ceza Muhakemesi Kanununun 272 nci maddesinin üçüncü fıkrasına eklenen hükümle, niteliği itibarıyla hafif olması nedeniyle istinaf kanun yolu kapalı olan mahkumiyet hükümlerinin, tekrüre esas alınmayacağı düzenlenmektedir.

Madde 18- Maddeyle, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 14 üncü maddesinde değişiklik yapmak suretiyle, doğrudan açık ceza infaz kurumlarında yerine getirilecek cezalar ile açık ceza infaz kurumunda bulunan hükümlülerin kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilmesine ilişkin koşullar yeniden belirlenmekte ve açık ceza infaz kurumlarına ayrılmaya ilişkin yönetmeliğin kanuni dayanağı güçlendirilmektedir. Böylelikle, açık ceza infaz kurumlarının daha işlevsel ve amaca uygun olarak faaliyet gösterebilmesine ve hükümlülerin çalışma hayatına daha kolay intibak edebilmelerine imkan tanınmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında yapılan düzenlemeyle, hükümlülerin açık ceza infaz kurumuna ayrılmalarına 89 uncu madde uyarınca yapılan değerlendirme sonucunda karar verileceği belirtilmektedir. Kanunun 89 uncu maddesi uyarınca tutum ve davranışları bakımından yapılan değerlendirmenin olumlu sonuçlanmaması durumunda hükümlü, açık ceza infaz kurumuna ayrılmayacaktır.

Maddenin dördüncü fıkrasında yapılan düzenlemeyle, toplam on yıl ve daha fazla hapis cezasına mahkum olanlar ile terör suçları, örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçları, örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar, kasten öldürme suçları, cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar ve uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçlarından mahkûm olanların kapalı ceza infaz kurumundan açık ceza infaz kurumuna ayrılmalarına ilişkin idare ve gözlem kurulu kararlarının infaz hâkiminin onayından sonra uygulamaya konulacağı hüküm altına alınmaktadır. Böylelikle, hükümlülerin açık ceza infaz kurumlarına ayrılmalarında tutum ve davranışlarının değerlendirilmesi bakımından hâkim denetimi getirilmesi amaçlanmaktadır.

Maddenin beşinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle (a) ve (b) bentlerindeki hallerde idare ve gözlem kurulu kararıyla hükümlülerin açık ceza infaz kurumlarından kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilebileceği, (c) bendinde yapılan düzenlemeyle idare ve gözlem kurulu kararı ve infaz hâkiminin onayıyla hükümlülerin kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilebileceği düzenlenmektedir, (a) ve (b) bentlerinde kurum asayişinin ve düzeninin mümkün olan en kısa sürede temin edilebilmesi bakımından infaz hâkiminin onayı aranmaksızın hükümlülerin kapalı ceza infaz kurumuna gönderilmesi öngörülmektedir. Ancak hükümlüler bu hallerde 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununa göre şikayet yoluna başvurabilecektir. Diğer yandan, (c) bendinde düzenlenen hal bakımından infaz hâkiminin onayı üzerine hükümlü kapalı ceza infaz kurumuna gönderilebilecektir. İşlem, infaz hâkiminin onayı üzerine gerçekleştirileceği için idare ve gözlem kurulu kararının derhal onaya sunulması gerekmektedir. Bu durumda idare ve gözlem kurulu kararına karşı hükümlü şikayet yoluna başvurmuş olsa bile şikayet konusu, onayla birlikte değerlendirilebilecektir. Ayrıca, infaz hâkiminin onaya ilişkin diğer kararlarında olduğu gibi bu fıkradaki onaya ilişkin kararına karşı da İnfaz Hâkimliği Kanununa göre itiraz edilebilecektir.

Madde 19- 5275 sayılı Kanunun 16 ncı maddesine göre, gebe olan veya doğurduğu tarihten itibaren altı ay geçmemiş bulunan kadınlar hakkındaki hapis cezalarının infazı geri bırakılmaktadır. Değişiklikle, anne ve çocuğun yüksek yararı gözetilerek “altı aylık” geri bırakma sınırı “bir yıl altı aya” çıkarılmakta, böylelikle anne ve çocuğun ceza infaz kurumuyla daha geç karşılaşmaları sağlanmaktadır.

Madde 20- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 17 nci maddesinde düzenleme yapmak suretiyle hükümlünün eş veya çocuklarının sürekli hastalık veya malullükleri nedeniyle bakıma muhtaç olmaları halinde hapis cezasının infazına ara verilebilmesine imkan tanınmaktadır. Ayrıca, fıkrada düzenlenen zorunlu ve çok ivedi durumlarda, Cumhuriyet başsavcılığınca hapis cezasının infazına ara verilebilmesine ilişkin “altı ay”lık süre “bir yıl’a çıkarılmaktadır.

Madde 21- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 19 uncu maddesine yeni bir fıkra eklemek suretiyle, hakkında Cumhuriyet savcısı tarafından ilamın infazına yönelik yakalama emri çıkarılan hükümlünün yakalanabilmesi amacıyla gerektiğinde konutta, işyerinde ve kamuya açık olmayan kapalı alanlarda arama yapılabilmesi bakımından Ceza Muhakemesi Kanununun 119 uncu maddesi hükümlerinin uygulanacağı ve hâkim tarafından verilecek arama kararlarının sulh ceza hâkimleri tarafından verileceği düzenlenmektedir.

Madde 22- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 30 uncu maddesine yeni bir fıkra eklenerek, açık ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin kamu kurum ve kuruluşlarının iş alanlarında, ceza infaz kurumu görevlilerinin denetiminde olmak üzere geceleyin bu kurum ve kuruluşlar tarafından barındırılmak suretiyle çalıştırılabilecekleri kabul edilmektedir. Böylelikle, hükümlülerin kurum dışında çalıştırılması uygulamasını geliştirmek ve hükümlüleri çalışmaya özendirmek amaçlanmaktadır.

Düzenlemeye göre, hükümlünün bu şekilde çalıştırıldığı süre, 105/A maddesi uyarınca denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infaz edilecek süreye ilave edilecektir. Başka bir ifadeyle, hükümlülerin bu şekilde çalıştıkları süre, faydalanacakları denetimli serbestlik süresine ilave edilecek ve böylelikle daha erken denetimli serbestliğe ayrılmaları sağlanmış olacaktır. Örneğin hükümlü açık ceza infaz kurumunda bulunduğu süre içinde bu madde uyarınca kamu kurum ve kuruluşlarının iş yerlerinde iki ay süre ile çalıştığı takdirde bir yıllık denetimli serbestlik süresi, bir yıl iki ay olarak uygulanacak ve hükümlü koşullu salıverilmesine bir yıl iki ay kala denetimli serbestliğe ayrılacaktır. Ayrıca, 105/A maddesinde düzenlenen denetimli serbestlikten faydalanılacak azami süre de aşılabilecektir. Bu hükümlülere bulundukları alan veya durum gereğince uygulanmayacak kurallar yönetmelikle belirlenecektir.

Madde 23- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 37 nci maddesinin birinci fıkrasına hüküm eklemek suretiyle, hükümlünün duruşma, sağlık, eğitim ve çalışma gibi nedenlerle geçici olarak ceza infaz kurumu dışında bulunduğu yerlerde gerçekleştirdiği disipline aykırı eylem ve sözleri nedeniyle de disiplin yaptırımlarının uygulanabilmesine imkan tanınmaktadır. Örneğin, hastanede bulunduğu sırada kamu görevlilerine karşı gerçekleştirdiği disiplin cezası gerektiren eylemlerinden dolayı da hükümlü hakkında disiplin cezası uygulanabilecektir. Böylelikle, hükümlülerin geçici olarak ceza infaz kurumu dışına çıkarıldıklarında da düzenli bir yaşam sürdürmesi ile güvenliğin ve disiplinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 24- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 42 nci maddesinin ikinci fıkrasına yeni bir bent eklenerek, kurum idaresine bildirilen telefon numarası aracılığıyla ya da teknik müdahale ile başka bir hatta yönlendirme yapmak suretiyle görüşme hakkı olmayan kişilerle görüşmek fiili, disiplin cezası gerektiren eylemler arasına alınmaktadır.

Madde 25- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 44 üncü maddesinin ikinci fıkrasına eklenen yeni bir bentle, ceza infaz kurumuna alkol sokmak, kurumda alkol bulundurmak veya kullanmak eylemleri de disiplin yaptırımı kapsamına alınmaktadır.

Madde 26- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinde yapılan değişiklikle, çocuk hükümlüler hakkında disiplin cezası gerektiren eylemlerin arasına yenileri eklenmektedir. Düzenlemeyle, çocuk hükümlülerin kurum disiplinini bozacak eylemlerden kaçınması ile caydırıcılığın sağlanması ve çocukların daha fazla eğitim ve iyileştirme faaliyetlerine katılması amaçlanmaktadır.

Madde 27- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 47 nci maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapmak suretiyle disiplin soruşturmasına başlamak için öngörülen iki günlük süre, beş güne çıkarılmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklikle, disiplin soruşturmasının tamamlanması için öngörülen yedi günlük süre, onbeş güne çıkarılmaktadır. Ayrıca, firar halinde bu sürenin başlangıç tarihi, hükümlünün yakalandığının öğrenildiği tarih olarak belirlenmektedir.

Maddeye eklenen sekizinci fıkra ile disiplin soruşturmasını yapacak disiplin kurullarının yetkisi belirlenmektedir.

Madde 28- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapmak suretiyle, bir eylemden dolayı verilen disiplin cezası kesinleştikten sonra bu cezanın infazı tamamlanıp kaldırılması için bu maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen süreler geçinceye kadar yeniden disiplin cezasını gerektiren bir eylemde bulunan hükümlü hakkında, her defasında bir üst ceza uygulanacağı açık bir şekilde düzenlenmektedir. Esasen fıkranın düzenleniş amacı bu olmakla birlikte uygulamada bazı infaz hâkimlikleri tarafından dördüncü fıkradaki sürelerin disiplin cezasının kesinleşmesinden itibaren uygulanabileceği yönünde kararlar verilmektedir. Bu sürelerin infazın tamamlanmasından itibaren işlemeye başlayacağı açık bir şekilde düzenlenerek farklı uygulamaların önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasının (a) bendinde değişiklik yapmak suretiyle, çocuğun yüksek yararı ilkesi dikkate alınarak çocuklar hakkında verilen odaya kapatma cezasının infazına, infaz hâkiminin onayıyla başlanabileceği hüküm altına alınmakta ve (c) bendinde yapılan değişiklikle hücre cezası yerine uygulanacak ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezasının süreleri belirlenmektedir.

Maddenin altıncı fıkrasında yapılan değişiklikle, çocuk hakkında verilen disiplin cezasının, çocuğun bulunduğu kurumun disiplin kurulu tarafından kaldırılabilmesi düzenlenmektedir. Böylelikle, çocuğun başka bir ceza infaz kurumuna veya çocuk eğitimevine nakledilmesiyle birlikte ortaya çıkabilecek yetki uyuşmazlıklarının ve uygulamadaki tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 29- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 51 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendinde yapılan değişiklikle, çocuk hükümlülere en geç iki ayda bir sağlanan aile görüşmesi imkanı artırılmakta ve bu görüşmelerin en geç ayda bir yapılabilmesi sağlanmaktadır. Ayrıca çocuk hükümlülerin, kardeşiyle de aile görüşmesi yapabilmesine imkan tanınmaktadır. Bu görüşmeler, ana veya babasıyla birlikte yapılabilir.

Maddenin üçüncü fıkrasına dört yeni bent eklemek suretiyle, çocuğun yüksek yararı dikkate alınarak çocuk hükümlülere verilebilecek ödül imkanının kapsamı genişletilmektedir.

Madde 30- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 54 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, hükümlülerin kendi istekleriyle başka ceza infaz kurumlarına naklini isteyebilmeleri bakımından aranan üç aydan az bir süre kalmamış olma şartının hesabında, denetimli serbestlik süresinin de dikkate alınması sağlanmaktadır.

Madde 31- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 61 inci maddesinin ikinci fıkrasına cümle eklemek suretiyle, hükümlülerin kamu kurum ve kuruluşlarına bağlı kütüphanelerde bulunan ve 62 nci maddedeki şartları taşıyan yayınlardan yararlanabilmelerine imkan sağlanmaktadır.

Madde 32- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan düzenlemelere ilave olarak, kurum disiplini veya düzenini bozan ya da hükümlülerin iyileştirilmesi amacına ulaşmayı zorlaştıran yayınların da hükümlülere verilemeyeceği düzenlenmektedir.

Maddeye eklenen dördüncü fıkra ile, Uluslararası Standart Süreli Yayın Numarası (ISSN) veya Uluslararası Standart Kitap Numarası (ISBN) almayan süreli ve süresiz yayınlar ile Basın İlan Kurumu aracılığıyla resmî ilan ve reklam yayınlama hakkı bulunmayan gazetelerin ceza infaz kurumuna kabul edilmeyeceğine ilişkin düzenleme yapılmaktadır. Ayrıca fıkra ile yapılan diğer bir düzenlemeyle yabancı dilde yayımlanmış gazete ve dergilerin ceza infaz kurumuna kabul edilip edilmemesi hususunda Adalet Bakanlığına yetki verilmektedir.

Madde 33- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 66 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında düzenleme yapılarak, salgın hastalık halinde de ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin kuruma ait telefon ve faks cihazından derhâl yararlandırılmasına imkan sağlanmaktadır.

Madde 34- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 69 uncu maddesinde değişiklik yapmak suretiyle, kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin dışarıdan hediye kabul etme hakkının kapsamı genişletilmektedir. Buna göre hükümlüler, mevcut haklarına ilave olarak iki ayda bir kez, dışarıdan gönderilen ve kurum güvenliği için tehlikeli olmayan bir hediyeyi kabul edebilecektir. Ayrıca, çocuk ve altmış beş yaşını tamamlamış hükümlüler ile beraberinde çocuğu bulunan kadın hükümlüler, idare ve gözlem kurulu tarafından alınacak karar doğrultusunda fıkra da belirtilen zaman dilimleri dışında da hediye kabul edebilecektir.

Madde 35- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 76 ncı maddesine hüküm eklemek suretiyle, hükümlülerin öğretimden yararlanmasına imkan veren söz konusu maddenin uygulanmasına ve sınavlara ilişkin usul ve esasların yönetmelikle düzenlenebilmesine imkan sağlanmaktadır.

Madde 36- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 89 uncu maddesi başlığı ile birlikte yeniden düzenlenmektedir.

Kanunun 89 uncu maddesinin mevcut düzenlemesine göre sadece koşullu salıverilme bakımından iyi halin belirlenmesi esas alınmış, infazın tüm aşamaları bakımından iyi hal değerlendirilmesi yapılmasına ilişkin bir düzenleme yapılmamıştır. Yapılması öngörülen değişiklikle, infazın tüm aşamalarında hükümlülerin tutum ve davranışlarının iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere değerlendirilmesi ve buna göre belirli hak ve imkanlardan faydalanabilmesi amaçlanmaktadır.

Hükümlüler, ceza infaz kurumlarına girmekle birlikte kurumlarda bulundukları tüm aşamalarda, ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında idare ve gözlem kurulu tarafından en geç altı ayda bir değerlendirmeye tabi tutulacaklardır. Söz konusu değerlendirme, en geç altı ayda bir yapılacağı gibi daha kısa sürelerde de yapılabilecektir.

Yapılacak bu değerlendirmede, infazın tüm aşamalarında hükümlülerin katıldığı iyileştirme ve eğitim-öğretim programları ile spor ve sosyal faaliyetler, kültür ve sanat programları, aldığı sertifikalar, kitap okuma alışkanlığı, diğer hükümlü ve tutuklular ile ceza infaz kurumu görevlileri ve dışarıyla olan ilişkileri, işlediği suçtan dolayı duyduğu pişmanlığı, ceza infaz kurumu kuralları ile kurum bünyesindeki çalışma kurallarına uyumu ve aldığı disiplin cezaları dikkate alınacaktır. Gerektiğinde hükümlünün ceza infaz kurumuna girmeden önceki yaşamına ilişkin bilgi ve belgeler de ilgili yerlerden istenebilecektir.

Maddenin üçüncü fıkrasında yapılan düzenlemeyle, toplam on yıl ve daha fazla hapis cezasına mahkum olanlar ile terör suçları, örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçları, örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar, kasten öldürme suçları, cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar ve uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçlarından mahkûm olanlar hakkında yapılacak açık ceza infaz kurumuna ayırmaya, denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazına ve koşullu salıverilmeye ilişkin değerlendirmelerde idare ve gözlem kuruluna Cumhuriyet başsavcısı veya belirleyeceği bir Cumhuriyet savcısı başkanlık edecektir. Cumhuriyet savcısı, ceza infaz kurumundan doğrudan koşullu salıverilmeye ayrılacak hükümlüler hakkında yapılacak idare ve gözlem kurulu değerlendirmelerine katılacak, denetimli serbestlik uygulanarak cezanın infazından sonra koşullu

salıverilmeye ayrılacak hükümlüler hakkında yapılacak değerlendirmeye katılmayacaktır. Ayrıca, idare ve gözlem kuruluna Cumhuriyet başsavcısı tarafından belirlenen bir izleme kurulu üyesi ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı il veya ilçe müdürlükleri tarafından belirlenen birer uzman kişi katılacaktır. Cumhuriyet başsavcılığı aracılığı ile bu kurumlardan temsilci belirleyerek bildirmeleri istenecek ve ilgili temsilciye idare ve gözlem kurulunun toplantı gün ve saati bildirilecektir.

İdare ve gözlem kuruluna Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı ile izleme kurulundan katılan üyelere katıldıkları her bir toplantı günü için memur maaş katsayısının (500) rakamı ile çarpılması sonucu bulunacak miktarda huzur hakkı ödenecektir.

Kanunlarda iyi halliliğin arandığı durumlarda, hükümlülerin tutum ve davranışlarının değerlendirilmesi ve bazı hak ve imkanlardan faydalanabilmesi bakımından bu madde hükümleri dikkate alınacaktır. Bu madde uyarınca yapılan değerlendirme olumlu sonuçlanmadığı takdirde hükümlü, söz konusu hak ve imkandan faydalanamayacaktır. Olumlu sonuçlandığı takdirde ise örneğin açık ceza infaz kurumuna ayrılma bakımından hükümlü bu imkandan faydalanabilecektir.

Açık ceza infaz kurumuna ayırmaya, denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazına ve koşullu salıverilmeye ilişkin olarak tutum ve davranışları olumsuz değerlendirilen hükümlülerin yeniden değerlendirilmeye tâbi tutulma süreleri bir yılı geçemeyecek olup, bu süreler yönetmelikle belirlenecektir. Belirtmek gerekir ki, birinci fıkra uyarınca yapılması gereken değerlendirme, en geç altı ayda bir yapılmaya devam edecektir.

Düzenlemeyle, hükümlünün açık ceza infaz kurumuna ayrılma, denetimli serbestlik altında cezanın infazı ve koşullu salıverilme gibi imkanlardan yararlanabilmesi için ceza infaz kurumlarında kaldığı tüm zamanlar bakımından bir değerlendirme yapılması ve bu değerlendirme sonucuna göre hakkında işlem tesis edilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 37- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 92 nci maddesinin ikinci fıkrasında uyum düzenlemesi yapılmaktadır. 5271 sayılı Kanunun 250 nci maddesinin daha önce mülga edilmesi nedeniyle, bu maddenin birinci fıkrasında yer alan suçlara yapılan atıf kaldırılarak, söz konusu ikinci fıkranın uygulama alanı yeniden belirlenmektedir.

Madde 38- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapmak suretiyle, hükümlülerin mazeret iznini kullanabilmesi için ceza infaz kurumlarında iyi halli olarak geçirmesi gereken süre kısaltılmaktadır. Ayrıca, maddenin ikinci fıkrasının (b) bendinde değişiklik yapmak suretiyle, hasta ziyareti amacıyla verilen mazeret izin hakkı, ikiye çıkarılmaktadır.

Madde 39- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 95 inci maddesinde düzenleme yapmak suretiyle, açık ceza infaz kurumlarında bulunanlar ile kapalı ceza infaz kurumunda bulunup da açık ceza infaz kurumlarına ayrılmaya hak kazanan hükümlülere, aileleriyle bağlarını sürdürmelerini veya güçlendirmelerini ve dış dünyaya uyumlarını sağlamak amacıyla verilen özel izin süresi artırılmakta ve hastalık veya doğal afet gibi zorunlu hâllerde bu izinlerin birleştirilerek kullanılabilmesine imkan sağlanmaktadır.

Madde 40- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 97 nci maddesinin birinci fıkrasına cümle eklemek suretiyle salgın hastalık, doğal afet, savaş veya seferberlik durumunda bu sebeplerden dolayı izinden dönmeyen veya geç dönen hükümlülere ceza verilmeyeceğine ilişkin hukuka uygunluk nedeni kabul edilmektedir.

Ayrıca, maddenin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmakta ve maddeye yeni bir fıkra eklenmektedir. Düzenlemeyle, izinden dönmeyen veya iki günden fazla bir süre geçtikten sonra dönen hükümlüler ile firar eden hükümlülere bir daha özel izin verilmeyeceği hüküm altına alınmaktadır.

Madde 41- Teklifte 4675 sayılı Kanunda yapılması öngörülen değişikliklere uyum sağlamak amacıyla, mahkûmiyet hükmünün yorumunda veya çektirilecek cezanın hesabında duraksama olması hâlinde uygulanacak hükümleri düzenleyen 5275 sayılı Kanunun 98 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasının (a) bendiyle, mahkûmiyet hükmünün yorumunda duraksama olması veya sonradan yürürlüğe giren kanun hükmünün Türk Ceza Kanununun 7 nci maddesi kapsamında değerlendirilmesinin gerektiği halde hükmü veren mahkemeden karar isteneceği düzenlenmektedir.

Mahkemelerin her türlü kararının gerekçeli olarak yazılması zorunludur. Mahkûmiyet hükmünün yorumu hususunda en yetkin mercii, dosyanın tamamı hakkında bilgi sahibi olan ve kovuşturmayı Ceza Muhakemesi Kanununun 223 üncü maddesi kapsamında hükümle sonuçlandıran mahkemedir. Bu sebeple, mahkûmiyet hükmünün yorumunda duraksama olması, başka bir ifadeyle hükmü etkileyen hususlar bulunması halinde hükmü veren mahkemeden karar istenmesi gerekmektedir. Örneğin, tekrerrür hükümlerinin uygulanmasına ilişkin duraksamayı gidermek amacıyla kararı veren mahkemeden bir karar verilmesi istenecektir. Suçun bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenip işlenmediği hususunda bir tereddüt bulunması durumunda da hüküm mahkemesinden bu konuda bir karar verilmesi istenecektir. Yine, kararın hüküm kısmında yapılan hesap veya yazım hatası sonucu infaz edilecek cezanın miktarı hususundaki tereddüdün giderilmesi, suçun işlendiği tarihin karardan anlaşılamaması veya suç tarihinde tereddüt bulunması, ödeme veya şikayetten vazgeçme gibi nedenlerle hükmün ortadan kaldırılması veya cezanın düşürülmesi gibi hallerde hükmü veren mahkemeden karar istenecektir. Ayrıca, bu hallerde infazın durdurulmasına yönelik talepler de hüküm mahkemesinden istenecektir.

Sonradan yürürlüğe giren bir kanun hükmünün, hükümlünün lehine olup olmadığının değerlendirilmesi gerektiğinde bu değerlendirmenin, dosyayı en iyi şekilde bilen hükmü veren mahkemece yapılması gerekmektedir. Örneğin, mahkûmiyet kararı kesinleştikten sonra mahkûmiyete konu suçun unsurlarında veya hafifletici nedenlerinde yürürlüğe konulan bir kanunla değişiklik yapıldığı takdirde, bu değişikliğin söz konusu mahkûmiyet hükmünü etkileyip etkilemediği hususunun kararı veren mahkemece değerlendirilmesi gerekmektedir.

Fıkranın (b) bendinde ise, çektirilecek cezanın hesabında duraksama olması ya da cezanın kısmen veya tamamen yerine getirilip getirilemeyeceğinin ileri sürülmesi hâlinde infaz hâkimliğince karar verileceği belirtilmektedir. Bu bendin kapsamına giren hâllerde, dosyanın içeriğine herhangi bir şekilde ihtiyaç bulunmamaktadır. Duraksama, infaz dosyası üzerinden infaz hâkimliğince giderilebilecektir.

Çektirilecek cezanın hesabında duraksamaya örnek olarak, süre belgesinde koşullu salıverilme süresinin veya tarihinin yanlış hesaplanması ya da adli para cezası hapse çevrilirken hangi miktarın esas alınacağı hususunda duraksama olması hâlleri gösterilebilir. Cezanın kısmen veya tamamen yerine getirilip getirilemeyeceğine örnek olarak, ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazı aşamasında mahsup, ceza zamanaşımı, hükümlünün ölümü veya artık yıl hesabı gösterilebilir. Bu hususlardaki kararlar da infaz hâkimi tarafından verilebilecektir.

Belirtmek gerekir ki, (b) bendindeki düzenlemenin sebebi, Teklifte 4675 sayılı Kanunda yapılması öngörülen değişikliklerdir. 4675 sayılı Kanunda yapılan değişikliklere ilişkin gerekçelerde açıkça vurgulandığı üzere, hükmün kesinleşmesinden itibaren infaza yönelik kararların, uzmanlaşmanın ve uygulama birliğinin sağlanması amacıyla infaz hâkimliklerince verilmesi esası benimsenmiş bulunmaktadır.

Teklifle, İnfaz Hâkimliği Kanununda yapılması öngörülen değişikliklerle Cumhuriyet savcılarının infaza ilişkin kararları bakımından şikayet yolu açıldığından ve bu şikayetleri infaz hâkimliği inceleyeceğinden, maddenin mevcut ikinci fıkrası madde metninden çıkarılmaktadır.

Maddenin yeni ikinci fıkrasında, Teklifte yapılması öngörülen değişikliklere uyum sağlamak amacıyla düzenleme yapılmaktadır.

Madde 42- Maddeyle, 4675 sayılı Kanunda yapılması öngörülen değişikliklere uyum sağlamak amacıyla 5275 sayılı Kanunun 99 uncu maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Buna göre, birden fazla hükümdeki cezaların koşullu salıverilme süresinin belirlenebilmesi bakımından toplanması gerektiğinde toplama (içtima) kararları, infaz hâkimliği tarafından verilecektir.

Ayrıca, maddeye eklenen hükümle, adli para cezasının ödenmemesi nedeniyle hapis cezasına çevrilen fakat öncelikli olarak uygulanan kamuya yararlı bir işte çalışma yükümlülüğünü yerine getirmeyen hükümlünün bu hapis cezasının da süreli hapis cezalarında olduğu gibi toplama kararına dahil edilmesi sağlanmaktadır. Böylelikle, adli para cezasından çevrilen hapis cezalarının da toplama kararına girmesi nedeniyle infaz edilecek cezalar bakımından hakkaniyete uygun bir sonucun ortaya çıkması amaçlanmaktadır.

Madde 43- Maddeyle, 4675 sayılı Kanunda yapılması öngörülen değişikliklere uyum sağlamak amacıyla 5275 sayılı Kanunun 100 üncü maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır.

Madde 44- Maddeyle, 4675 sayılı Kanunda yapılması öngörülen değişikliklere uyum sağlamak amacıyla 5275 sayılı Kanunun 101 inci maddesinde değişiklikler yapılmaktadır. Maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, infaz sırasında karar verecek merciler arasına infaz hâkimi de eklenmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle, 4675 sayılı Kanunda yapılması öngörülen görev ve yetkiye ilişkin değişikliklere uyum sağlanmaktadır. Toplama kararlarını verecek infaz hâkimlikleri, fıkranın mevcut metnindeki esaslar çerçevesinde belirlenmektedir.

Madde 45- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 105 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde yer alan kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlardan kamuya yararlı bir işte çalıştırma tedbirinin uygulamasına ilişkin düzenlemeler, 5275 sayılı Kanunun 105 inci maddesinde yer almaktadır. 18/6/2014 tarihli ve 6545 sayılı Kanunun 81 inci maddesiyle, Kanunun adli para cezalarının infaz usulünün düzenlendiği 106 ncı maddesinin üçüncü fıkrası yeniden düzenlenmiş ve hükümlü, tebliğ olunan ödeme emri üzerine belli süre içinde adli para cezasını ödemezse, Cumhuriyet savcısının kararı ile ödenmeyen kısma karşılık gelen gün miktarı hapis cezasına çevrilerek, hükümlünün iki saat çalışması karşılığı bir gün olmak üzere kamuya yararlı bir işte çalıştırılmasına karar verileceği ve günlük çalışma süresinin, en az iki saat ve en fazla sekiz saat olacak şekilde denetimli serbestlik müdürlüğünce belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu bu düzenlemenin 105 inci madde kapsamında kamuya yararlı bir işte çalıştırma tedbiri bakımından da geçerli olması için maddenin birinci fıkrasında düzenleme yapılmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasındaki mevcut düzenlemede, hâkim kamuya yararlı bir işte çalıştırma kararı vermeden önce denetimli serbestlik müdürlüğünce kendisine gönderilen listelerde bulunan hizmet çeşidi ve süresini hükümlüye önermekte ve hükümlüye bunları reddetme hakkı olduğunu hatırlatmaktadır. Bu durum, uygulamada tereddüt oluşturmakta ve mahkemelerin iş yükünü artırmaktadır. Maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle, mahkeme, seçenek tedbir olarak kamuya yararlı bir işte çalıştırmaya hükmettikten sonra hükümlünün bu işlerden hangisine gideceği veya uygun görülen hizmetlerden hangisini tercih edeceği gibi uygulamaya temas eden hususları, mevzuat hükümlerine göre bu işlemleri yerine getirmekle görevli olan denetimli serbestlik müdürlükleri belirleyecektir.

Kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlardan olan kamuya yararlı bir işte çalıştırma yaptırımının kısıtlandığına dair uygulamada oluşan tereddüdün giderilmesi amacıyla maddenin üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

Madde 46- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 105/A maddesinde değişiklik yapmak suretiyle, cezanın denetimli serbestlik rejimi altında infazına ilişkin koşullar ile denetimli serbestlik süresi yeniden belirlenmektedir. Mevcut düzenlemeye göre, açık ceza infaz kurumlarına ayrılan veya ayrılmaya hak kazanan her hükümlü, verilen ceza miktarına bakılmaksızın bir yıllık maktu denetimli serbestlik süresinden eşit miktarda yararlanmakta, bu durum ceza miktarının fazla olduğu hükümlüler bakımından adaletsiz bir sonucun ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Yapılması öngörülen düzenlemeyle, her hükümlünün eşit süreyle denetimli serbestlikten yararlanması uygulamasından vazgeçilerek, koşullu salıverilme miktarına göre oransal olarak denetimli serbestlikten faydalanması ve ceza infaz kurumunda kalacağı sürenin de yine oransal olarak aynı olması sağlanmakta ve bu suretle ceza infaz adaletinin gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır. Buna göre, açık ceza infaz kurumunda bulunan ve koşullu salıverilme için ceza infaz kurumlarında geçirilmesi gereken sürenin beşte dördünü açık veya kapalı ceza infaz kurumunda geçiren hükümlü, cezasının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmını toplum içinde denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infaz edecektir. Ağırlaştırılmış müebbet ve müebbet hapis cezaları bakımından denetimli serbestlik süresinin çok uzun olmaması amacıyla azami üç yıllık denetimli serbestlik süresi getirilmektedir.

Diğer yandan, Kanunun 105/A maddesinde yer alan denetimli serbestlik altında cezanın infazı için açık ceza infaz kurumunda altı ay kalma koşulunun, Kanunun geçici 4 üncü maddesi gereğince 31/12/2020 tarihine kadar uygulanmayacak olması nedeniyle belli miktara kadar hapis cezası alan hükümlüler, ceza infaz kurumunda çok az bir süre kalmak suretiyle cezalarının tümünü denetimli serbestlik rejimi altında infaz ettiğinden bu durum cezasızlık algısı oluşturmaktadır. Yapılan düzenlemeyle, her hükümlünün belirli bir süre ceza infaz kurumunda kalması sağlanarak cezasızlık algısının ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır.

Söz konusu maddede yapılan düzenlemeye göre öncelikli olarak koşullu salıverilme süresi belirlenecek, bu sürenin beşte dördü ceza infaz kurumlarında ve kalan beşte birlik kısmı ise denetimli serbestlik rejimi altında toplum içinde infaz edilecektir.

Maddede yapılan diğer bir düzenlemeyle, sıfır-altı yaş grubunda çocuğu bulunan kadın hükümlüler ile maruz kaldığı ağır bir hastalık, engellilik veya kocama nedeniyle hayatlarını yalnız idame ettiremeyen hükümlüler bakımından denetimli serbestlikten yararlanılacak oran, maddede yapılan düzenlemelere uygun olarak yeniden belirlenmektedir. Bu hükümlüler koşullu salıverilme için ceza infaz kurumlarında geçirilmesi gereken sürenin beşte üçünü ceza infaz kurumunda geçirmeleri halinde denetimli serbestlik tedbirinden yararlanabilecektir. Bu fıkra uyarınca faydalanılacak denetimli serbestlik süresi bakımından da azami bir sınır getirilmektedir. Belirtmek gerekir ki, üçüncü fıkradaki koşulların (sıfır-altı yaş grubunda çocuğun bulunması veya maruz kalınan ağır bir hastalık) oluşup oluşmadığı, hükümlünün denetimli serbestliğe ayrılmak için ceza infaz kurumu idaresine başvurduğu tarih itibarıyla değerlendirilecektir.

Maddenin altıncı fıkrasında yapılan değişiklikle, denetimli serbestliğin uygulanmasına ilişkin olarak belirli yükümlülükleri yerine getirmeyen hükümlülerin kapalı ceza infaz kurumuna gönderilmesi uygulamasından vazgeçilerek, infaz hâkiminin kararıyla açık ceza infaz kurumuna gönderilebilmesi sağlanmaktadır. Ayrıca, ceza infaz kurumundan ayrıldıktan sonra, hükümlülerin talebinde belirttiği denetimli serbestlik müdürlüğüne müracaat etmesi için aranan süre, üç günden beş güne çıkarılmaktadır.

Maddenin yedinci fıkrası Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiş olduğundan, söz konusu iptal gerekçeleri karşılanmak suretiyle fıkra yeniden düzenlenmektedir.

Maddenin sekizinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, altıncı fıkrada yapılması öngörülen düzenlemelere uyum sağlanmaktadır.

Madde 47- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin dokuzuncu fıkrasında düzenleme yapmak suretiyle, 16 ncı madde uyarınca hapis cezasının infazının hastalık nedeniyle ertelenmesi halinin, adli para cezasından çevrilen hapis cezaları bakımından da uygulanmasına imkan tanınmaktadır.

Madde 48- 2005 yılında yürürlüğe giren 5275 sayılı Kanunla ceza infaz sistemimizde köklü bir değişiklik yapılmış ve koşullu salıverilme süreleri önemli ölçüde artırılmıştır. Bununla birlikte aynı tarihte yürürlüğe giren 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile hapis cezaları da önemli oranda artırılmıştır.

Koşullu salıverilme sürelerine ilişkin mukayeseli hukuk örnekleri incelendiğinde, farklı uygulamalar olduğu görülmektedir. Örneğin İngiltere, Fransa, Finlandiya, İtalya ve Polonya’da koşullu salıverilme süresi kural olarak cezaların yarısı iken, bu oran Belçika’da üçte bire kadar inmektedir.

Maddeyle, hükümlülerin koşullu salıverilme sürelerine ilişkin üçte ikilik genel oran, yarısı olarak belirlenmektedir. Bu süre geldiğinde hükümlünün tutum ve davranışları değerlendirilecek ve olumlu ise hükümlü koşullu salıverilmeden faydalanabilecek, aksi halde hapis cezasının infazına devam edilecektir. Hükümlünün tutum ve davranışlarının değerlendirilmesi ise 89 uncu maddeye göre yapılacaktır. Böylelikle, koşullu salıverilme rejimi sistematik bir yapıya kavuşturulmaktadır.

Diğer yandan, ikinci fıkraya eklenen hükümlü, üçte ikilik oran bazı suçlar bakımından korunmaktadır. Fıkra sadece çocuklar hakkında uygulanacak hükümler açıkça belirtilmiş olup, diğer hükümler hem çocuklar hem de yetişkinler için uygulanacaktır.

Maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişikliğe bağlı olarak dördüncü fıkra da yer alan koşullu salıverilme oranı üçte iki olarak belirlenmektedir. Ancak, fıkraya eklenen cümleyle, örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen ve koşullu salıverilme oranı üçte ikiden fazla olan suçlar bakımından, bu suçların tabi oldukları koşullu salıverilme oranının uygulanacağı kabul edilmektedir. Örneğin, Türk Ceza Kanununun 188 inci maddesinde tanımlanan uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçunun örgüt faaliyeti kapsamında işlenmesi halinde koşullu salıverilme oranı üçte iki olarak değil, dörtte üç olarak uygulanacaktır. Çünkü uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçunun koşullu salıverilme oranı 108 inci maddenin dokuzuncu fıkrasına göre dörtte üçtür.

Maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişikliğe uyum sağlamak amacıyla altıncı fıkra da yer alan koşullu salıverilen hükümlünün tâbi tutulacağı denetim süresinin, infaz kurumunda geçirilmesi gereken süre, başka bir ifadeyle koşullu salıverilme süresi kadar olması öngörülmektedir. Ancak bu süre, süreli hapislerde hakederek tahliye tarihini geçemeyecektir.

Maddede ayrıca, 4675 sayılı Kanunda infaz hâkimliğinin görev ve yetkilerine ilişkin yapılması öngörülen değişikliklere uyum sağlanması amacıyla bazı ibare değişiklikleri yapılmaktadır. 4675 sayılı Kanunda yapılması öngörülen değişikliklere bağlı olarak, cezanın bireyselleştirilmesi ve iyileştirme esaslarına göre koşullu salıverilme bakımından hüküm veren mahkeme yerine, infaz hâkimlikleri yetkili kılınmaktadır. Penoloji bilimi ve infaz hukuku gereklerine uygun olarak iyileştirme ve bireyselleştirme ihtiyacı, cezaların infazı aşamasında uzmanlaşmayı ve uygulama birliğini gerektirmektedir. Aynı suçtan hükümlü bulunup da aynı iyileştirme esaslarına tâbi olan ve barındırıldıkları ceza infaz kurumlarının disiplin, düzen ve iyileştirme rejimlerine tamamiyle uyan hükümlüler hakkında, koşullu salıverilme kararının verilip verilmemesi veya geri alınması bakımından farklı uygulamaların önlenmesi amaçlanmakta ve bu konudaki yetki infaz hâkimliklerine bırakılmaktadır.

Maddenin dokuzuncu fıkrasına eklenen yeni hükümlerle, infaz hâkiminin iki yılı geçmemek üzere denetim süresi içinde hükümlünün denetimli serbestlik müdürlüğünce belirlenecek yükümlülüklerle tabi tutulmasına karar verebileceği düzenlenmektedir. İnfaz hâkimi en fazla iki yıl için yükümlülüğe karar verebileceği gibi daha kısa bir süre de belirleyebilecektir. Ancak, belirlenen yükümlülük süresi, hakederek tahliye tarihini geçemeyecektir. İnfaz hâkiminin kararı üzerine denetimli serbestlik

müdürlüğü risk ve ihtiyaçlarını dikkate alarak hükümlüyü; belirli bir bölgede denetim ve gözetim altında bulunmak, belirlenen yer veya bölgelere gitmemek ve belirlenen programlara katılmak şeklindeki yükümlülüklerden bir veya birden fazlasına tabi tutacaktır. İnfaz hâkiminin karar vermesi durumunda denetimli serbestlik müdürlüğünün hükümlüyü yükümlülüğe tabi tutması zorunludur. İnfaz hâkimi karar vermediği takdirde denetimli serbestlik müdürlüğü bu yükümlülükleri uygulayamayacaktır. Ayrıca, denetimli serbestlik müdürlüğü hükümlünün risk ve ihtiyaçlarını dikkate alarak yükümlülükleri re'sen değiştirebilecektir. Böylelikle, hükümlülerin koşullu salıverilmeleri üzerine toplum içindeki takibi daha etkin bir şekilde sağlanmış olacaktır.

Maddenin onbirinci fıkrasında yapılan değişiklikle, hükümlünün koşullu salıverilmesi hakkında ceza infaz kurumu idaresi tarafından hazırlanan gerekçeli raporun, infaz işlemlerinin yapıldığı yer infaz hâkimliğine (infaz dosyasının takibinin yapıldığı Cumhuriyet başsavcılığı nezdindeki infaz hâkimliği) verileceği, infaz hâkiminin, bu raporu uygun bulması durumunda hükümlünün koşullu salıverilmesine karar vereceği, raporu uygun bulmaması halinde ise gerekçesini kararında göstereceği düzenlenmektedir. Bununla birlikte örneğin, infaz işlemleri Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından takip edilen bir hükümlünün hapis cezası, Ankara Batı Cumhuriyet Başsavcılığının yargı çevresinde bulunan Sincan Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda infaz edilse bile koşullu salıverilmesine Ankara infaz hâkimliğince karar verilecektir. Hükümlü, 105/A maddesi uyarınca denetimli serbestliğe ayrılmış ve yükümlülükleri başka bir yerde takip ediliyor ise yükümlülüğünün takibinin yapıldığı yer infaz hâkimliği tarafından koşullu salıverilme kararı verilecektir.

Maddenin onüçüncü fıkrasında yer alan mevcut düzenlemeye göre hükümlü, koşullu salıverildikten sonra işlediği kasıtlı bir suçtan dolayı çok az hapis cezası alsa bile suç tarihi ile hakederek tahliye tarihi arasında kalan süreyi aynen infaz etmektedir. Bu durum uygulamada, verilen cezanın neticeleri bakımından adaletsiz bir sonuç doğurduğu gerekçesiyle eleştirilmektedir. Fıkra yapılan değişiklikle, koşullu salıverilme sürecinde denetim süresi içinde suç işleyen hükümlünün sonraki işlediği her bir suç için verilen hapis cezasının iki katı süreyi ceza infaz kurumunda geçirmesi öngörülmektedir. Başka bir ifadeyle, geri alınan süre bakımından yeni bir kriter belirlenmekte ve ikinci suçun cezasının iki katı sürenin aynen infaz edilmesi amaçlanmaktadır. Ancak bu süre, hakederek tahliye tarihini geçemeyecektir. Diğer yandan, denetim süresi içinde işlenen ikinci suçun cezası, genel hükümlere göre ayrıca infaz edilecektir. Denetim süresi içinde yükümlülüklerle aykırı davranılması hâlinde ise, bu yükümlülüklerle uymama tarihi ile hak ederek salıverilme tarihi arasındaki süreyi geçmemek koşuluyla ihlalin niteliğine göre takdir edilecek bir sürenin ceza infaz kurumunda çektirilmesine karar verilecektir. Basit bir ihlalden dolayı ihlal tarihi ile hak ederek tahliye tarihi arasındaki süreyi aynen infaz etmek, her zaman adaletli sonuç doğurmayabilir. Bu nedenle infaz hâkimi, ceza infaz kurumunda geçirilecek süreyi ihlalin niteliğine göre belirleyecektir. Düzenlemeyle, hapis cezalarının infazında adaletli bir sonuca ulaşılması hedeflenmektedir.

Maddenin onbeşinci fıkrasında yapılan değişiklikle, koşullu salıverilme kararının geri alınmasına infaz hâkimi tarafından karar verileceği düzenlenmektedir. Hükümlü, koşullu salıverildikten sonra denetim süresi içinde işlediği kasıtlı bir suçtan dolayı hapis cezasına mahkûm edilirse veya bağlı tutulduğu yükümlülükleri yerine getirmezse, koşullu salıverilme kararından sonra hakederek tahliye tarihine kadar cezanın infazına devam edilen yerdeki infaz hâkimi tarafından koşullu salıverilme kararının geri alınmasına karar verilecektir. Koşullu salıverilme kararından sonra hakederek tahliye tarihine kadar denetim süresi içinde cezanın infazına, hükmü veren mahkeme nezdindeki Cumhuriyet başsavcılığında devam edilir. Ancak, birden fazla mahkumiyet kararının bulunduğu hallerde, toplama kararı üzerine hapis cezası infaz edilmekte ise bu durumda infaz hâkiminin yetkisi, 101 inci maddenin ikinci fıkrasına göre belirlenecektir.

Madde 49- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 108 inci maddesinin birinci fıkrasına (b) bendinden sonra gelmek üzere eklenen yeni (c) bendiyle, mükerrirler bakımından uygulamada tereddütlere neden olan birden fazla süreli hapis cezasına mahkumiyet halinde ceza infaz kurumunda kalınacak azami süre belirlenmektedir. Buna göre, mükerrirler bakımından birden fazla süreli hapis cezasına mahkumiyet halinde en fazla otuziki yılın ceza infaz kurumunda iyi halli olarak geçirilmesi öngörülmektedir. Esasen, bugün itibarıyla mükerrirler bakımından birden fazla süreli hapis cezasına mahkumiyet halinde en fazla otuziki yıl üzerinden hesaplama yapılmakta ancak uygulamada bazı tereddütler yaşanmaktadır. Bu nedenle konunun açıkça düzenlenmesi zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca, fıkranın teselsül ettirilen (d) bendinde yer alan koşullu salıverilme oranı üçte iki olarak belirlenmektedir. Ancak, fıkraya eklenen cümleyle, koşullu salıverilme oranı üçte ikiden fazla olan suçlar bakımından, bu suçların tabi oldukları koşullu salıverilme oranının uygulanacağı kabul edilmektedir. Böylelikle, örneğin Türk Ceza Kanununun 102 ncı maddesinin ikinci fıkrasında tanımlanan cinsel saldırı, 103 üncü maddesinde tanımlanan çocukların cinsel istismarı, 104 üncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrasında tanımlanan reşit olmayanla cinsel ilişki ve 188 inci maddesinde tanımlanan uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçlarından veya terör suçlarından mükerrir olanlar hakkında koşullu salıverilme oranı, dörtte üç olarak uygulanacaktır. Belirtmek gerekir ki, Türk Ceza Kanununun 58 inci maddesinin dokuzuncu fıkrasında, mükerrirlere özgü infaz rejiminin ve cezanın infazından sonra denetimli serbestlik tedbirinin, örgüt mensubu suçlular hakkında da uygulanacağı düzenlenmiştir. Bu atıf nedeniyle 108 inci madde hükümlerinin uygulandığı hallerde terör örgütü mensubu suçlular bakımından birinci fıkraya eklenen cümle gereğince yine bu suçun tabi olduğu dörtte üçlük koşullu salıverilme oranı uygulanacaktır.

Teklifle 4675 sayılı Kanunda yapılması öngörülen değişikliklere uyum sağlamak amacıyla maddenin diğer fıkralarında değişiklikler yapılmaktadır.

Türk Ceza Kanununun suçta tekerrür hükümlerinin düzenlendiği 58 inci maddesinin yedinci fıkrasında, mahkumiyet kararında hükümlü hakkında mükerrirlere özgü infaz rejiminin ve cezanın infazından sonra denetimli serbestlik tedbirinin uygulanacağını belirtmesi gerektiği ifade edilmiştir. Buna göre, hükmü veren mahkeme sanık hakkında söz konusu maddenin uygulanacağını kararında gösterecektir. Diğer yandan, 5275 sayılı Kanunun 108 inci maddesinin üçüncü fıkrasında, ikinci defa tekerrür hükümlerinin uygulanması durumunda hükümlünün koşullu salıverilme hükümlerinden faydalanamayacağı düzenlenmiştir. Ancak uygulamada, koşulları bulunmasına rağmen sanık hakkında ikinci defa tekerrür hükümlerinin uygulanacağına ilişkin kararların verilmediği görülmektedir. Bu durum, infazda tereddüde ve gecikme yaşanmasına sebep olmaktadır. Bu nedenle, maddenin üçüncü fıkrasına hüküm eklemek suretiyle koşulları bulunması halinde hükümlü hakkında ikinci defa tekerrür hükümlerinin uygulanacağını hükmü veren mahkemece kararda belirtileceğine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasına göre hükmedilecek denetim süresi, koşullu salıverilme kararıyla birlikte infaz hâkimi tarafından belirlenecektir.

Maddenin dokuzuncu fıkrasının mevcut düzenlemesinde, bu fıkra da belirtilen suçların koşullu salıverilme oranları bakımından birinci fıkradaki orana atıf yapılmaktadır. Teklifte, maddenin birinci fıkrasındaki koşullu salıverilme oranında değişiklik yapılması nedeniyle dokuzuncu fıkra da yer alan suçların koşullu salıverilme oranını korumak amacıyla fıkraya hüküm eklenmektedir.

Madde 50- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinde değişiklik yapmak suretiyle, özel infaz usullerinin kapsamı genişletilmekte ve geceleyin infaz ile hafta sonu infaz bakımından geçerli altı aylık sınır, kasten işlenen suçlarda bir yıl altı ay, taksirle öldürme suçu hariç olmak üzere taksirle işlenen suçlarda ise üç yıl olarak belirlenmektedir. Ayrıca, konutta infaz usulünün kapsamı genişletilmekte ve çocuk hükümlüler de bu kapsama alınmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında yapılan düzenlemeyle, toplam beş yıl veya daha az süreli hapis cezasına mahkum olan veya adli para cezası infaz sürecinde hapis cezasına çevrilen hükümlülerden 16 ncı maddenin üçüncü fıkrasında belirlenen usule göre maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyeceği tespit edilenlerin cezasının konutunda çektirilmesine infaz hâkimi tarafından karar verilebilmesine imkan tanınmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasında yapılan düzenlemeye göre, doğurduğu tarihten itibaren altı ay geçen ve toplam üç yıl veya daha az süreli hapis cezasına mahkum olan ya da adli para cezası infaz sürecinde hapis cezasına çevrilen hükümlü kadınların cezasının konutunda çektirilmesine infaz hâkimi tarafından karar verilebilecektir. Kanunun 16 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında Teklifte yapılan değişikliğe göre doğum yapan kadınların cezası doğurduğu tarihten itibaren bir yıl altı ay ertelenecektir. Yapılan bu düzenlemeye göre konutta infaz usulünden yararlanabilmesi için erteleme süresi içinde kadının talepte bulunması gerekmektedir. Ayrıca, kadının doğurduğu tarihten itibaren altı ay geçmedikçe bu fıkra uyarınca infaza başlanamayacaktır. Konutta infaza en geç erteleme süresi olan bir yıl altı ayın sonunda başlanması gerekmektedir. İnfaz hâkimi tarafından konutta infaza karar verildikten sonra çocuk ölmüş veya anasından başka birine veya resmi kurumlara verilmiş olursa, konutta infaz uygulamasına infaz hâkimi tarafından son verilecek ve hükümlünün cezasının genel hükümlere göre infaz edilmesine karar verilecektir. Bu durum, hükümlünün dışında gerçekleşen bir olay olduğu için hükümlü, Kanunun 105/A maddesinden faydalanabilecektir.

Maddede yapılan diğer bir değişiklikle, özel infaz usullerine karar verme yetkisi infaz hâkimine verilmektedir.

Cezasının özel infaz usulüne göre çektirilmesine karar verilenler bakımından tâbi oldukları koşullu salıverilme hükümleri uygulanacak, ancak bu hükümlüler 105/A maddesi kapsamında denetimli serbestlik hükümlerinden yararlanamayacaktır. Belirtmek gerekir ki, maddenin üçüncü ve dördüncü fıkrasındaki hallerden birinin olması durumunda adli para cezalarının infaz sürecinde mevcut 106 ncı maddeye göre koşullu salıverilme hükümleri uygulanamamakta ancak, 2005 öncesi infaz hükümlerine tâbi olan adli para cezaları bakımından koşullu salıverilme hükümleri uygulanabilmektedir. Dolayısıyla 106 ncı maddeye göre infaz edilen adli para cezaları bakımından koşullu salıverilme hükümleri uygulanamayacaktır.

Maddenin yedinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, cezanın özel infaz usulüne göre çektirilmesi sırasında talep üzerine bu usulün uygulanmasına infaz hâkiminin kararıyla son verilebilecektir. Ayrıca, bu infaz usulünün gereklerine geçerli bir mazeret olmaksızın uyulmaması hâlinde ise bu usulün uygulanmasına infaz hâkimi tarafından son verilecektir. Bu durumda cezanın, genel infaz kurallarına göre açık ceza infaz kurumlarında infaz edilmesi gerekmektedir. Şöyle ki, hükümlü ceza infaz kurumuna alınarak cezasının infazına yeniden başlanacak, ancak hükümlünün özel infaz usulü kapsamında ihlal tarihine kadar geçirdiği süre, ceza infaz kurumunda kalacağı süreden mahsup edilecektir. Böylelikle, belirtilen bu hallerde cezanın koşullu salıverilme tarihine kadar infaz kurumunda çektirilmesi sağlanmış olacaktır. Fıkranın mevcut halinde cezanın baştan itibaren infazı öngörülmekte iken yapılan değişiklikle özel infaz usulü kapsamında infaz edilen sürenin mahsubu sağlanmaktadır. Böylelikle, ihlale kadar hükümlünün infaz ettiği cezasının yok sayılmasının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca, özel infaz usullerinin uygulandığı hallerde 105/A maddesinde düzenlenen denetimli serbestlik hükümlerinin uygulanması engellenerek, infazda adaletin sağlanması amaçlanmaktadır.

Maddeye yeni eklenen dokuzuncu fıkrayla, özel infaz usullerinin uygulanmayacağı haller belirlenmektedir. Böylelikle, bazı suçlar için istisna getirilmek suretiyle, toplum nezdinde belirli hassasiyet oluşturan suçlar bakımından özel infaz usullerinin uygulanmaması sağlanmaktadır.

Ayrıca, maddeye yeni eklenen onuncu fıkrayla, özel infaz usullerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların yönetmelikle belirleneceği hüküm altına alınmaktadır.

Madde 51- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 116 ncı maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapmak suretiyle, hükümlünün bakıma muhtaç çocuklarının barındırılmasına ilişkin hükümleri içeren 65 inci maddesinin tutuklular bakımından da uygulanabilmesine imkan tanınmaktadır. Böylelikle, 65 inci maddenin tutukluluk haliyle uzlaşır nitelikte olan hükümleri, tutuklular hakkında da uygulanabilecek ve dışarıda korumasına bırakılacak kimsesi bulunmayan sıfır-altı yaş grubundaki çocuklar, tutuklu analarının yanında barınabileceklerdir.

Maddenin üçüncü fıkrasında değişiklik yapmak suretiyle, tutuklulara hasta ziyareti amacıyla verilen mazeret izin hakkı, ikiye çıkarılmaktadır.

Madde 52- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesi değiştirilmektedir. Maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, 1 Temmuz 2016 tarihinden önce işlenen bazı suçlar bakımından 17/8/2016 tarihli ve 671 sayılı KHK ile kabul edilen denetimli serbestlik uygulamasının tarihi 30/3/2020 tarihine getirilmek ve denetimli serbestlik süresi üç yıla çıkarılmak suretiyle kapsam genişletilmektedir. Ayrıca, istisna tutulan suçlar arasına bazı yeni suçlar eklenmektedir.

Teklifte, 107 nci maddenin ikinci fıkrasında yer alan üçte ikilik oran yarıya indirildiğinden, düzenleme yapılırken fıkranın aynı mahiyetteki mevcut (b) bendi, tereddüde neden olmamak amacıyla madde metnine alınmamıştır. Kapsamda olan suçlardan hükümlü olanlar, tabi oldukları koşullu salıverilme oranları üzerinden üç yıllık denetimli serbestlik tedbirinden yararlanacaktır.

Maddenin mevcut düzenlemesi ile Teklifte değiştirilen hali mukayese edildiğinde yeni düzenlemenin denetimli serbestlik süresi bakımından lehe olması sebebiyle kapsamda olan suçlar bakımından sadece üç yıllık denetimli serbestlik süresinin uygulanması gerekmektedir.

Belirtmek gerekir ki, 105/A maddesinin değişiklikten sonraki metninde denetimli serbestlik süresine ilişkin “bir yıl” ibaresi bulunmayacaktır. Ancak, suç tarihi esas alınmak suretiyle değerlendirme yapıldığında, koşulları bulunduğu takdirde 105/A maddesi tüm suçlar bakımından uygulanabilecektir. Dolayısıyla, her ne kadar madde metninde bir yıllık denetimli serbestlik süresine ilişkin bir ibare bulunmasa da lehe uygulama yapılmasına ilişkin bu maddeyle düzenlenen hüküm nedeniyle, 105/A maddesinin yeni metninde bulunmayan fakat maddenin bu Kanunla değişiklik yapılmadan önceki halinde yer alan bir yıllık süreye atıf yapmak suretiyle denetimli serbestlik süresinin üç yıl olarak uygulanması sağlanmaktadır. Bu husus geçici 6 ncı maddede yer alan “bu maddede değişiklik yapan Kanunla değiştirilen 105/A maddesinin birinci fıkrasında yer alan “bir yıl”lık süre, “üç yıl” olarak” ifadesiyle açıkça belirtilmiştir. Benzer durum ikinci fıkrada yer alan “iki yıl”lık süre içinde geçerlidir.

Maddenin ikinci fıkrasıyla, 30/3/2020 tarihine kadar işlenen suçlar bakımından, Türk Ceza Kanununun kasten öldürme suçları (madde 81, 82 ve 83), cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar (madde 102, 103, 104 ve 105), özel hayata ve hayatın gizli alanına karşı suçlar (madde 132, 133, 134, 135, 136, 137 ve 138) ve İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan mahkum olanlar hariç tutularak; 105/A maddesinin üçüncü fıkrasında bu Kanunla yapılan değişiklik öncesinde sıfır-altı yaş grubu çocuğu bulunan kadın hükümlülere uygulanan “iki yıl”lık denetimli serbestlik süresinin, yine sıfır-altı yaş grubu çocuğu bulunan kadın hükümlüler ile yetmiş yaşını bitirmiş hükümlüler bakımından “dört yıl” olarak uygulanması sağlanmaktadır.

Ayrıca, fıkra kapsamında olan hükümlülerden, maruz kaldığı ağır bir hastalık, engellilik veya kocama nedeniyle hayatını yalnız idame ettiremeyen altmışbeş yaşını bitirmiş olanların, koşullu salıverilmeleri için ceza infaz kurumlarında geçirmeleri gereken sürelerin, azami süre sınırına bakılmaksızın 105/A maddesinde düzenlenen denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infaz edilebilmesi imkanı getirilmektedir. Belirtilmelidir ki, ağır hastalık, engellilik veya kocama hâli, Adli Tıp Kurumunca düzenlenen bir raporla belgelendirilebileceği gibi Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca da tespit edilebilecektir.

Maddenin üçüncü fıkrası uyarınca, birinci ve ikinci fıkra hükümleri, iyi halli olmak koşuluyla kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler hakkında da uygulanabilecektir.

Maddenin dördüncü fıkrasıyla, bu madde uyarınca denetimli serbestlik tedbiri uygulanmaya başlandıktan sonra hükümlü hakkında, işlediği iddia olunan ve cezasının alt sınırı bir yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren kasıtlı bir suçtan dolayı soruşturma başlatılması hâlinde, denetimli serbestlik müdürlüğünün talebi üzerine infaz hâkimi tarafından, hükümlünün açık ceza infaz kurumuna gönderilmesine karar verilebileceği düzenlenmektedir. Soruşturma sonucunda kovuşturmaya yer olmadığına karar verilmesi hâlinde, hükümlünün cezasının infazına denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak devam edilecektir.

Maddenin beşinci fıkrasıyla, 30/3/2020 tarihine kadar işlenen suçlar bakımından, tabi olduğu infaz rejimine göre belirlenen koşullu salıverilme süresinin hesaplanmasında, hükümlünün onbeş yaşını dolduruncaya kadar ceza infaz kurumunda geçirdiği bir günün üç gün; onsekiz yaşını dolduruncaya kadar ceza infaz kurumunda geçirdiği bir günün ise iki gün olarak dikkate alınacağı hükme bağlanmaktadır. Düzenlemeyle, koşullu salıverilme süresinin hesaplanması bakımından yetişkinlere nazaran çocuk hükümlülere ayrıcalık tanınmaktadır.

Madde 53- Maddeyle, 5275 sayılı Kanuna eklenen geçici 9 uncu maddenin birinci fıkrasıyla, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce işlenen suçlarda, denetimli serbestliğe ilişkin 105/A maddesinin bu Kanunla değiştirilen hükümlerinin uygulanmasına ilişkin olarak geçiş hükmü sağlayan bir düzenleme yapılmaktadır. Türk Ceza Kanununun 7 nci maddesinin üçüncü fıkrasında hapis cezasının ertelenmesi, koşullu salıverilme ve tekerrürle ilgili olanlar hariç; infaz rejimine ilişkin hükümlerin derhal uygulanacağı belirtilmiştir. Buna göre, Teklifle yeniden belirlenen koşullu salıverilme hükümleri bakımından lehe olan oranlar uygulanacaktır. Denetimli serbestlik altında cezaların infazına ilişkin 105/A maddesinde yapılan yeni düzenlemelerin ise infaz rejimine ilişkin olduğu, bu nedenle derhal uygulanması gerektiği yönünde görüşler bulunduğu gibi koşullu salıverilme olarak kabul edilmesi ve lehe uygulama yapılması gerektiği yönünde görüşler de bulunmaktadır. Teklifle 105/A maddesinde yapılan yeni düzenlemeler, belirli bir miktara kadar olan cezalar bakımından aleyhe sonuçlar doğurmakta olup, maddenin mevcut düzenlemesi, bu cezalar bakımından çok daha lehe hükümler içermektedir. Bu nedenle, uygulama birliğini sağlamak amacıyla denetimli serbestlik süresi ve koşulları bakımından geçici bir düzenleme yapmak suretiyle, 105/A maddesinin mevcut düzenlemesinin lehe hükümlerinin bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihten önce işlenen suçlarda uygulanabilmesine imkan sağlanmaktadır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce işlenen suçlarda, 105/A maddesinin lehe hükmünün belirlenmesine ilişkin izlenecek yöntem bu maddede düzenlenmektedir. Bu Kanun ile söz konusu maddede yapılan değişiklikten önceki ve sonraki hükümler bir bütün olarak ayrı ayrı değerlendirilecek, hükümlünün lehine olan düzenleme tespit edilecek ve uygulanacaktır. Söz konusu değerlendirme yapılırken 105/A maddesinin mevcut hükmüyle birlikte Kanunun geçici 4 üncü ve geçici 6 ncı maddesinin de dikkate alınması gerekmektedir. Geçici 4 üncü maddenin uygulaması bakımından

tarih sınırlaması bulunduğundan, bu tarihten (31/12/2020) sonra infaz edilecek kararlar için de 105/A maddesinin değişiklikten önceki mevcut hükmüne göre açık ceza infaz kurumunda kesintisiz altı ay bulunma koşulunun aranmaması bakımından, 105/A maddesinin mevcut hükümleri değerlendirilirken, birinci fıkrasının (a) bendinde ve ikinci fıkrasında belirtilen altı aylık süre şartı ile birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen cezanın belirli bir süre infaz edilmesine ilişkin şartın uygulanmayacağına başka bir ifadeyle dikkate alınmayacağına ilişkin hüküm, bu maddede açıkça düzenlenmektedir. Değişiklik sonrası hükümlerin lehe olup olmadığına değerlendirilmesi bakımından ise sadece 105/A maddesinde düzenlenen yeni hükümler dikkate alınacaktır. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra işlenen suçlarda ise sadece 105/A maddesinin yeni düzenlemeleri uygulanacaktır.

Maddenin ikinci fıkrasıyla, Kanunun 89 uncu maddesinde yapılan değişikliklerin uygulanacağı tarih, 1/9/2020 olarak belirlenmektedir. Bu tarihe kadar 89 uncu maddenin değişiklikten önceki hükümleri uygulanmaya devam edecektir.

Maddenin üçüncü fıkrasıyla, 105/A maddesinin altıncı fıkrasında yer alan hükümlünün denetimli serbestlik müdürlüğüne müracaat etme süresi, Ülkemizde de etkisini gösteren salgın hastalık (Covid-19) nedeniyle 1/9/2020 tarihine kadar yirmibeş gün olarak uygulanacaktır.

Maddenin dördüncü fıkrasıyla, 6545 sayılı Kanunun yürürlüğünden önceki duruma ilişkin düzenleme yapılmaktadır. Türk Ceza Kanununun 102 nci maddesinin ikinci fıkrası, 103 üncü maddesi, 104 üncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrası ve 188 inci maddesinde düzenlenen suçlardan hapis cezasına mahkûm olanların koşullu salıverilme oranlarının, 28/6/2014 tarihinde yürürlüğe giren 6545 sayılı Kanundan önce üçte iki olduğu ve Teklifle 107 nci maddenin ikinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle de üçte iki oranının yarıya ineceği gözetildiğinde, anılan suçların 6545 sayılı Kanundan önce işlendiği durumlardaki koşullu salıverilme oranı da yarıya ineceğinden, geçici düzenlemeyle bu suçlar yönünden mevcut üçte ikilik koşullu salıverilme oranı korunmaktadır. Uygulamada tereddüt yaşanmaması için cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen tüm suçlar geçici madde kapsamına alınmaktadır.

Maddenin beşinci fıkrasıyla, açık ceza infaz kurumlarında bulunanlar ile kapalı ceza infaz kurumunda bulunup da açık ceza infaz kurumlarına ayrılmaya hak kazanan hükümlülerin, 105/A maddesi kapsamında denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezasının infazına karar verilen hükümlülerin ve 106 ncı madde veya diğer kanunlar uyarınca denetimli serbestlik tedbirinden yararlanan hükümlülerin, 31/5/2020 tarihine kadar izinli sayılması ve salgının devam etmesi halinde bu sürenin, Sağlık Bakanlığının önerisi üzerine Adalet Bakanlığı tarafından her defasında iki ayı geçmemek üzere iki kez uzatılabilmesi imkanı getirilmektedir.

Covid-19 hastalığı, Dünya Sağlık Örgütü tarafından 11/3/2020 tarihinde pandemi olarak ilan edilmiş ve bu hastalık Ülkemizde de görülmeye başlanmıştır. Salgının yayılmasını önlemenin en etkili yolunun, insanların birbirleriyle olan temasının asgariye indirilmesi olması nedeniyle, salgının yayılmasının en aza indirilmesi ve kişilerin sağlığının korunması amacıyla birçok idarî tedbir alınmıştır. Düzenlemeyle, ceza infaz kurumlarına ve denetimli serbestlik müdürlüklerine yönelik olarak salgın hastalıktan korunmaya yönelik tedbir alınmaktadır. Belirtilmelidir ki, Sağlık Bakanlığının önerisi üzerine Adalet Bakanlığı tarafından her defasında iki ayı geçmemek üzere farklı sürelerle uzatma kararları verilebilecektir. Kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte bu süreler içinde, açık ceza infaz kurumlarına ayrılanlar veya açık ceza infaz kurumuna ayrılmaya hak kazananlar ile denetimli serbestlikten yararlanan hükümlüler de düzenlemeden istifade edebileceklerdir.

Diğer yandan, bu fıkra uyarınca izinli sayılmalarına karar verilen hükümlülerin, 95 inci madde veya diğer mevzuat kapsamında sahip bulundukları özel izin hakkı mahfuz kalacak olup, bu hak bakımından herhangi bir kayıp söz konusu olmayacaktır.

Madde 54- Maddeyle, 5275 sayılı Kanuna yeni bir geçici madde eklemek suretiyle, bu maddeyi ihdas eden Kanunla, 30 uncu maddede yapılan açık ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin kamu kurum ve kuruluşlarının iş alanlarında çalıştırılmasına ilişkin düzenlemenin bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl sonra uygulanması amaçlanmaktadır. Bu süre içinde yönetmeliğin çıkarılması, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile ön görüşmeler yapılarak protokollerin hazırlanması hedeflenmektedir.

Madde 55- Maddeyle, Çocuk Koruma Kanununun 20 nci maddesine fıkra eklemek suretiyle, çocukların adli kontrol sürecinde daha iyi takip edilebilmeleri ve haklarında yapılacak iyileştirme çalışmalarının daha verimli hale getirilmesi amaçlanmaktadır. Düzenlemeyle, denetimli serbestlik müdürlüğü tarafından takip edilen çocuklar bakımından adli kontrol süresince rehberlik etmesi için bir uzman görevlendirilecek ve çocuk hakkında yapılacak ihtiyaç değerlendirmesine göre iyileştirme çalışmaları yürütülecektir. Böylelikle, suça sürüklenen çocukların yeniden suç işlemeleri engellenecek, eğitim ve öğretim hayatına devam etmeleri, aile ve sosyal hayatla bütünleşmeleri desteklenecek ve topluma faydalı bireyler olmaları sağlanacaktır.

Madde 56- Maddeyle, denetimli serbestlik müdürlüğünün soruşturma evresindeki görevlerinin düzenlendiği Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanununun 12 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Maddenin mevcut haline göre denetimli serbestlik müdürlüğü soruşturma evresinde Ceza Muhakemesi Kanununun 109 uncu maddesi kapsamında adli kontrol altına alınan şüphelilerle ilgili olarak, kararda belirtilen tüm yükümlülüklerin yerine getirilmesine ilişkin çalışmaları yürütmekle görevlendirilmiştir. Yapılan değişiklikle, adli kontrole ilişkin bazı tedbirleri takip etme görevi, denetimli serbestlik müdürlüğünün görev alanından çıkarılmaktadır. Denetimli serbestlik müdürlüğünün sadece ilgili birimlere kararı iletmek şeklinde fonksiyon icra ettiği bazı adli kontrol tedbirlerinin, denetimli serbestlik müdürlüğünün görev alanından çıkarılmasıyla birlikte daha fazla uzmanlık gerektiren diğer adli kontrol tedbirlerine zaman ve emek ayrılması, şüphelilerin daha iyi takibinin yapılması ve adli kontrol tedbirlerinden beklenen azami faydanın sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 57- Maddeyle, Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanununun 12 nci maddesinde yapılan değişikliğe uyum sağlamak amacıyla denetimli serbestlik müdürlüğünün kovuşturma evresindeki görevlerinin düzenlendiği Kanunun 13 üncü maddesinde de değişiklik yapılmaktadır.

Madde 58- Maddeyle, Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanununun 12 ve 13 üncü maddesinde yapılan değişikliklere uyum sağlamak amacıyla denetimli serbestlik müdürlüğünün kovuşturma evresinden sonraki görevlerinin düzenlendiği Kanunun 14 üncü maddesinde yer alan bazı hükümler yürürlükten kaldırılmaktadır.

Ayrıca, 4675 sayılı Kanunda yapılması öngörülen değişikliklere uyum sağlamak amacıyla Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanununun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) ve (h) bentlerinde düzenleme yapılmaktadır.

Madde 59- Maddeyle, 4675 sayılı Kanunda yapılması öngörülen değişikliklere uyum sağlamak amacıyla Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanununun 15 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Madde 60- Maddeyle, 5402 sayılı Kanunun 15/A maddesinin birinci fıkrasına hüküm eklemek suretiyle, teknolojiye gelişmeler doğrultusunda, hükümlünün rızası alınmak kaydıyla, kendisine ait elektronik cihazlar üzerinden takibinin yapılabilmesine imkân sağlanmaktadır.

Madde 61- Maddeyle, Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanununun 26 ncı maddesine yeni bir fıkra eklenmektedir. Buna göre, denetimli serbestlik altında bulunan ve denetimli serbestlik müdürlüğü tarafından muhtaç durumda olduğu tespit edilen kişilerin kamuya yararlı bir işte ücretsiz çalıştırılma yükümlülüklerini yerine getirirken mutad vasıta ile yaptıkları yol giderleri ile iâşe giderlerinin karşılanması imkânı sağlanmaktadır. Düzenlemeyle, sosyal devlet ilkesi ile uyumlu olarak kapsam dahilinde bulunan kişilerin maddi imkansızlık nedeniyle yükümlülüğünü ihlal etmesinin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 62- Maddeyle, Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 3 üncü maddesinin yirmiikinci fıkrasına hüküm eklenmektedir. Söz konusu fıkranın mevcut düzenlemesinde, eşyanın değerinin fahiş olması cezanın artırım nedeni olarak kabul edilmesine rağmen, değer in hafif veya pek hafif olması, indirim nedeni olarak öngörülmemiştir. Düzenlemeyle, ceza adaletine katkı sağlaması amacıyla suç a konu eşyanın değerinin hafif veya pek hafif olması halinde cezalardan indirim yapılabilmesine imkan tanınmaktadır.

Madde 63- Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında, etkin pişmanlığın yalnızca soruşturma evresinde uygulanabileceği düzenlenmiş, kovuşturma evresi için etkin pişmanlık öngörülmemiştir. Etkin pişmanlık hükümlerinin düzenlendiği maddelerde, genel olarak hem soruşturma hem de kovuşturma evresinde bu hükümlerin uygulanabilmesine imkan tanındığı görülmektedir. Düzenlemeyle, Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda düzenlenen suçlar bakımından kovuşturma evresinde de etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesine imkan sağlanmaktadır. Fıkraya eklenen hüküm uyarınca etkin pişmanlık hükümlerinin soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı tarafından şüpheliye ihtar edilmesi gerekmektedir. Soruşturma evresinde ihtar yapılmaması halinde ise kovuşturma evresinde hâkim tarafından sanığ a ihtar yapılması gerekmektedir. Cumhuriyet savcısı usulüne uygun olarak ihtar yapmış ise hâkimin yeniden ihtar yapmasına gerek yoktur.

Madde 64- Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa eklenen geçici 12 nci maddeyle, Teklifle, Kanunun 3 üncü ve 5 inci maddesinde yapılan değişikliklere ilişkin geçiş hükümleri düzenlenmektedir.

Madde 65- Maddeyle, 2802 sayılı Kanunun 114 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Atamaları doğrudan Adalet Bakanlığınca yapılanlar dışındaki adli ve idarî yargı personeli ile ceza infaz kurumları personelinin atamasında halen hukuk fakültesi ve adalet meslek yüksekokulu mezunlarına öncelik tanınmaktadır. Yapılan düzenlemeyle, hukuk ve adalet meslek yüksekokulu mezunlarının yanı sıra, meslek yüksekokullarının adalet veya ceza infaz ve güvenlik hizmetleri programı, lise veya meslek liselerinin adalet alanı ve ilgili mevzuat uyarınca bunlara denkliği kabul edilen program veya alanlardan mezun olanlara da öncelik tanınması öngörülmektedir. Böylelikle, belirli bir mesleğe yönelik nitelikli insan gücü yetiştiren yükseköğretim kurumları ile ortaöğretim kurumlarından mezun olan kişilerin adalet hizmetlerinde öncelikli olarak görev yapmaları sağlanmaktadır.

İlk defa devlet memurluğuna atanacaklardan merkezî sınavda başarılı olanların sözlü ve gerektiğinde uygulamalı sınavlarını yapmak adalet komisyonlarının görevleri arasında yer almaktadır. Maddeye eklenen fıkrayla komisyonun sözlü ve gerektiğinde uygulamalı sınavları yapmak görevinin bir kısmının veya tamamının Bakanlık bünyesinde oluşturulacak sınav kurullarınca da yerine getirilmesine imkan tanınmaktadır.

Maddenin mevcut ikinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle sözlü ve gerektiğinde uygulama sınavlarını yapacak sınav kurullarının oluşumunun yönetmelikle düzenleneceği hüküm altına alınmaktadır.

Madde 66- Teklifte, 5275 sayılı Kanunun 107 nci maddesinin dördüncü fıkrası ve 108 inci maddesinde yapılan değişikliklerle süreli hapis cezaları için düzenlenen koşullu salıverilme oranları yeniden belirlenmektedir. Bu düzenlemelere bağlı olarak, Terörle Mücadele Kanununun 17 nci maddesinin birinci fıkrasına cümle eklemek suretiyle, bu Kanun kapsamına giren suçlardan dolayı süreli hapis cezasına mahkum olanlar hakkında uygulanan dörtte üçlük koşullu salıverilme oranı korunmaktadır.

Madde 67- Maddeyle, Ceza İnfaz Kurumları İle Tutukevleri İşyurtları Kurumuna İlişkin Bazı Mali Hükümlerin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 8 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, her türlü faaliyet dışı gelirleri ve faizler hariç olmak üzere işyurtlarının yıllık bilançolarında tahakkuk edecek karlarının % 25'ini aşmamak üzere yapılan kar payı ödemelerinden istifade edecek kişiler çalışma barışının sağlanması amacıyla yeniden belirlenmektedir. Ayrıca, üstün gayret ve başarı gösteren işyurdu çalışanları, tutuklu ve hükümlüler ile ceza infaz kurumu personeline teşvik ödemesi yapılabilmesine imkan sağlanmaktadır.

Madde 68- Teklifte, 5275 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin ikinci fıkrasıyla doğrudan açık ceza infaz kurumunda infaz edilecek cezalar kalıcı bir düzenlemeyle belirlenmektedir. Bu nedenle aynı hususu geçici olarak düzenleyen 6352 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

Madde 69- Yürürlük maddesidir.

Madde 70- Yürütme maddesidir.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

6/4/2020

Esas No: 2/2762

Karar No: 7

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammet Levent Bülbül ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin; Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2762)” 31/3/2020 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilmiştir. Teklif, Adalet Komisyonu Başkanvekili Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç başkanlığında, Komisyonumuzun 4/4/2020 tarihli toplantısında Teklif sahipleri ile Adalet Bakanlığı, Yargıtay, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, Türkiye Barolar Birliği temsilcileri ile Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Muharrem Özen’in katılımlarıyla görüşülmüştür.

Görüşmelerin tamamı tutanağa bağlanmıştır. İçtüzüğün 45’inci maddesi uyarınca Genel Kurul çalışmalarında Komisyonumuzu temsil etmek üzere Bursa Milletvekili Emine Yavuz Gözgeç, İstanbul Milletvekili Abdullah Güler, Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk, Samsun Milletvekili Orhan Kırçalı ile Tokat Milletvekili Mustafa Arslan özel sözcü seçilmişlerdir.

Müzakereler esnasında Teklifin lehinde genel olarak aşağıdaki görüşler dile getirilmiştir:

Getirilen düzenlemede son zamanlarda yaşanan koronavirüs salgınına ilişkin alınması gereken tedbirlerin yansımaları niteliğinde düzenlemeler bulunmakla birlikte, esasen düzenleme uygulamada ortaya çıkan aksaklıklar ve ifade edilen görüşler doğrultusunda siyasi partiler dahil tüm paydaşların görüşleri alınarak yoğun ve titiz bir çalışmanın neticesinde ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla konunun yeterince tartışılmadan gündeme getirildiği yönündeki eleştiriler yerinde değildir.

Salgın hastalık nedeniyle vücut ısı ölçümü, maske ve hijyen ürünlerinin dağıtımı ve sosyal mesafenin korunması vb. sağlık koşullarının oluşturulması için gerekli tüm tedbirler Teklifin müzakeresi sürecinde alınmıştır.

Teklif, infaz sistemi ve infaz kurumlarının işleyişiyle ilgili uygulamada ortaya çıkan sorunların giderilmesi ve bazı suçlarla daha etkin mücadele edilmesi amacıyla ileriye dönük kalıcı düzenlemeler içeren bir düzenlemedir; kesinlikle bir af teklifi değildir.

İnfaz düzenlemeleri, zıt hukuki menfaatlerin çatıştığı alanlara ilişkin olması nedeniyle Teklifte getirilen düzenlemeler değerlendirilirken bu alanda yapılacak olan düzenlemelerin zorluğu göz ardı edilmemelidir. Teklifin hazırlık sürecinde toplumsal hassasiyetlere ve kamu vicdanını yaralamamaya azami özen gösterilmiştir.

Terör suçu ve devlet güvenliği aleyhine suç kavramları bulunmakla birlikte siyasi suç diye bir kavram Türk hukuk sisteminde yer almamaktadır. Dile getirildiği gibi hiç kimsenin düşünce ve ifadelerinden dolayı cezalandırılması veya ayrımcılığa tabi tutulması gibi bir durum kesinlikle söz konusu değildir.

2005 yılında yürürlüğe giren 5275 sayılı Kanun ile koşullu salıverilme süreleri önemli ölçüde artmış; diğer yandan 5237 sayılı Kanunda yapılan düzenlemelerle ceza miktarları da önemli miktarlarda artırılmıştır. Akabinde istinaf mahkemelerinin faaliyete geçmesi ve hükümlerin daha hızlı kesinleşmesiyle cezaevleri kapasitesinin üstünde bir doluluğa ulaşmıştır. Bu durum cezaevinde bulunan hükümlüler ve tutuklular bakımından olması gereken asgari sağlık yaşam koşullarının oluşturulmasında ciddi zorlukları beraberinde getirmiştir. Bu noktada getirilen düzenlemelerle ceza infaz kurumlarında geçirilmesi gereken süreler yeniden belirlenmektedir. 5275 sayılı Kanunun 107'nci maddesinde yapılan değişiklikle koşullu salıverilmeye ilişkin üçte ikilik genel oran, yarısı olarak değiştirilmektedir. Mükerrerler ve örgütlü suçlar bakımından ise dörtte üç olan bu oran, üçte iki olarak belirlenmektedir. Toplumsal hassasiyet dikkate alınarak kasten öldürme, özel hayata ve hayatın gizli alanına karşı suçlar ve işkence ve eziyet suçları bakımından ise herhangi bir indirim yapılmamış; uyuşturucu ticareti ve cinsel istismar suçları ile terör suçlarına ilişkin dörtte üçlük oran ise aynen muhafaza edilmiştir. Dolayısıyla aslında karmaşık gibi gözüken hükümler, toplumsal hassasiyetin bulunduğu suç tiplerine ilişkin oranların muhafazasına yönelik zorunlu düzenlemelerden ibarettir.

Mevcut bir yıllık maktu denetimli serbestlik süresi toplumda cezasızlık algısına yol açmakta ve bu durum sıklıkla eleştirilmektedir. Ceza adaletini sağlamak amacıyla, denetimli serbestlik tedbirinden faydalanılabilmesi için, koşullu salıverilme için ceza infaz kurumunda geçirilmesi gereken sürenin beşte dördünün ceza infaz kurumunda infaz edilmesi yönünde değişikliğe gidilmektedir. Böylelikle, koşullu salıverilmeye esas alınacak sürenin beşte biri denetimli serbestlikle geçirilecektir.

Denetimli serbestlik uygulamasına ilişkin geçici düzenlemelerle 30/3/2020 tarihine kadar işlenen suçlarda denetimli serbestlik süresi üç yıl olarak uygulanacaktır. Ancak yine Teklifin genelinde gözetilen toplumsal hassasiyetle, terör suçları, cinsel saldırı ve istismar suçları, kasten öldürme ve kadına karşı şiddet suçları, işkence ve eziyet suçları ile özel hayatın gizliliğine ilişkin suçlar kapsama dahil edilmemiştir. Bir diğer geçici düzenlemeyle pandemi olarak ilan edilen Covid-19 hastalığına ilişkin ceza infaz kurumlarına yönelik tedbirler kapsamında hastalıktan korunma amacıyla açık ceza infaz kurumlarına ayrılanlar/ açık ceza infaz kurumuna ayrılmaya hak kazananlar ile denetimli serbestlik tedbiri uygulanan hükümlülerin 31/5/2020 tarihine kadar izinli sayılması yönünde düzenleme yapılmaktadır. Salgının devam etmesi hâlinde bu süre, Komisyonunda yapılan değişiklik doğrultusunda Sağlık Bakanlığının önerisi üzerine Adalet Bakanlığı tarafından her defasında iki ayı geçmemek üzere üç kez uzatılabilecektir. Denetimli serbestlik, koşullu salıverilme ile ilgili hükümler ve geçici düzenlemeler birlikte değerlendirildiğinde nihayetinde ceza infaz kurumlarındaki doluluk oranları önemli ölçüde düşecektir. Tüm tedbirler neticesinde ceza infaz kurumları hastalıktan korunmak için sağlık koşulları açısından daha uygun hâle gelecektir. Dolayısıyla eleştirilerin aksine, yaşam hakkı bakımından gerekli olan tedbirler hızlı bir şekilde hayata geçirilmektedir.

İnfaz hâkimliği kurumunun kapasitesi güçlendirilerek cezaların infazı sürecindeki tüm kararların alanında uzman hâkimler tarafından verilmesi sağlanacaktır. İnfaz hukukuna hukuk fakültelerinde gereken önemin verilmediği, az bilinen teknik bir alan olması nedeniyle uygulamada sorunlar çıktığı yönündeki görüşler dikkate alındığında getirilen düzenleme alanına hâkim hukukçuların sayısının artmasına ve infaz hizmetlerinin kalitesinin yükselmesine neden olacaktır. Diğer taraftan Cumhuriyet savcısının infaza ilişkin verdiği kararlara karşı hâkim teminatı getirilerek infaz hâkimliğine şikâyetle bulunulabilmesine olanak sağlanmaktadır.

Hapis cezalarının hafta sonu, geceleyin veya konutta infazına ilişkin mevcut uygulamanın kapsamı genişletilmektedir. Kadınlar ve yaşlılar için öngörülen konutta infaz usulünün ceza sınırı artırılmakta ve çocuklar da bu usule dahil edilmektedir. Bunun yanı sıra yeni doğum yapan ve toplam üç yıl veya daha az süreli hapis cezasına mahkûm olan kadın hükümlülerin cezalarını konutlarında infaz edebilmelerine olanak tanınarak özel infaz usullerinin kapsamı kadınlar lehine genişletilmektedir.

Ceza infaz kurumlarının güvenlik ve düzenini bozan bazı fiiller yaptırım altına alınırken diğer taraftan hükümlüler lehine; mazeret izin haklarını kullanabilmelerinde iyileştirilmeler yapılması, eş veya çocuklarının sürekli hastalık veya malûllükleri durumunda infazlarına ara verilebilmesine olanak tanınması, çocuk hükümlülere verilebilecek ödül kapsamının genişletilmesi, salgın hastalık hâlinde kuruma ait iletişim vasıtalarından derhâl yararlanırlarını gibi infaz hizmetlerinde çok sayıda iyileştirmeye gidilmektedir.

Toplumsal hassasiyet gözetilerek tefecilik ve suç işlemek amacıyla örgüt kurmak suçlarının cezaları artırılmakta ve yaralama suçunun canavarca his saikiyle işlenmesi durumu nitelikli hâller arasında alınarak verilecek azami ceza yılı artırılmaktadır.

Teklifin aleyhinde ise genel itibarıyla aşağıdaki görüşler ifade edilmiştir:

Başta infaz sistemine ilişkin kalıcı, çok sayıda ki değişiklik olmak üzere önemli düzenlemeleri içeren Teklif, kamuoyunda yeterince tartışılmamış ve sivil toplum örgütlerinin görüşleri alınmamıştır. Bu nedenli kapsamlı bir Teklif, infaz hâkimlerinin yetkisinin genişlemesi gibi aciliyeti olmayan kalıcı düzenlemeleri yönüyle, koronavirüs (Covid-19) salgın hastalığının herkesin sağlığı için tehdit oluşturduğu bir dönemde, toplantıya katılanların sağlığını risk altına atarak, katılımın sınırlı olduğu uzun müzakerelerle görüşülmemelidir. İvedilikle cezaevinde bulunan herkesin yaşam hakkını koruyan dar kapsamlı bir düzenleme getirilmesi yerine tercih edilen yöntem yerinde değildir.

Dünya, neredeyse tüm kıtalara yayılan, binlerce insanın hayatını kaybetmesine neden olan küresel ölçekte koronavirüs salgını tehdidi altındadır ve salgınla mücadele etmek üzere olağanüstü tedbirler hızlı bir şekilde hayata geçirilmektedir. Ülkemizde ise cezaevleri, kapasitelerinin çok üzerinde doluluk oranlarıyla risk alanlarının başında gelmektedir. Cezaevlerindeki kullanım alanları hijyenden yoksun, havalandırması yetersiz, temizlik ve dezenfektan ürünlerine erişim kısıtlı, sağlık hizmetlerine erişim çok güç ve cezaevinde bulunanların bağışıklık sistemi zayıftır. Bu tespitler ulusal ve uluslararası birçok kurum ve komisyonun raporlarında da dile getirilmiştir. Yaşam hakkı, gerek Anayasa’da gerekse de diğer mevzuatlarda dokunulmaz ve vazgeçilmez bir hak olarak düzenlenmiştir. Bu yönüyle Devlet, herkesin yaşam hakkını koruma ve sağlıklı bir yaşam alanı oluşturma noktasında pozitif bir yükümlülük altındadır. Salgının ölümcül olması karşısında, alınacak tedbirlerde ayrımcılık yapılmamalıdır. Ancak Teklif, kapsam dışında bıraktıkları bakımından sorunludur. Öncelikle tutukluluk bir tedbirdir; tutuklular da masumiyet karinesi altındadırlar. Bu nedenle tutukluluk hâllerine son verilmelidir. Diğer yandan 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun kapsamı ve uygulamaları, geniş takdir yetkisi tanınması ve terör suçu eylemlerinin temel hakların kullanımını ortadan kaldırır mahiyette çok geniş yorumlanması nedeniyle sorunludur ve sıklıkla eleştirilmektedir. Düşünce ve ifade özgürlüğü kapsamındaki ifadeleri nedeniyle çok sayıda kişi, uluslararası normlarla uyumlu olmayan bu Kanun uygulamaları nedeniyle cezaevinde bulunmaktadır. Kişilerin yaşam hakkının söz konusu olduğu, içinden geçtiğimiz olağanüstü şartlarda, Anayasa’da yer alan eşitlik ilkesine aykırı infaz rejimine ilişkin uygulamalar yapılmamalıdır.

Getirilen düzenlemenin bir infaz kanunu değişikliği olduğu ifade edilmesine karşın esasında 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 65’inci maddesi anlamında bir af düzenlemesidir. Teklife ilişkin görüşmelerde bu hususun dikkate alınması Anayasal bir gerekliliktir.

Af niteliğindeki düzenlemeler, gerçekte hukuk düzeninin sağlıklı işlememesi ve toplumsal düzenin suç üretmeye yatkınlığının bir neticesi olarak ortaya çıkmaktadır. Yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığının tesisi için yargı sisteminde gereken reformlar yapılmadıkça ve ekonomik durum ve eğitimin seviyesi gibi suç oranlarında hızlı artışa neden olan sosyolojik nedenler ortaya konup çözüm üretilmedikçe, sık aralıklarla yapılacak olan mevzuat değişiklikleri sorunları sadece ötelemekten ileriye geçemeyecek; sistematik problemlere kalıcı çözümler getirmeyecektir.

Üniversitelerde infaz hukuku derslerine gereken yer verilmemekte ve dağınık, çok kademeli, çok istisnalı teknik infaz düzenlemeleri hukukçular tarafından bile anlaşılamamakta/farklı şekillerde anlaşılmaktadır. Getirilen düzenlemenin temelini denetimli serbestliği düzenleyen 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 105/A maddesi, koşullu salıverilmeyi düzenleyen aynı Kanunun 107’nci ve mükerrerlere ve bazı suç faillerine özgü infaz rejimini düzenleyen 108’inci maddeleri oluşturmaktadır. Teklifte getirilen düzenlemelere bakıldığında dağınık ve farklı yorumlara müsait yapının düzeltilmesi bir yana, bilhassa koşullu salıverilmeyi düzenleyen 107’nci maddede koşullu salıverilmeye getirilen ilave kademelendirme ve istisnalarla, infaz düzenlemeleri daha çetrefilli hâle getirilmektedir. Cinsel suçlar vb. hangi suçların kapsama girip girmediği ve hükümlerin nasıl uygulanacağı noktasındaki sorular ve hukukçuların bile kendi aralarındaki farklı yorumları bu durumu açıkça ortaya koymaktadır. İnfaz hukuku düzenlemeleri herkesin anlayabileceği sadelikte ve anlaşılır olmalıdır.

İnfaz hâkimlerine verilen geniş yetkilerle hükmü veren mahkeme ve yargılaması hükümsüz hâle getirilmektedir. Saniği, yargılama sürecinde gözleyen, değerlendiren ve kararlarını bu değerlendirmeler üzerine inşa eden, hükmü veren mahkemedir. Yüz yüzelik ilkesinin gereği olarak, değişen şartları en iyi değerlendirecek konumda olan hükmü veren mahkemenin seçenek yaptırımların azaltılması/değiştirilmesine karar vermesi daha uygun olacaktır.

Kadına karşı şiddet olaylarında yaşanan hızlı artış ve vakaların yalnızca eşe karşı işlenmemesi gerçeği dikkate alınarak kasten yaralama suçunun kadına karşı işlenmesi, kasten yaralama suçunda cezayı artırıcı bir neden olarak düzenlenmelidir.

İyi hâlli olmanın ölçütü ve kriterleri somut olarak ortaya konmadığı ve iyi hâlin tekrar kazanılacağı süreler makul bir seviyeye indirilmediği takdirde keyfi ve haksız uygulamalar ortaya çıkacaktır. Öte yandan zaten var olan disiplin cezalarına yenilerinin eklenmesi, cezaevinde bulunanların bilgi edinme haklarının sınırlandırılması ve alkol bulundurma en ağır yaptırım olan hücre cezası kapsamına alınması gibi Teklifte yer alan disiplin hükümleri bir bütün olarak değerlendirildiğinde, keyfi uygulamalar ve basit nedenlerle kişilerin iyi hâl sicilleri olumsuz etkilenecek; hükümlüler açığa ayrılma, denetimli serbestlik vb. lehlerine olan infaz hükümlerinden yararlanamayacaklardır. Denetimli serbestlikle ilgili yapılan değişikliklerle birlikte değerlendirildiğinde Teklifte getirilen bu düzenlemeler nihayetinde cezaevlerindeki doluluğun artması sonucunu doğuracaktır. Bu yönüyle düzenleme, getiriliş amacıyla çelişir birçok hususu bünyesinde barındırmaktadır.

İdare ve gözlem kurullarına, barolardan ve sivil toplum örgütlerinden temsilcilerin katılımı sağlanmalıdır.

Komisyonumuzda yapılan çalışmalar sonunda maddeler üzerindeki değişiklikler ve kabuller aşağıdaki şekildedir.

Teklifin çerçeve 1 ila 31’inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Teklifin 32’nci maddesi, Uluslararası Standart Süreli Yayın Numarası (ISSN) veya Uluslararası Standart Kitap Numarası (ISBN) almayan süreli ve süresiz yayınların ceza infaz kurumlarına kabul edilmeyeceğine ilişkin hükmün metninden çıkarılması amacıyla verilen önerenin kabul edilmesi neticesinde değiştirilerek kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve 33 ila 45’inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve 46’ncı maddesi, denetim serbestlik uygulaması başladıktan sonra hakkında kamu davası açılan hükümlünün açık ceza infaz kurumuna gönderilmesi kararını veren infaz hâkimine takdir yetkisi tanınabilmesi amacıyla verilen önerenin kabul edilmesi neticesinde değiştirilerek kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve 47’nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve 48’inci maddesi üzerinde verilen önergeyle, özel hayata ve hayatın gizli alanına karşı suçlardan süreli hapis cezasına mahkûm olanlar hakkında üçte ikilik koşullu salıverilme oranının muhafaza edilmesi amaçlanmaktadır. Esasen, on üçüncü fıkraya göre ceza infaz kurumlarında infaz edilecek süreler aynen infaz edilecek sürelerdir. Bu hususa madde gerekçesinde değinilmiş olmakla beraber, madde metninde de belirtilmek suretiyle uygulamada oluşabilecek tereddütlerin giderilmesi sağlanmaktadır. Madde, verilen önerenin kabul edilmesi neticesinde değiştirilerek kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve 49 ila 52’nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

5275 sayılı Kanuna eklenen geçici 9’uncu maddenin beşinci fıkrasıyla Covid-19 salgın hastalığının ülkemizde görülmüş olması nedeniyle açık ceza infaz kurumunda bulunan hükümlülerin kanunen izinli sayılmaları düzenlenmektedir. Esasen, izinli sayılan bu hükümlüler hakkında 5275 sayılı Kanunun genel hüküm niteliğindeki 95 ve 97’nci maddelerinde belirlenen “izin rejimi”nin uygulanması gerekmektedir. Ancak, uygulamada doğabilecek tereddütlerin önüne geçmek amacıyla söz konusu maddelere açıkça atıf yapılması ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Ayrıca, maddeye eklenen altıncı fıkrayla, yapılan infaz sistemi değişikliklerine bağlı olarak kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan iyi hâlli bazı hükümlülerin açık ceza infaz kurumlarına gönderilebilmesine imkân tanıyan bir düzenleme yapılmaktadır.

Teklifin çerçeve 53’üncü maddesi, yukarıdaki gerekçeyle verilen önerenin kabul edilmesi neticesinde değiştirilerek kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve 54 ila 63’üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda yapılması öngörülen düzenlemeler nedeniyle lehe değerlendirme yapılması gerekmekte olup, maddede uygulanacak usul belirlenmektedir. Esasen, bölge adliye mahkemesi ceza daireleri tarafından bozma kararı verileceği değerlendirilmekle birlikte uygulamada doğabilecek tereddütlerin önüne geçilmesi amacıyla bu husus açıkça düzenlenmektedir.

Teklifin çerçeve 64’üncü maddesi, yukarıdaki gerekçeyle verilen önerenin kabul edilmesi neticesinde değiştirilerek kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve 65 ila 68’inci maddeleri ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 69 ve 70’inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Teklif oy çokluğu ile kabul edilmiş, maddeleri redaksiyona tabi tutulmuştur.

Raporumuz, Genel Kurula sunulmak üzere yüksek Başkanlığınıza saygı ile arz olunur.

Başkanvekili	Sözcü	Kâtip
<i>Yılmaz Tunç</i>	<i>Gülay Samancı</i>	<i>Belgin Uygur</i>
Bartın	Konya	Balıkesir
Üye	Üye	Üye
<i>Ayhan Erel</i>	<i>Abdullah Koç</i>	<i>Süleyman Bülbül</i>
Aksaray	Ağrı	Aydın
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Ayşe Acar Başaran</i>	<i>Emine Yavuz Gözgeç</i>	<i>Tuğan Köse</i>
Batman	Bursa	Çorum
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsü)	(Son oylamada bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Sabri Öztürk</i>	<i>Abdulkadir Özel</i>	<i>Zeynel Emre</i>
Giresun	Hatay	İstanbul
		(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Abdullah Güler</i>	<i>Mahmut Atilla Kaya</i>	<i>Ramazan Can</i>
İstanbul	İzmir	Kırıkkale
(Bu raporun özel sözcüsü)		
Üye	Üye	Üye
<i>Halil Öztürk</i>	<i>Alpay Antmen</i>	<i>Orhan Kırçalı</i>
Kırıkkale	Mersin	Samsun
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	
<i>Mustafa Arslan</i>	<i>Yusuf Başer</i>	
Tokat	Yozgat	
(Bu raporun özel sözcüsü)		

MUHALEFET ŞERHİ

(2/2762) esas numaralı “Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”ne ilişkin genel değerlendirme ile maddelere ilişkin görüşlerimiz şöyle:

I. GENEL DEĞERLENDİRME:

21. yüzyılın her anlamıyla (üretim/tüketim, zaman/mekan) bir hız ve değişim dönemi olduğu gerçektir. Biriken her bilgi, ortaya çıkan her olay ve gelişme adeta zamanı yok ederek insanı, toplumu, genel olarak insanlığı sınırsız uzay zamana doğru itmektedir. Bu durumun kaçınılmazlığıyla karşı karşıya olan insanlığın, iradesini sakatlandığı nokta ise geçmişi - bilerek ya da bilmeyerek - değersiz kılmasıdır. Ne yazık ki geçmişte yaşanmışlıkların geleceğe etkisinin asgari düzeye indiği bir dönemden geçmekteyiz. Bu döneme damgasını vuran düşünsel yorumun tanımı ise bilindiği üzere popülizmdir. ‘Bir aralıkta sabitlenip tanımlanamayacak kadar hızlanan zamanın her şeyi önüne katarak sürüklemesi’ şeklinde de ifade edebileceğimiz popülizm, toplumsal ölçekte ağır tahribatlar yaratmaktadır. Bu tahribatların en yoğun yaşandığı alanların başında, siyasetin varoluş tercihleri gelmektedir. Belli özellikleriyle ön plana çıkmış; bireyin ya da bir grubun değil toplumun genel çıkarını gözetken bilinçte, hem kişisel hem de toplumsal düzeyde erdemleri üzerinde taşıdığı varsayımıyla seçilen siyasetçilerin, bu niteliklerin aksine siyasi kariyer hesapları uğrunda popülizme düşmeleri, günü kurtarıcı politikalara yönelmeleri, temsil ettikleri toplumun geleceğine dinamit koymaları demektir. Popülist politikalar, gemiyi yüzdürür ancak karına kısmından su alması gibidir ki nasıl gemi ilerledikçe batmaya başlarsa, toplumun da geleceği gün be gün kararır. Bu bağlamlarda toplumu temsil etmede önemli konumda bulunan siyasetçilerin, karşı karşıya kaldıkları konu ve sorunları gündemleştirirken ya da çözüm arayışına girerken, popülist akımları ilk elden dışlaması gerekmektedir. Çözüm bekleyen konular ve sorunlar, tüm boyutlarıyla kökenine inilerek tartışılmalı, araştırılmalıdır. Özellikle toplumu bir arada tutan en önemli değerlerden ‘ADALET’ söz konusuysa, hassasiyet en üst düzeye çıkmalı; gücü elinde bulunduranın, sesi yüksek çıkanın değil gerçeğin tarafı olmak tercih edilmelidir. Toplumun genelini ilgilendiren ‘ceza indirimi’ ya da kapsamı itibarıyla AF özelliği taşıyan yasama faaliyetleri de bu bağlamda tüm yönleriyle değerlendirilip, toplumsal konsensüs aranması gereken konulardır. Geniş kapsamlı bir mutabakata ulaşabilmek de, iki

yöntemin paralel şekilde işletilmesiyle mümkündür. Bunlardan ilki, hukukun olmazsa olmazı konumundaki eşitlik ilkesi; diğeri de toplumun üst düzeyde rızasının oluşması için demokratik yolların azami işletilmesidir.

Tarihe bakıldığında ne yazık ki çeşitli adlar altında Ülkemizde 100’ü aşkın af düzenlemesi hayata geçirilmiştir. Yıl ortalamasını çıkardığımızda 6.5 yıl gibi sorunlu bir ortalamayla karşı karşıyayız. TBMM Adalet Komisyonu’nda 3 Nisan 2020 Cuma günü saat 11.03’te görüşmelerine başlayıp 4 Nisan 2020 günü sabah saat 05.14’te bitirdiğimiz, görüşmeleri yaklaşık 18 saat süren yasa teklifi de kısmi af niteliğindedir. Hukuki açıdan tartışmalı istisnalar konularak çok sayıda hükümlünün tahliyesi planlanmaktadır. Teklif sahipleri de defaatle yaptıkları açıklamalarda, cezaevlerindeki hükümlülerin 90 bininin tahliyesinin amaçlandığını ifade etmiştir. Cezaevlerinin doluluğunu gerekçe göstererek yola çıkılan ve ‘eşitlik ilkesi’ni yok edercesine gerçekleştirilecek bir düzenlemenin, hukuki açıdan sorunlu olmasının yanı sıra toplumsal açıdan da ciddi sorunlar doğuracağı kesindir. Hukuk düzeni tarafından yapılması yasaklanmış, yapıldığında yaptırımla karşılaşan fiilleri ifade eden suç ile bu fiilleri işleyenlere karşı devlet yetkisini kullanan yargı organlarınca uygulanan yaptırımları kapsayan ceza, anlaşılabileceği üzere birbirini bütünleyen kavramlardır. Devletler suç sayılan fiilleri, kanunlar çerçevesinde cezalara bağlayarak, toplumsal düzenin belirli ilişkiler çerçevesinde sürdürülmesini amaçlamaktadır. Bu açıdan suç da ceza da toplumsal bir olgudur. İki kavramı merkezine alan ceza hukuku da, toplumsal birlikteliğin tesisinde vazgeçilmez önemdir. Ceza hukukunda belirleyici kriterler ise cezanın ölçülülüğü ve caydırıcılığıdır. Ancak o zaman toplumsal birliktelik adalet ve güven temelinde sağlanabilecektir. Ters durumda ceza hukuku, bir payda yaratmaktan çok parçalanmaya yol açacaktır. Bu açıdan ceza hukukunda af uygulaması, hukuk düzeni açısından sorunlar içeren bir uygulamadır. Çünkü, toplumsal birlikteliği hedef edinerek işletilen ceza kanununun hükümleri, belli bir döneme mahsus olarak ilga edilmektedir.

Af düzenlemeleri özü itibarıyla bir sonuçtur. Ekonomik ve sosyal açıdan toplumsal düzenin vatandaşları suça itmesi, bağımsızlığını yitirmekten kaynaklı yargıya güvenin azalması ve adalet duygusunun sarsılması, yönetim anlayışındaki otoriterleşmeyle birlikte özgürlüklerin sınırlandırılmasına paralel bir yandan suç tanımlamalarının artması diğer yandan genişlemesi, cezaevlerinin dolmasına, af tartışmalarının başlamasına sebep olmaktadır. Resmi makamların bilgilerine 2019 Ağustos itibarıyla Türkiye genelinde 355 ceza infaz kurumu bulunmakta, 2019 yılı içinde 28 kapalı ve açık, 2020 yılın içinde de 61 ceza infaz kurumunun faaliyete geçirilmesi planlanmaktadır. Hükümlü ve tutuklu sayıları yıllara göre; 2002’de

59.429 kişi, 2003'te 64.296 kişi, 2004'te 57.093 kişi, 2005'te 55.087 kişi, 2006'da 70.277 kişi, 2008'de 103.275 kişi, 2009'da 116 bin kişi, 2010'da 121 bin kişi, 2011'de 128.604 kişi, 2012'de 136 bin kişi, 2013'te 144 bin kişi, 2014'te 156 bin kişi, 2018'de 154 bin kişi, 2019'da 282 bin kişidir. 2020 yılının ilk üç ayı ile birlikte hükümlü ve tutuklu sayısının 300 bin kişinin üzerinde olduğu tahmin edilmektedir. Yıl yıl önüne geçilmez şekilde artan hükümlü ve tutuklu sayısı, cezaevlerindeki doluluk oranının yüzde 120'lerin üstüne çıkmasına; hükümlü ve tutukluların koşullarda sırayla yapmasına neden olmaktadır. Ne yazı ki bu sayılar, Avrupa ülkeleri arasında Türkiye'yi birinci sıraya çıkarmıştır. Suç oranlarındaki artışların önüne geçilmesi, cezaevlerindeki yaşam koşullarının iyileştirilmesine yönelik tedbirlerin gerekliliği, her kesim tarafından çok uzun zamandır ihtiyaç olarak görülmektedir. Bu durumların üstüne Dünya'yı saran COVID-19 virüs salgını eklenince ceza infaz kurumlarındaki durum daha kaygı verici boyutlara ulaşmıştır. Temel çözümlere yönelik yıllarca atılmayan adımlar, geldiğimiz aşamada adeta çıkmaz sokakta çözüm oluşturulmasına neden olunmaktadır. Ancak uygulanacak hiçbir çözümün hukuk ilkelerini yok saymamalı, toplumsal vicdanda onarılmayacak yaralar açmamalıdır. Bu dönemlerde af düzenlemelerine bir çözüm olarak sarılar ancak affın, vücuda verilmiş bir kortizon olduğu unutulmamalıdır. Nasıl ki tedavisi amaçlanan hastalığa ilişkin sonuçlar doğurması beklenirse, yan etkiler de ortaya çıkmaktadır. Bu yüzden af düzenlemeleri konuşulmadan önce sistemsel işleyişteki aksaklıkların görülmesi gerekmektedir.

Genç işsizliğin arttığı her dört gençten birinin işsiz olduğu, toplam nüfusun %13,7'sinin işsiz olduğu, gerçek enflasyonun yüzde yirmilerde olduğu ekonomik krizin yaşandığı bir ortamda suç ve suça yönelim artış gösterir. Cezaevlerinin kısmı boşaltılması, suç ve suç oranlarını düşürmeyecektir.

Yargı bağımsızlığının olmadığı talimatla tutuklamaların ve yargılamaların yapıldığı, siyasallaşmış bir yargı sisteminde cezaevlerini boşaltmak soruna kalıcı bir çözüm olmayacaktır. Sosyal medyada AKP iktidarına yapılan en ufak bir eleştiri içeren iletiye karşı savcılar harekete geçmekte vatandaşlar tutuklanmaktadır. Muhafiz kimlikleri bilinen yazarlar ve gazeteciler yaptıkları haberler gerekçe gösterilerek, yargılanmakta ve cezaevine gönderilmektedir. Yargıda gruplaşan ve birbirleri ile mücadele eden grup ve yapıları deşifre eden gazetecilerin tutuklanması, güçlü ve varlıklı olan kişilerin ilgili FETÖ soruşturmalarından para ve hatır karşılığı muaf tutulması ile oluşan FETÖ Borsası gibi oluşumları ortaya çıkartan gazetecilerin tutuklandığı bir sistemde asıl sorun adil yargılanma hakkının olmamasıdır.

Talimat ile başlatılan yargılamalar, tedbir olarak uygulanması gerekirken cezanın kendisine dönüşen uzun tutukluluk süreleri ile yargı, iktidar tarafından toplumu dizayn etme ve muhalifleri sindirme aygıtı olarak kullanılmaktadır. Anayasamızda belirtilen hukuk devletin amacı bireyin hak ve özgürlüklerini, insan haklarını güvence altına almanın teminatı, bir kişinin veya bir zümrenin keyfilikliğini sınırlamak, yasaların varlığı ile hayatın olağan akışında düzeni sağlamaktır, ancak siyasal iktidar keyfilikliğı ve politik kaygıları nedeniyle hukuk devleti ilkelerini yok saymaktadır. Yapılan tüm siyasal eleştirileri, yapıcı önerileri tümenden reddetmeyi, suni düşmanlıklar yaratan ve toplumu cepheleştiren politikalarına devam etmektedir. AKP, bu hareket tarzında devletin tüm aygıtlarını sonsuz bir sorumsuzlukla kullanma yetkisini kendinde -yasalara rağmen- hak olarak görmektedir.

Yargıya güvenin yüzde yirmiler noktasında olması, siyasal iktidarın yargı üzerindeki baskısı, hakimlik teminatının sağlanamaması, savunma hakkının engellenmesi yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığını gölgelemektedir. CHP olarak yargı bağımsızlığı ve güçler ayrılığı konusunda AKP hükümetine yaptığımız çağrılar ve öneriler muhatabı tarafından kabul görmemekte ve işitilmemektedir, bu uyarıların dikkate alınmaması sonucu yargı AKP eli ile FETÖ'ye teslim edilmiş akabinde ülkemizin utanç vesilesi olan 15 Temmuz Darbe Girişimine giden süreç yaşanmıştır. FETÖ'nün kontrolünde olan yargı, 15 Temmuz sonrası, FETÖ ile bağlantılı mensuplardan arındırılmışsa da hukukun üstünlüğüne inanan, mesleğin taşıdığı sorumluluğun farkında olması gereken yargı mensupları yerine AKP ile bir şekilde bağı bulunan kişilerle doldurulmuştur. Bir cemaat tahakkümünden kurtulan yargı, bu seferde aleni bir şekilde siyasallaşma tehlikesi ile karşı karşıya kalmıştır.

AKP ile MHP'nin, çoğunluğu ellerinde bulundurmaktan kaynaklı yasama süreçlerini işletme yöntemlerindeki sorunlar kısmen bu teklifte de karşımıza çıkmıştır. Bir af düzenlemesinin siyaseten yaratacağı sonuçları bölüştürmek amacıyla daha önce uygulanmayan muhalefet partilerini bilgilendirme yoluna gidilmiştir. Amaç ne olursa olsun bu yöntem olması gereken ve bundan sonra da uygulanması gereken bir yöntemdir. CHP olarak bu yaklaşıma olumlu karşılık vererek yapıcı önerilerimizi bilgilendirme görüşmelerinde de ifade etmiş bulunmaktayız. İnfaz eşitliği ve affın anayasal bir mevzuata tabi olduğu başlıkları bilgilendirme görüşmelerinde üzerinde hassasiyetle durduğumuz başlıklar olmuştur. Teklif sahipleri, ifade ettiğimiz başlıklarda bazı değişikliklere gitmiş olmakla birlikte bütünsel yaklaşımı gözardı etmiştir. Muhalefet şehrimiz aracılığıyla bu eksikliği kayda geçirmemiz tarihi önemdedir.

Yasa teklifi, birçok yönden Anayasa'ya aykırıdır. Tutuklu ve hükümlüler arasında keskin bir ayırım yapılması, gerçek suçlular- siyasi (sanal) suçlular arasında ayrımcılık, terör suçlarının tümünden kapsam dışı tutulması Anayasa aykırılıklarının başında gelmektedir.

a) Tutuklu ve hükümlü ayırımı: Tutuklular, hükümlülere göre tamamen farklı anayasal ve hukuki statüye tabidir. Öncelikle belirtmek gerekir ki, tutuklu, masumiyet ilkesinden yararlanan bir mahpustur. Zira, “Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz” (Anayasa, md.38/4) hükmü gereği, tutuklular suçsuzdur. Sonra, serbest (tutuksuz) yargılanma kural, tutuklanma istisnadır. Bu nedenle, tutuklamaya ilişkin kurallar anayasal güvenceye kavuşturulmuş ve çok sıkı koşullara bağlanmıştır. Bunlarla da yetinilmeyerek yargıç, gerekçeli karar vermekle yükümlü kılınmıştır. Anayasa bu konuyu, kişi güvenliği ve özgürlüğü kenar başlıklı madde 19’da ayrıntılı biçimde düzenlemiştir. Buna karşın, tutuklanan kişi suçlu değil, sadece şüphelidir. Üçüncü olarak, bu istisnai statü, yargı uygulamasında sıkça ihlal edildiğinden tutuklu sayısı, hükümlülere göre çok sınırlı kalması gerekirken fazla yüksek sayılara çıkabilmektedir. Bunun yargı içi ve dışı olmak üzere iki nedeni var:

-Yargıçlar, tutuklama kararını genel ve belirsiz gerekçeye dayandırdıklarından, aslında madde 19’un aradığı ve bir yargı kararında bulunması gereken ikna edici gerekçe bulunmamaktadır. Bu, çoğu zaman Adalet Bakanı ve diğer ilgililer tarafından da itiraf edilen bir sorundur.

-Yargıçlar, tutuklama kararını, kimi zaman siyasal baskılar ve özellikle aynı zamanda parti genel başkanlığı yapan Cumhurbaşkanı’nın baskısı sonucu vermektedir. Bu dış baskı, özellikle fikir suçluları, siyasal suçlular ve kimi terör suçluları için geçerlidir.

Bütün bu nedenlerle, mahpuslar lehine yapılan bir infaz düzenlemesinin ilk ve öncelikli muhatabı tutuklular olmalı; özellikle suçüstü hali olmayan adi suçlular başta gelmek üzere, bütün tutukluların tahliyesi öngörülmesi idi. Nihayet, yargılamada makul süre kaydı genellikle aşıldığından, tutukluların “adil yargılanma hakları” (Anayasa md.36) ihlal edilmektedir. Öyle ki, tutuklu yıllarca cezaevinde kaldıktan sonra verilen beraat kararı, hiçbir biçimde telafi edilememektedir.

Sonuç olarak, öncelikle hükümlüleri düzenleme konusu yapan Kanun teklifi, Anayasa’nın amir hükümlerine aykırı olduğu gibi, Devletin, mahpusların yaşam hakları (Anayasa md.17) karşısındaki yükümlülüklerine ve kamu yararına aykırıdır.

b) Siyasal “suçlular”- “gerçek” suçlular ayrımı bakımından Anayasa’ya aykırılık: “Hırsızlık, dolandırıcılık, insan yaralama ve öldürme” vb suçlar, toplum üyelerinin malına ve canına ya da çevresel suçlarda olduğu gibi ortak yaşam mekânına zarar vermeye yönelik olduğundan bütün hukuk sistemlerince suç sayılır. Ceza hukukunun da varlık nedeni, TCK madde 1’de belirtildiği üzere, toplumsal yaşamda özgürlük ve güvenlik dengesini kurmaktır. Suç ve ceza kuralları, suç işleyen kişinin, adil yargılanma ilkeleri doğrultusunda yargılanması ve yaptırımını demir parmaklıklar arkasında çekmesidir. Mağdur edilen ve kendilerine zarar verilen kişilerin adalet duygusu bu şekilde tatmin olur; zira devletin varlık nedeni de budur. Buna karşılık siyasal suçların muhatabı, ilke olarak yöneticiler olup, bu suçların yelpazesi, siyasal rejimlerin demokratik olma derecesini de ortaya koyar. Şu halde siyasal suçlar, ilgili devlette yürürlükte olan siyasal rejim ve/ya sisteme bağlı olarak değişen suçlardır. Bu itibarla bir devlette suç olarak kabul edilmeyen fiiller, bir başka devlette suç olarak düzenlenebilmektedir. Bunlar, genellikle ifade özgürlüğü ile bitişiklik gösteren suçlardır. Bu nedenle, “düşünce suçları”, siyasal niteliklidir: Söz, yazı, slogan, afiş, pankart, gösteri ve yürüyüşler, protestolar, örgütlenme özgürlükleri... ‘Cumhurbaşkanına hakaret’ buna tipik örnektir: Hakaret, adi suç (TCK 125); ama ‘cumhurbaşkanına hakaret’ (TCK 299), siyasal suçtur. Bu nedenle, indirim ve afta öncelik siyasal suçlara tanınmalı; zaten demokratik hukuk devletinde, şiddet çağrısı içermedikçe ve ırkçı söyleme dönüşmedikçe düşünce suçuna yer yoktur. Buna karşılık, TMK md.7/2 ve 6/2 ile TCK md.220/6 uygulamasıyla yakın geçmişte düşünce suçu ihdasına yönelik birçok davaya tanıklık edilmiştir. AKP önerisi, siyasal suçlular ve adi suçlular ayrımını derinleştirmektedir. (Bu bakımdan, Gezi davası da bir siyasal dava idi ve çöktü; eğer bir başka yönetim işbaşında olsa idi, bunlar dava konusu olmazdı; ama insan canına ve ırzına yönelik fiiller, her zaman her yerde ve her çağda suç oluşturur).

Bu itibarla, söz konusu teklif, bu büyük haksızlığın düzeltilmesi için bir vesile oluşturabilirdi. Bununla birlikte, tam tersi yapılarak, yasa önerisi, elden geldiğince yüksek sayıda mahpusun tahliyesi hedefiyle hazırlanmış olup, gerçek suçlar- sanal suçlar ayrımında, gerçek suçluları özgürlüklerine kavuşturma gayretkeşliğine karşın, “sanal suçlular”ı, böyle bir ayrımcı düzenleme ile bir kez daha “yaptırıma tabi” tuttuğundan, bu düzenleme tarzı ile Anayasa’nın başta, yaşam hakkını güvence altına alan 17, eşitlik ilkesini güvenceleyen madde 10 ile düşünce, ifade ve basın özgürlüklerini düzenleyen madde 25 ve devamı ile başkaca birçok maddesine aykırıdır.

c) Şiddete bulaşmayan terör suçluları: Teklifin, terör suçlularını kategorik olarak, indirim ve iyileştirme veya daha teknik deyimle af dışında tutmuş olması da Anayasa’ya aykırıdır. Bunun başlıca üç nedenine değinmek gerekli:

Birincisi, Türkiye’de özellikle AKP hükümetleri döneminde siyasal söylem ile hukuki düzenlemeler arasındaki ters orantıdır. Şöyle ki; başta AKP genel başkanı ve aynı zamanda Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan gelmek üzere AKP yöneticilerinin muhaliflerine yönelik söylemlerinde terörist nitelmesi pek yaygındır. Bunun tipik örneği, üç yıl önce, 16 Nisan Anayasa halkoylamasına giden yolda, “hayır” yanlılarını terörist olmakla yaftalamakta olmaları idi. Hukuki bakımdan ise, TMK’da, yapılan değişikliklerin çoğu, son yapılan düzenlemeye kadar, terör tanımını hukukileştirme eğilimi olarak görülebilir. Buna karşılık, terör tanımı, İnsan Hakları Avrupa Hukuku ölçütlerine göre hayli belirsiz özelliğini devam ettirmektedir.

İkinci neden ise, OHAL döneminde KHK’ler yoluyla yapılan düzenlemeler ile, yürürlükteki hukuk düzeni bütününe bir tür terör bakış açısının sinmiş olmasıdır. Bu durum, adları KHK ek listelerinde yer alan muhaliflerin terörist olarak nitelendirilmelerinden belediyelere kayyum tayinine kadar uzanan bir tür “terör hukuku” zinciridir.

Üçüncü olarak, uygulamada, iddianame hazırlığından gözaltı ve tutuklamaya uzanan, yıllar yılı tutuklu mahpusluğu kapsamına alan fikri bakımdan muhaliflerin, gazetecilerin, seçilmişlerin, avukatların ve sendika üyesi binlerce, hatta onbinlerce kişinin “terörist suçlaması” ile muamele görmesidir.

Bu nedenle “terör” suçlarında asıl ölçüt, şiddet ögesi olmalı; şiddet kullanmayan ve şiddete bulaşmayan söz, yazı, slogan ve eylemler, şiddet ve silah kullanımından ayrı tutulmalıdır. Buna karşılık teklif metninde düşünce suçları ve siyasi suçlar gibi çoğu bu kapsamda yer alan terör suçları, bir torba olarak işleme tabi tutularak indirim ve/ya af kapsamının dışında tutulmuştur. Bu şekilde yaratılan istisna, eşitlik ilkesini ve ayrımcılık yasağını ihlal sonuçlarını doğurabilir. Bu ihtimali güçlendirecek şu öğeler kayda değer:

-Genel olarak, mevzuatın terör suçlarının kapsamının fazla geniş ve belirsiz tutulmuş olması nedeniyle, suç ölçütlerini belirginleştirmek ve hukukileştirmek için 2013, 2015 ve 2019’da TMK’de iyileştirmeler yapıldı. Buna rağmen, uygulamanın yasal sınırları zorlaması ve aşması, bu alanın istisna kategorisinde tutulmayıp, düzenleme kapsamına alınmasını gerekli kılmaktadır. Siyasal suç ve siyasi suçlu yaratan düzenlemeler bakımından, önceki mevzuat değişiklikleri yanında, 7188 sayılı Kanun’la 5271 sayılı Kanun’un 286. maddesine

temyiz edilemez kararlara ilişkin istisnalar olarak eklenen suç tiplerinin siyasi yargılamalara ve haksız hürriyeti bağlayıcı cezalara yol açtığının farkındalığını ortaya koymuş bulunuyor. TMK, yapılan iyileştirici değişikliklere rağmen, niyet sorgulamasına varıncaya kadar geniş ve çarpık uygulamalara yol açmaya devam ediyor iken, bunun mağduru tutuklu ve hükümlülere ilişkin önlem yerine teklif, cinsel istismar suçlarının artması, çocuk evliliklerin özendirilmesi, kadına karşı şiddet kullanımının cezasız kalması sonuçlarına yol açma riskleri içermektedir.

-15 Temmuz Darbe Girişimi sonucu olarak ortaya çıkan terör tanımı: Bu konuda özellikle 17-25 Aralık 2013 öncesi ve sonrası şeklinde yapılan ayırım, mahkeme kararına dayanmadığı gibi ceza hukuku ilkelerine de aykırıdır. Bu nedenle, siyasal karar organlarının terör suçu veya örgütü tanımı yerine, yargı kararlarının terör örgütlerine aidiyet veya terör suçu konusunda belirledikleri öğeler veya ölçütler öne çıkarılmalı. Özellikle, “MGK kararı” ifadesi kullanılarak yapılan düzenlemelerin sorunlu olduğu da dikkate alınarak, 15 Temmuz Darbe Girişimi sonrası alınan önlemler kapsamında adil yargılanma gereklerine uyulmadan özgürlüklerinden yoksun kılınan kişiler, kategorik olarak istisna kapsamında tutulmamalı.

-Siyasal ayrışma: Daha genel olarak, 2014’ten itibaren sürmekte ve sürdürülmekte olan siyasal bakımdan toplumu kutuplaştırıcı söylem ve uygulamalar, siyasal eleştiri özgürlüğü ve hakaret suçu arasındaki ayırım çizgilerini ortadan kaldırdığı gibi, yürütme yanlısı ve karşıtı ekseninde, komplo teorileri eşliğinde suçlu kategorileri yaratılmıştır. “Anayasal düzeni ortadan kaldırmaya ve Hükümeti devirmeye yönelik” suçlar kategorisi ile demokratik bir rejimde “siyasal münavebe” yolunda yürütme ve yönetimi eleştirmek, birbirine karıştırılmıştır.

Değinilen nedenlerle, ceza indirimi ve/ya af düzenlemesinde öncelikli olarak şiddet kullanmamış olan siyasal suç ve suçluların, bunlar arasında özellikle “fikir suçları” veya suçluları yararlandırılmalıdır. Hangi suç kategorisi olursa olsun, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un 110. maddesi, kısa süreli hapis cezaları bakımından ve bazı istisnai kategoriler açısından konutta ceza infazı olanağını düzenliyor olması da gözden uzak tutulmamalı.

Bu düzeltmeler yapılmadığı sürece, teklifin bu şekilde yasalaşması, Anayasa’ya aykırı olacaktır. Anayasal uyarınca af düzenlemelerinin 3/5 çoğunlukla yasalaştırılması zorunluluğu da teklifin yasalaşıp uygulamaya konulmasının ardından Anayasa Mahkemesi’nin gündemine gelmesi durumunda, aykırılık temelinde genişlemesini kaçınılmaz kılacaktır.

II. TEKLİFİN BAZI MADDELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİMİZ:

Teklifin 8. Maddesi ile 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 50’nci maddesi kapsamındaki kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlardaki hükümler içinde yer alan, hükmün verilmesinden sonraki dönemde seçenek yaptırımının kısa süreli hapse dönmesi ya da şartları varsa başka seçenek yaptırıma dönüşmesinde karar merciinin, kararı veren mahkeme yerine infaz hakimliğine olarak hükme bağlanması amaçlanmışsa da; burada faili yargılayan ve onunla yüz yüze temas eden mahkeme yerine yetkinin infaz hakimliğine devri yargılamaya hakim olan yüz yüzelik ilkesine aykırıdır.

Teklifin 13. Maddesi ile 5237 Türk Ceza Kanunu’nun 220’nci maddesinde yer alan hürriyeti bağlayıcı cezaların alt ve üst sınırları artırılmak istenmektedir. Cezaların alt ve üst sınırlarının belirlenmesi yetkisi kanun koyucu olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne (TBMM) ait olup, bu belirlemelerin yapılmasında çok titiz davranılmalı, bilimsel inceleme ve araştırma yapılmadan karar verilmemelidir. Buna karşın TBMM Adalet Komisyonu’nun düzenlemeyle ilgili sürecinde bu titizlik gösterilmemiş ve gerekli uzman incelemelerine başvurulmamıştır. Türk Ceza Kanunu’nun 202’nci maddesinde cezayı artırıcı nedenler de hükme bağlanmış olduğu gibi, failin örgüt adına suç işlemesi halinde ayrıca cezalandırılacağı da hükme bağlanmıştır. Kaldı ki mevcut görüşülen kanun teklifi bir af düzenlemesi niteliğinde olduğu için ceza artırıcı hükümlerin içine yerleştirilmesi usule ve kanun yapma tekniğine uygun değildir. Keza teklif edilen değişiklikte önerilen ceza alt ve üst süreleri bir ihtiyaca dayanman, afaki düzenlemelerdir.

Teklifin 16. Maddesi, 5271 sayılı Ceza Muhakemeleri Kanunu’nun 112’nci maddesinin birinci fıkrasına cümle eklenmesi ile alakalı olup; teklif edilen değişikliğe göre hakkında mahkumiyet hükmü verilen ve kanun yoluna başvuran sanık hakkında, sanığın, adli kontrol hükümlerini ihlal etmesi halinde kararı veren mahkeme, UYAP kayıtlarını inceleyerek tutuklama kararı verebilecektir. Bir mahkeme dosya hakkında hüküm verdikten sonra o dosyadan elini çekmiş kabul edilir. Hüküm verdiği dosyayla ilgili yeniden tutuklama kararı verilemez. Dosya fiziken kanun yolunda iken, UYAP üzerinden inceleme yapılarak tutuklama gibi istisna olan bir tedbirin verilmesi, kişinin özgürlüğünden mahrum edilmesi adil ve hukuki değildir.

Teklifin 25. Maddesi, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunu’nun 44’üncü maddesinin ikinci fıkrasına bent eklenmesi ile alakalı olup; teklif edilen hüküm ihdasına göre; Kurum’a alkol sokmak, alkol bulundurmak veya kullanmak fiillerine

hücre cezası öngörülmektedir. Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 38'inci maddesi disiplin cezası ve tedbirlerini sayma yolu ile belirlemiş olup hücre cezası, en ağır disiplin cezasıdır. Alkol fillerinin; kurum araç ve gereçlerine zarar verme, tünel kazmaya teşebbüs, firar etmeye teşebbüs, isyana teşvik ve isyan, kasten yaralama, çıkar sağlamak, şiddet kullanmak, rüşvet gibi eylemlerle bir tutulması son derece ağır ve yanlış bir tutum oluşturmuştur. Bu hükümde eylem ile verilecek ceza arasında denge mevcut değildir. Alkol fiilleri için Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 39, 40, 41, 42, 43. Maddelerindeki cezalardan biri yerine hücre cezası öngörülmesi adil, hakkaniyetli ve hukuki değildir. Salt alkol için mahkumun hücreye konulması cezanın amaçsalılığıyla da orantılı değildir.

Teklifin 31. Maddesi ile 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 61'inci maddesinin ikinci fıkrasına bir cümle eklenerek, hükümlülerin kütüphaneden yararlanma şartlarında olumlu yönde değişikliğe gidilmiş. Değişiklikle hükümlülerin bulundukları ceza infaz kurumu kütüphanesinin dışında diğer kamu kurum ve kuruluşlarının kütüphanelerinden de yararlanmasına imkan sağlanmış. Ancak bu olumlu düzenleme, teklifin sonraki maddesine (32. Madde) yapılan atıfla sınırlandırılmış. Süreli veya süresiz yayınlardan, “Kurum disiplinini, düzenini veya güvenliğini bozan ya da tehlikeye düşüren, hükümlülerin iyileştirilmesi amacına ulaşmayı zorlaştıran yahut müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsayan”lar ile “Basın İlan Kurumu aracılığıyla resmî ilan ve reklam yayınlama hakkı bulunmayan”ların hükümlülere verilmeyeceği kaydedilmiş. Konulan sınırlamaların ilki, muğlak olmasından kaynaklı idareye keyfi uygulama yetkisi tanımakta; bu durum da hukukun belirlilik ilkesiyle çelişki yaratmaktadır. Basın İlan Kurumu'ndan ilan ve reklam alma kriterine dayalı olarak hükümlülerin haklarına sınırlama getirilmesi, o hükümlünün okuduğu gazete nedeniyle cezalandırılması anlamı taşımaktadır. Basın İlan Kurumu'nun sistematik hale dönüştürdüğü eleştirel gazetecilik yapan yayın organlarına yönelik resmi ilan kesme cezaları göz önüne alındığında, hükümlülerin haber alma hakkının engellendiği tartışmasız şekilde görülecektir.

Teklifin 32. Maddesi ile 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 62'nci maddesinde, hükümlülerin süreli ve süresiz yayınlardan yararlanma hakkına sınırlama getirilmiştir. Teklifin 31'inci maddesindeki düzenlemeyi de belirleyen bu sınırlamalar yukarıda da ifade ettiğimiz üzere, hem hukukun belirlilik ilkesine aykırılık taşımakta hem de hükümlüleri dünya görüşleri nedeniyle cezalandırılmaktadır. Bilindiği üzere Basın İlan Kurumu aracılığıyla resmi ilan ve reklam yayınlama hakkı bulunmayan gazetelerin

nasıl tespit edileceği belli koşullara bağlı olup, şartları yerine getirmeyen gazeteler tam ya da belirli sürelerle bu haktan mahrum edilebilmektedir. Basın İlan Kurumu aracılığıyla resmi ilan ve reklam yayınlama hakkının kaldırılmasında siyasi mülahazaların da rol oynadığı/oynayabileceği de aşikardır. Kaldı ki, gazete okuma Anayasal haber alma hakkı hürriyeti kapsamındadır. Kurum düzen ve disiplinini bozucu ya da tehlikeye düşüren yayınların Kurum’a sokulmayacağı zaten maddenin üst fıkrasında yer almaktadır. Teklif maddenin üçüncü fıkrasındaki değişiklik ile ihdas edilen dördüncü fıkranın teklif metninden çıkarılması uygun olacaktır.

Teklifin 37. Maddesi ile 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanundaki “kapalı ceza infaz kurumu dışına çıkma” başlıklı 92’nci maddede değişikliğe gidilerek, tartışmalı kararlarıyla sıklıkla Türkiye kamuoyuna gündemine gelen sulh ceza hakimliğine bir yetki daha tanınmıştır. Düzenleme, terör ve örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili olarak alınan bilgilerin doğruluğunun araştırılması bakımından zorunlu görülen hallerde, hükümlü veya tutuklular, rızaları alınmak koşuluyla, ilgili makamın ve Cumhuriyet Başsavcılığının talebi üzerine sulh ceza hâkimi kararı ile geçici sürelerle ceza infaz kurumundan alınabileceğini öngörmektedir. Sulh ceza hâkimlikleri kuruldukları günden bu yana hukuk normlarında uzak gerekçelerle verdikleri tutuklama kararlarıyla pek çok kez eleştirilerin hedefi olmuştur. Adeta özel yetkili mahkemelerin devamı niteliğinde olan sulh ceza hakimlikleri işlevselliğini yerine getirememektedir. Atama usulüyle görev yapan, yargısal değil idari nitelikte kararlar veren sulh ceza hakimlerinin görev ve yetkilerini arttırmak hukuksal açısından telafisi mümkün olmayan sonuçların doğması anlamına gelecektir.

Teklifin 46. Maddesi ile 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un denetimli serbestliği düzenleyen 105/A maddesinde değişikliğe gidilerek, uygulamada her türlü suç için 1 yıl olan denetimli serbestlik süresi, koşullu salıverilme miktarına göre oransal eşitlenmekte. Buna göre, tüm hükümlüler cezalarının beşte 4’ünü tamamlamış olmak şartıyla kalan süreyi denetimli serbestlikten yararlanarak tahliye olabilecek. Getirilecek uygulamanın en net sonuçlarından biri, basit suçlardan kısa süreli hapis cezası alanların da artık cezaevinde girmesi olacaktır. Özellikle sosyal medyada muhalif görüş açıklayanlar ya da iktidarın uygulamalarını, AKP Genel Başkanı ve aynı zamanda cumhurbaşkanı olan Recep Tayyip Erdoğan’ın açıklamalarına eleştirel yorum yapanlara sıklıkla açılan soruşturma ve davalar neticesinde verilen cezaların büyük bir kısmı artık cezaevlerinde geçirilecektir. Yasa teklifinin, cezaevlerindeki doluluk oranını azaltmak ve

COVID-19 salgınına karşı ceza infaz kurumlarında önlem almak yönündeki amacıyla çelişen maddenin uygulamaya konulması durumunda, şu anda 300 bin civarında olan tutuklu-hükümlü sayısının çok kısa bir zamanda 500 binlere çıkması kaçınılmaz gözükmemekte. Aynı madde kapsamında getirilen bir diğer düzenleme de, hükümlü hakkında denetimli serbestlik tedbiri uygulanmaya başlandıktan sonra işlediği iddia olunan ve cezasının alt sınırı bir yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren kasıtlı bir suçtan dolayı kamu davası açılmış olması hâlinde, denetimli serbestlik müdürlüğünün talebi üzerine infaz hâkimi tarafından, hükümlünün açık ceza infaz kurumuna gönderilmesine karar verilebilmesini öngörmekte. ‘Suç kesinleşmediği sürece kimsenin hükümlü sıfatıyla değerlendirilemeyeceği’ anlamına gelen ve temel hukuk doktrinleri arasında sayılan masumiyet karinesi söz konusu hükümle ihlal edilmektedir. Maddeyle getirilen düzenlemelerin, toplumsal gerçekler, infaz uygulamalarında ıslahın esas alınması ve hukuk devleti ilkeleri gereğince tekliften çıkartılması uygun olacaktır.

Teklifin 48. Maddesi ile 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un 107’nci maddesinde düzenlenen ‘Koşullu salıverilme’ süresi ile bu sürelerden hangi suçların yararlandırılacağına değişiklik yapılmakta. Söz konusu değişiklikle, koşullu salıverilmede cezanın dörtte üçünü infaz kurumunda geçirme kriteri yarisına indirilirken, bu kapsama Türk Ceza Yasası’nın ‘Kasten yaralama’ başlıklı üçüncü fıkrası da dahil edilmiş. Söz konusu fıkra, üstsoy, altsoy, eşe veya kardeşe karşı yapılan kasten yaralama suçuna ilişkin koşullu salıverilme süresini düzenlemekte olup, uygulamaya geçilmesi halinde bu suçları işleyenler, hükmedilen hapis cezasının üçte ikisini değil daha azına denk gelen yarisını ceza infaz kurumlarında geçirmiş olacak. Maddeyle düzenlenen bir diğer fıkra ise koşullu salıverilme süresinin yarıya indirilmesi halinde bu haktan yararlandırılmayacak suçlar arasında 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunun ‘Silahlı örgüt’ başlıklı 314’üncü maddesinin üçüncü fıkrasındaki “Suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçuna ilişkin diğer hükümler, bu suç açısından aynen uygulanır.” hükmü de sayılmaktadır. İstisna tutulan suçlardan bir diğeri ise terör örgütü propagandası ve bunun basın yoluyla işlenmesi hâlinde verilen cezaları düzenleyen 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunun 7’nci maddesinin ikinci fıkrasıdır. Getirilen uygulamanın belli suç türlerini kapsam dışı bırakması öncelikle Anayasa’nın ‘Kanun önünde eşitlik’ başlıklı 10 maddesi kapsamındaki “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.” şeklindeki birinci fıkrası ile “Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde (...)9 kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek

zorundadırlar.” şeklindeki beşinci fıkrasındaki düzenlemelere aykırıdır. İfade ettiğimiz iki kanun maddesinde istisna tutulan söz konusu suçlar (Türk Ceza Kanunu 314/3, Terörle Mücadele Kanunu 7/2) nedeniyle düşünce ve ifade özgürlüğü ile basın özgürlüğü hakkını kullanan çok sayıda kişi cezaevlerinde bulunmaktadır. Türkiye’nin hem demokratikleşmesi hem de uluslararası alanda ‘en fazla gazetecinin cezaevlerinde bulunduğu ülkeler’ arasında ilk sıralarda yer almasından kaynaklı zedelenen algısının düzeltilmesi amacıyla üç yıla çıkartılan denetimli serbestlik süresinin bu kişileri de kapsaması gerekmektedir. Böylelikle düzenlemedeki Anayasa’ya aykırılık giderileceği gibi Türkiye’de, düşünce ve ifade özgürlüğü ile basın özgürlüğüne yönelik olumlu bir adım atılmış olacaktır.

Teklifin 52. Maddesi ile 5275 sayılı “Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun”un geçici 6’ncı maddesinde değişiklik yapılmakta. Söz konusu değişiklik kapsamında birinci ve ikinci fıkrada, belli suçlar istisna tutularak 30/3/2020 tarihine kadar işlenen suçlarda denetimli serbestlik süresi ‘bir yıl’dan ‘üç yıl’a çıkarılmakta. İstisna tutulan suçlar arasında 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunun ‘Silahlı örgüt’ başlıklı 314’üncü maddesinin üçüncü fıkrasındaki “Suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçuna ilişkin diğer hükümler, bu suç açısından aynen uygulanır.” hükmü de sayılmaktadır. Teklifin 48’inci maddesindeki düzenlemeyle aynılık taşıyan bu düzenleme, aynı gerekçelerle Anayasa’ya aykırıdır. Bu suçlamayla cezaevlerinde azımsanmayacak sayıda, ‘düşünce suçlusu’ tanımı kapsamındaki gazeteci, akademisyen bulunmaktadır. Örneğin başta Sözcü ve Cumhuriyet gazetesi çalışanları olmak üzere birçok gazeteciye, söz konusu yasa hükümleri nedeniyle ceza verilmektedir. Çıkarılacak düzenleme kapsamında kamuoyunda indirime uğrayacak suçlar bakımından kıyas yapıldığında sadece yazı ve düşünceleri nedeniyle makul olanların kapsam dışında tutulması kamu vicdanında yara açacaktır.

06/04/2020

Zeynel Emre

İstanbul

Tufan Köse

Çorum

Alpay Antmen

Mersin

Süleyman Bülbül

Aydın

MUHALEFET ŞERHİ

1- GENEL DEĞERLENDİRME:

Görüşülmeleri tamamlanmış olan 2/2762 Esas Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi uzun yıllardır toplumun beklediği infaz düzenlemelerine dair önemli değişiklikleri içinde barındırmaktadır. Ancak bu önemli değişiklikler evrensel hukuk normlarına ve demokratik kriterlere son derece uzak bir mesafede bulunmaktadır.

Mevcut iktidarın 18 yıllık yargı pratiklerine bakıldığında eskiyi sadece eski olduğu için lağvetmek, yerine ise sadece günü kurtarma amaçlı ve ilerleyen zamanlarda yeni değişikliklere gebe düzenlemeleri getirmek gibi bir yöntem izlediğini görmekteyiz. Bu durum AKP yasalarının genel özelliği olarak kayıtlara geçmektedir. Kuşkusuz Türkiye'nin kısa tarihine bakıldığı zaman Türkiye hiçbir zaman hukuk devleti olmamış, sadece hukuk devletiymiş gibi bir izlenim verecek ölçekte kanun devleti olarak yoluna devam etmiştir. Ancak yine de yasa yapım süreçleri, geniş katılımlı ve hukukçuların, akademisyenlerin ortak çalışmaları ile gerçekleşmiş, evrensel normlara hiçbir zaman ulaşılammış ise de sürekli değişiklik yapılacak nitelikte amorf düzenlemeler yerine kalıcı düzenlemeler yapılmasına dikkat edilmiştir. Bu ise, hukuka olan güvenin bir nebze dahi olsa tesisi bakımından dikkate değer olmakla beraber bilhassa ceza yasalarının demokratik olduğuna işaret değildir. Zaten faşist İtalyan ceza yasalarının iktibas edilmiş olması, niyet ve neticeye dair önemli ipuçları vermektedir. Nitekim bu anlayışın en önemli pratikleri 1990'lı yıllara damgasını vurmuş ve ceza sistemi ile Avrupa Birliği süreci önemli adımlar atılmasını ve demokratikleşmeyi dayatmıştır.

2000'li yılların başında Avrupa Birliğine katılım süreci kapsamında ardı ardına çeşitli uyum yasaları çıkarılmış ve bu girişimler halklarımız tarafından umut ve dikkatle izlenmiştir. 1999'daki Helsinki Zirvesinde Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne aday ülke olarak kabul edilmesi ile uyum yasaları da bu bağlamda gündeme gelmiştir. AKP ile başlayan değil, AKP'nin 2002'de iktidara gelmesinden önce başlamış bir süreçtir bu. Ancak AKP iktidarının yönetime gelmesi ile devam eden bu süreç AKP'nin ülke halklarına demokrasi dağıtıyormuş gibi yapmasına ve kendi söylemlerine bir ivme kazandırmasına yol açmıştır. Ceza yasalarında yapılan değişikliklerin ise bizzat mevcut iktidar dönemine denk gelmesi iktidarın demokrasi adımları olarak algılanmıştır. Gelgelelim çıkarılan bu yasa paketlerinin sorunlara köklü çözümler getirmekten ziyade, devletin anti demokratik görünümüne yapılan makyajdan başka bir şey olmadığı bir süre sonra anlaşılmıştır.

Zira sonrasında dünyada ve Ortadoğu’da meydana gelen gelişmeler sonucunda başını ABD’nin çekmiş olduğu güvenliği ön planda tutan bir blok oluşturulmuştur. Bu blok dünyada özgürlük ve güvenliğe dair tartışmaları dünya gündemine sokmuş, neticede de “güvenlik” özgürlüklerin önüne geçmiştir. Türkiye ise; 2006 yılında Terörle Mücadele Yasası’nı daha da sert maddeler içeren değişiklikler yapıp ülke gündemine sokarak fiili olarak güvenlikçi blok içerisinde yer aldığını göstermiştir. Elbette bunun öncesinde 2005 yılında Türk Ceza Kanunu ve Ceza Muhakemesi Kanunu’nda yapılan değişiklikler de mevcut hükümetin hak ve özgürlüklere olan bakış açısını göstermeye muktedirdir. TCK, CMK ve TMK ile oldukça daraltılan hak ve özgürlüklerin daha da daraltılmasını müteakip 2007 yılında PVSK’da da yapılan değişiklik ile 1999 yılında başlayan olumlu tablo tersine dönmüştür. Bilindiği üzere TMK tartışmaları başlarken yeni TCK ve CMK ile birlikte suçlunun korunduğu polis ve Jandarmanın yetkilerinin budandığı gibi söylemlerle yeni TCK ve CMK’ nın “*Terörle mücadeleyi zaafa uğrattığı*” yönünde de kamuoyu oluşturulmuştu. Ancak yeni TCK’ nın siyasi suçlarda ve örgüt suçlarında cezaları hafiflettiği, CMK’ nın kolluğun ve soruşturma makamının yetkilerini azalttığı görüşü elbette gerçeği yansıtmıyordu. Hatta yeni TCK ve CMK değişiklikleri, infaza dair hükümler, hukuksal durumun daha da ağırlaştığını tecrübelerle göstermiştir. Nitekim halihazırda cezaevleri sadece düşüncesini ifade eden, sosyal medyada asgari muhalif bir söylemi dile getiren gazeteci, siyasetçi, akademisyen, avukat, öğrencilerle doludur. Sebebi ise Terörle Mücadele Kanunu adli yasa başta olmak üzere, anti demokratik ceza yasalarıdır. Cezaevlerinde yüzlerce hasta tutsak, cezaevlerinin sağlık ve tedavi açısından tehlike arz eden koşullarında adeta ölümü beklemektedirler. Siyasi irade, hala “-mış gibi” yaptığı düzenlemeler ile toplumu oyalamaya devam etmektedir. Üstelik bu oyalama mekanizmasının gündeme geldiği ortam; dünyada eşi görülmemiş pandeminin yarattığı toplumsal izolasyonun had safhada olduğu bir ortamdır. Böylesine önemli düzenlemelerin parlamento gündemine geldiği şu günlerde topluma yaşam için evde kal çağrıları yapılmaktadır. Baroların, sivil toplum kuruluşlarının ve dahi pek çok söz sahibi olacak temsilcinin salgın hastalık nedeniyle komisyon görüşmelerine katılamadığı, görüş bildiremediği bir süreçte önemli bir kanunun görüşülüyor olması başlı başına bu yasal düzenlemeyi batıl kılmaktadır. Çünkü ortak bir iradenin ürünü olmamıştır. Parlamentonun salgın hastalık gibi ağır şartlarda çalışıyor olmasının en önemli yanının toplum sağlığı için katkı sunmak olduğu unutulmuştur. Bizlerin bir infaz düzenlemesinin meclisin onayına sunulmasına yönelik talebi cezaevlerinde toplu ölümlerin gerçekleşmesini önlemek içindir.

Bu yönüyle değerlendirildiğinde, yalnızca Türkiye’yi değil, tüm dünyayı etkisi altına alan küresel bir salgın söz konusu olup kanunlarda tarifi yapılan mücbir sebep durumu ortadadır. Mücbir sebep durumu göz önünde bulundurulmaksızın kapsamlı bir yasa değişikliği yapılmasının son derece manidar olduğunun altını çizmekte fayda vardır. Bahse konu hal; müzayaka halinde halka bu kuralları zorla kabul ettirmekle eşdeğerdir. Türkiye’de de pandemi nedeniyle son derece sıkı önlemler alınmış olup 65 yaş üstü ile 20 yaş altı yurttaşlar için sokağa çıkma yasağı kararı alınmıştır. Yine komisyon toplantı ortamının kalabalık olmaması için irade ve görüş bildirecek olan

kurum temsilcilerinin hepsi toplantıya katılamamıştır. Komisyon aşamasına 65 yaş üstü parlamenterler ile katılamayan temsilcilerin varlığı değerlendirilmemiştir. Bu kapsamlı yasa teklifinin toplumun tüm kesimleri tarafından kabul gördüğü hususu müphemdir. Zira ülkede olağanüstü koşullar söz konusu olup bu kanunun görüşülmesi aşaması kadar yasalaşması aşaması da kamuoyu gündemine girmeksizin ve tartışılmaksızın gerçekleşecektir. Hakeza 65 yaş üstü milletvekillerinin genel kurul çalışmalarına katılıp katılmayacağı kesin değildir. Ayrıca ülkede görülen salgın hastalık nedeniyle partilerden katılım son derece sınırlı sayıda olmaktadır. Oy kullanamayacak olan milletvekillerinin varlığı yeterli sayı ile temsil edilemeyen bir parlamento anlamına gelmektedir ve bu halde bir yasanın görüşülmesi Anayasa ve İçtüzük hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir. Bu hususun değerlendirilmemiş olması bu yasa teklifini baştan eksik kılmaktadır. Bu şartlar altında gerçekleşen komisyon görüşmelerinin yasal olmadığını altını çizerek Anayasaya aykırılık iddiamızı tekrar bu kanun tekline katılmamızın mümkün olmadığını ifade ediyoruz.

Diğer yandan Dünya Sağlık Örgütü tarafından ilan edilen pandemi ile ülkeler bazında çok çeşitli önlemler alınmış ve İtalya ile İran cezaevlerini suç ayrımı yapmaksızın tahliye etmiştir. Türkiye’de ise Adalet Bakanlığınca cezaevlerinde henüz Covid-19 vakasına rastlanmadığı belirtilmiş ve *“Ateş ölçer, maske, eldiven tedarik edilmiş durumdadır. Tüm taraflar dinlenerek teknik çalışmalar yapıldı. Hükümlü ve tutuklular devlete emanet, onların sağlığı için her türlü titizlik gösteriliyor.”* şeklinde açıklama ile yetinilmiştir. Hakeza salgının ülkede ortaya çıkmasının ardından ziyaretçi yasağı da cezaevlerinde alınan önlemler arasında olmuştur. Fakat salgının dışarıdan gelebilmesi ihtimali göz ardı edilmiş, cezaevine dışarıdan virüs taşıyacak olanların yalnızca ziyaretçiler değil cezaevi çalışanlarının olma ihtimali değerlendirilmemişti. Sonra cezaevlerinin tahliye edilmesine dönük toplumdan gelen yoğun baskı üzerine cezaevi görevlilerinin kurum dışına çıkarılmaması gündeme getirilmiştir. Ancak bu noktada da virüsün cezaevlerine çoktan yayılmış olduğu gibi son derece vurucu bir ayrıntı göz ardı edilmiştir. Oysa göz ardı edilen bu ayrıntı, son derece ölümcül bir neticeyi beraberinde getirmektedir. Halihazırda milyonlarca yurttaş alınan önlemler kapsamında bir nevi ev hapsindeyken, ülke dışına çıkışlar durdurulmuş hatta il dışına çıkışlar da zaruri hallerde izin şartına bağlanmışken kaçma şüphesi bulunmayan mahpusların tahliyelerine olanak sağlanmaması izaha muhtaçtır.

Kaldı ki cezaevlerinde yüzlerce ağır hasta mahpus olup bağışıklık sistemleri olası Covid-19 virüsünü tolere edecek durumda değildir. Keza cezaevlerindeki hijyen koşullarının yetersizliği, koşulların kalabalıklığı, beslenme imkanlarının sınırlı oluşu mevcut salgın hastalık bakımından cezaevinde kalanlar açısından tehlike oluşturmaktadır. İvedi bir çözüm üretilmez ise telafi edilemeyecek zararların meydana gelmesi an meselesidir. Mevcut salgının yayılma algoritması ve etkisi nazara alındığında cezaevinde kalanlar kadar aileleri de derin bir endişe içerisinde. Acilen bir önlem alınmaz ve tahliyeler sağlanmazsa toplumda umulmadık yeni yaralar açılacak ve cezaevindeki mahpuslar, kaldırıldığı düşünülen idam cezasının birer öznesi olacaklardır.

Diğer yandan 2020 verilerine göre; 355 hapisanede toplam 282 bin 703 mahpus ile cezaevlerindeki doluluk oranı, Türkiye tarihinde hiç olmadığı bir seviyededir. Koşullarda kalan kişi sayısı kapasitenin oldukça üstünde seyrederken olağan hapisane koşullarında bile yetersiz beslenme, ısıtılmayan ve havalandırılmayan koşullar, gün ışığından faydalanamama, yeterli hekim ve sağlık personelinin bulunmaması, muayene ve sevk sürelerindeki uzunluk, hijyen ürünlerinin parayla satılması, temiz ve sıcak suya erişememe, düzenli ve etkin bir sağlık hizmetinden faydalanamama sebebiyle hastalık üreten bir konumda olan cezaevleri salgın hastalıklar bakımından son derece riskli alanlardır. Bu durumun dikkatlerden kaçması gibi bir ihtimal yoktur. Esas olan devletin yaşatma ödevidir. Mahpuslar cezaevlerinde devletin birincil sorumluluk alanı içerisinde. Dolayısıyla iktidarın cezaevinde kalanlar için bilinçli bir politika yürüttüğünü ifade etmek yanlış olmayacaktır.

Ceza kanunlarında değişiklik öngören geniş kapsamlı bir kanunun yapılması yerine hükümlü ve tutukluların adli kontrol, denetimli serbestlik ve benzeri seçenek yaptırımlarla derhal salıverilmesi sağlanmalı; kalıcı düzenlemelerin yapılması için uygun koşullar beklenerek ortak mutabakat oluşturulmalıdır. Bu konuda baroların, sivil toplum örgütlerinin ve partilerin ortak görüşü ile bir metin hazırlanmalı ve mevcut yasaların eksiklik ve hataları düzeltilmelidir. Aksi halde yapılan düzenlemeler sadece belirli bir kesimin cezaevinden çıkmasına olanak sağlayacak olup eşitlik ilkesine açık aykırılık teşkil edecektir. Bu aşamada, söz konusu kanun teklifinin, yaşam hakkı bağlamında sadece bir kesimin korunduğu, bir başka kesimin ise yaşam hakkının açıkça ihlal edildiğinin bir ifadesi olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Hatta bu durum halkın bir kesiminin diğerine nazaran ayrıcalıklı tutulduğunun da açık bir izahıdır.

2- ANAYASAYA AYKIRILIK:

Anayasa'nın 10. Maddesinde “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir,” ifadesi yer almaktadır. Bu maddeyle düzenlenen “kanun önünde eşitlik” ilkesi, ceza adaletinin sağlanması ve ceza hukuku çerçevesinde özgürlüğü kısıtlanan herkesin eşit işleme tabi tutulması anlamlarını da içermektedir.

Bu nedenle cezaevinde bulunan bir kısım hükümlü için özel düzenlemeler içeren işbu yasa teklifi bir nevi özel af niteliği taşımaktadır. Parlamentonun ise bu sadece bir kısım mahkûmlar için geçerli kılınacak ve bundan sonraki dönemde de kalıcı hale gelecek af tasarısına onay vermesi beklenmektedir. Belirli suç tipleri için hükmedilecek olan cezanın yalnızca %40 kadarının cezaevinde geçirilecek olması bir nevi cezasızlık politikasının uygulanmaya konmasıdır. Cezaevlerinde önemli ölçüde azalmayı da sağlayacak olan bu yöntemin hukuka ve Anayasaya uygunluğu tartışmalıdır.

Bu kanun teklifi anayasanın eşitlik ilkesine aykırı olduğu ve suç tiplerine göre ayırım içeren bir düzenleme olduğu için Anayasaya aykırıdır. Yasa tasarısında tutuklu

ve hükümlülerin ayrımının net bir şekilde yapılmamış olması tasarının daha ziyade hükümlülere dair bir düzenleme olduğuna işaret etmektedir. Bu durumun ise halihazırda tutuklu bulunanların mağduriyetlerini gidermeyeceği aşikardır. Mahkemeler son dönemde tutukluğunun istisna halini ıskalamakta ve keyfi tutuklama kararlarına rahatlıkla imza atabilmektedirler. Üstelik Anayasa Mahkemesinin açık kararına rağmen uzun tutukluluk sorunsalı hala çözülebilmemiş değildir. Pek çok tutuklu iddianameleri dahi hazırlanmaksızın uzun sürelerce cezaevinde ne ile suçlandıklarını dahi bilmeksizin cezaevinde kalmakta ve ağır hak ihlallerinin öznesi olmaktadır. Yine günümüzde neredeyse herkesin sosyal medya paylaşımlarının cumhurbaşkanına hakaret suçu teşkil ettiği savı ile cezaevinde olduğu olağanüstü bir dönemden geçmekteyiz. Diğer ülkelerde böyle bir suç tipi dahi olmamasına, hatta mevcut cumhurbaşkanı döneminden önce pek de başvurulmayan bu suç türü, bugün herkesinden yurttaşın cezaevine girme nedenine dönüşmüştür. İşin daha da vahim tarafı, bu suç türüne kanunca öngörülen hapis cezasının üst sınırından daha fazla sürelerle insanlar cezaevinde tutuklu olarak kalmaktadırlar. Yargılama neticesinde beraat eden kimselerin maruz kaldığı mağduriyetler ise kuşkusuz telafi edilemeyecek düzeydedir.

Az evvel de belirttiğimiz üzere suç türlerine göre indirim oranlarının belirlenmiş olması açıkça bir kısım mahkûmların bir diğerine nazaran kayırdığı izlenimini vermektedir. **Kanun teklifinde her zaman, her yerde ve herkes için suç** oluşturan yağma, hırsızlık, kasten yaralama gibi suçlar ile örgüt kurmak ve yönetme suçunun infazına indirim getirilirken; şiddet unsuru olmayan veya düşünce özgürlüğü ihlali niteliğindeki TMK kapsamındaki suçlar kapsam dışı bırakılmaktadır. Yasa yapma tekniği açısından 3713 Sayılı TMK kapsamına giren suçlar açısından tamamı demek suretiyle mevcut kanun teklifinin dışında tutmak açık bir eşitsizlik halidir. Terör tanımının oldukça geniş tutularak düşünceyi ifade hallerinin hepsinin terör suçu kapsamında değerlendiriliyor olması bakımından da söz konusu infaz rejimi, açık ve ağır bir insan hakkı ihlalidir. Bu Kanun Teklifi bu haliyle Anayasa'ya tam aykırılık halini göstermektedir. Yine dikkatlerden kaçan bir diğer husus da indirim öngörülen suç tipleri içerisinde de eşitsizlik söz konusudur. Örneğin kasten öldürme suçundan hükümlü bulunan ve sürekli hapis cezasına çarptırılan mahkum açısından 2/3 oranının uygulanması öngörülmekteyken; kasten öldürme suçundan müebbet hapis cezasına çarptırılan mahkum için ¾ oranı sabit tutulmaktadır. Aynı suç türü açısından dahi aynı oranın uygulanmayacak olması anayasaya ve kanun yapma tekniğine aykırıdır.

Modern ceza infaz rejimleri, suç işlediğine hükmedilen kişilerin yeniden toplum yaşamına katılması ve rehabilite edilmesini bir hedef olarak belirlemiştir. TMK'nın infaz koşullarına getirdiği istisnalar ise hem bu hedeflerin benimsenmediğini göstermekte hem de siyasi mahkûmların adli mahkûmlara göre oldukça ağır infaz koşullarına maruz kalmasına sebep olmaktadır. Uzun süreli mahkûmiyetin Anayasa, yasalar, AİHS, BM Kişisel ve Siyasal Haklar Sözleşmesi'nde yer alan "kişi onuru"nu zedeleyen bir uygulama olduğu bugün pek çok insan hakları hukukçusu tarafından dile getirilmektedir. Kişiyi umutsuz bırakmak, hayatının sonuna kadar sürebilecek ölçüde uzun bir cezaya mahkûm etmek, toplum yaşantısından tamamen tecrit edilmiş olarak

yaşamak zorunda bırakmanın işkence ve kötü muamele bağlamında bir hak ihlali olduğu tespiti de hukukçular tarafından paylaşılmaktadır. İnfaz sisteminin güvenlik kaygısı ekseninde şekillendiği bir ortamda, bireyin iyileşmesi geri plana atılmakta ve mahkûm kişinin bütün hakları elinden alınabilirmiş gibi davranılmaktadır.

Anayasa Mahkemesi'nin 1991/34 sayılı kararında da cezanın çektirilmesi, işlenen suçun türüne bağlı olmaksızın, hükümlünün topluma uyum sağlamasını ve topluma yeniden kazandırılmasını amaçlar, şeklinde değerlendirilmiştir. Yine aynı kararda; hükümlünün topluma uyum sağlamasını ve topluma yeniden kazandırılması **amacının gerçekleştirilebilmesi, “suça bağlı kalmadan ayrı bir programın uygulanmasını gerektirir. Tüm çabalar, suçlunun uyumsuzluğuna neden olan psikolojik, çevresel sosyal ve kişisel etkenlerin belirli bir infaz programı içinde giderilerek, suça yeniden yönelmesini önlemektir. Bu program, suça göre değil, suçlunun infaz süresince gösterdiği davranışlarına ve gözlenen iyi durumuna göre düzenlenecektir. Bu da infazın, mahkûmların işledikleri suçlara göre bir ayırıma gidilmeden, aynı esaslara ve belirli bir programa göre yapılmasını ve sonuçlarının gözlenmesini gerektirir. Aynı miktar cezayı alan iki hükümlüden birinin, sırf suçunun türü nedeniyle daha uzun süre ceza çektikten sonra şartla salıverilmesi, cezaların farklı çektirilmesi sonucunu doğurur ve bu iki mahkûm arasında eşitsizliğe neden olur...**Şartla salıvermede çağdaş eğilim, özgürlüğü bağlayıcı cezanın yasalarda belirlenecek alt sınırının infaz kurumunda geçirilmesi koşuluyla, suçlunun kişiliğindeki gelişmeleri gözleyerek uygun zamanın belirlenmesi yönündedir. Bu yöntemde işlenen suçun, şartla salıverme açısından belirleyici bir niteliği yoktur. Böylece, infaz yönünden eşit ve aynı durumda bulunan mahkûmlar arasında şartlı salıverme bakımından ayrı uygulama, Anayasa'nın 10. maddesinde öngörülen "yasa önünde eşitlik" ilkesine uygun düşmemekte ve bu ayrılığın haklı bir nedeni de bulunmamaktadır." biçiminde ifade edilmiştir. Mevcut yasalar eliyle bazı suçlar bakımından infaz süresinin artırılmış olması ise ilgili kararda **“Suç türünden, suçlunun kişiliğinden ayrı, tümüyle uygulama-yararlanma eşitliği kapsamına giren "indirim" de aykırılık ve ayırımı getirmek, yasakoyucunun kesinleşmiş hükümden önceki evreye dönük suça ve suçluya göre uygulama Öngörmesi ‘şartla salıverme’ kavramının hukuksal niteliği ile çelişir.”** şeklinde ifadesini bulmuştur.

İzah etmiş olduğumuz hususlar bağlamında bu yasa teklifi hem şekil hem de içeriği bakımından Anayasaya aykırılık teşkil etmektedir.

3- ESASA İLİŞKİN DEĞERLENDİRME:

2/2762 Esas Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, İnfaz Hâkimliği Kanunu ve Türk Ceza Kanunu ile Ceza Muhakemesi Kanunu başta olmak üzere toplam 11 farklı kanunda değişiklik yapılmaktadır.

Yapılan değişikliklerin ise toplum nazarında etki edecek olan en önemli boyutu bazı suç türlerinde yapılan önemli orandaki indirimlerdir. Öyle ki bazı suç türleri için %40 oranlarına varan indirimler; çok sayıda mahkumun serbest kalmasını sağlayacak olması bakımından bir nevi af kapsamındadır. Şu anda cezaevi doluluk oranı ülke tarihinin en önemli oranlarında seyretmekte olup iktidar, Covid-19 salgınına fırsat bilerek cezaevlerini özünde af niteliği taşıyan bu kanun teklifi ile boşaltma amacını gütmektedir. Nitekim teklifin kamuoyuna il açıklandığı anda da açık cezaevleri içinde olmak üzere toplamda 90 bin kişinin cezaevlerinden tahliye edilmelerinin sağlanacağı ilan edilmiştir. Bu ilanın, bir af ilanı olduğu şüphe götürmemektedir. Ancak iktidar adına af demeksizin bu düzenlemeyi gündeme getirmiş bulunmaktadır.

Üstelik daha da vahimi, bu yasal düzenlemenin ilk ayrıntıları kamuoyuna yansıdığı ve partiler görüştüğü sıralarda 26 Mart Pazar günü cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile bu kanun hakkında fikir verici ve bu kanunun kapsamını belirleme anlamında ön alıcı bir yöntem devreye girmiş; Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük yürürlükten kaldırılarak buna dair 142 maddelik bir yönetmelik yayınlanmıştır. Yani usul tersinden işletilmiş, yasası çıkmadan yönetmeliği yayınlanmış ve yasal düzenleme de bu yönetmelik kaidesine oturtulmuştur. Yönetmelikte ise en can alıcı düzenlemeler henüz hayata geçmemi olan koşullu salıverilmeye dair hükümler kapsamında gerçekleştirilmiştir. Bu durum kanun yapma tekniğine aykırı olup aynı zamanda yapılacak olan kanun hükümlerini sınırlandırıcı bir yöntemdir. Hala meşruluğu tartışma konusu edilen 16 Nisan referandumu ile gerçekleşen yeni anayasa cumhurbaşkanına sınırsız yetkiler sunmakla beraber yasa yapma yetkisi sunmamaktadır. Fakat cumhurbaşkanlığı yayınladığı yönetmelikle parlamentonun yasa yapma yetkisine ket vurmuş, onu baskılamıştır. Görüşülmekte olan bu yasa teklifi çerçevesini cumhurbaşkanın çizmiş olduğu yönetmelik üzerine oluşturulmuştur. Bu nedenle bu yasa teklifinin kabulü ve genel kurul gündemine getirilmesi kabul edilemezdir.

Yasa teklifi ile önerilen maddeleri değerlendirecek olur isek;

İnfaz hâkimliğinin görevlerine ilişkin değişiklik öngören ilk dört madde de infaz hâkimliğinin görev tanımı değiştirilerek yetkileri artırılmaktadır. Hükümlülerin koşullu salıverme, denetimli serbestlik, açık ceza infaz kurumuna geçişi, disiplin cezalarına itiraz vb birçok hususta karar alma, onay ve itiraz süreçlerinin İnfaz Hâkimliği eliyle yürütüleceğine dair düzenleme yapılmış olup bu noktada mevcut iktidarın yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı noktasındaki pratikleri açısından bir değerlendirme yapmak yerinde olacaktır. Nitekim yetki ve görev alanları genişletilen

İnfaz Hakimliklerinin doğrudan iktidarın nüfuz alanına gireceği ve kararlarını bu doğrultuda alacağı dikkatlerden kaçmamalıdır. 15 Temmuz sonrası binlerce hakimın görevden ihraç edilmesi, verdikleri kararlara göre hakim ve savcılarının tenzili rütbeye maruz kalması gibi bir ülke gerçekliğinde infaz hakimlerinin de iktidarın yörüngesine göre kararlar alması kaçınılmaz olacağından ortaya hakkaniyetli kararların çıkmayacağı hususu unutulmamalıdır.

Yine Devlet Güvenlik Mahkemeleri, Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemeleri ve sonrasında mevcut ihtisas mahkemesi olarak görevlendirilen Ağır Ceza Mahkemelerinin heyetlerinin doğrudan Adalet Bakanlığına bağlı HSK tarafından oluşturulması, iktidarın hoşuna gitmeyen karar veren heyetlerin anında dağıtılması, doğrudan atama şeklindeki HSK uygulamaları göz önüne alındığında genişletilmiş yetkiye sahip olacak İnfaz Hâkimliklerine yapılacak atamalar da iktidarın günlük siyasetine göre değişecek, cezaevlerindeki mevcut baskı yöntemi infaz hâkimlikleri üzerinden devam ettirilecektir.

İnfaz Hakimliği Kanununda yapılan değişiklikler, kanun teklifinde öngörülen diğer değişikliklerle bir arada değerlendirildiğinde de koşullu salıverilme, açık ceza infaz kurumuna geçiş, denetimli serbestlik ve benzeri haklardan yararlanmak için “İYİ HAL”lı olma koşulunda son karar merciinin İnfaz Hakimliği olmasını düzenlemektedir. İyi hal değerlendirmelerinin kapsamı da yine bu kanun teklifi ile gündeme gelmiş olup, hükümlünün cezaevi dışındaki davranışları da iyi hal koşullarına dahil tutulmaktadır. Bunun anlamı ise cezaevi dışında kelepçeli muayene uygulamasına karşı çıkma, çıplak arama uygulamasına yahut özel alanların izlenmesine tepki gösterme, duruşma esnasında savunma hakkını kullanırken kullandığı sözler ve benzeri durumların hepsi iyi hal kapsamında gireceğinden infaz hakimlerinin siyasi hükümlüler açısından vereceği kararları olumsuz etkileyeceği dikkatlerden kaçmamalıdır.

Bahse konu kanun teklifi ile İnfaz Kurumu İdare Gözlem Kurulu’nun yetkileri de genişletilmektedir. Yeni düzenlemeyle özellikle örgütlü suçlarda Savcılık tarafından başkanlık edilecek Kurula Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı’ndan bir temsilcinin de katılması ön görülmüştür. Bu noktada bu kurulun daha etkin ve demokratik bir çerçevede oluşturulması açısından Barolardan ve İnsan Hakları Örgütlerinden temsilcilerin de dahil edilmemiş olması ilgili hükmün eksikliğidir ve buna dair bir düzenleme yapılmaksızın komisyondan geçirilmiş olması hakkaniyete ve eşitliğe aykırıdır.

Bu noktada hâlihazırda pek çok hükümlünün tahliyesini imkansız kılan disiplin cezalarına değinmekte fayda vardır. Cezaevlerindeki son dönem sorun teşkil eden uygulamalardan birisi de kamuoyunda infaz yakma olarak tabir edilen ve hükümlüye verilen disiplin cezası yöntemleriyle infazlarını tamamlayanların cezaevinden çıkmalarını engelleyen hak ihlalidir. Bilhassa 2006 yılından itibaren yaygın bir şekilde uygulanan bu yöntem son yıllarda ciddi bir artış göstermiş olup “umut hakkı” bağlamında da kişinin bir ömür cezaevinde kalmasına dönük bir infaz yöntemi olarak ortaya çıkmaktadır. Oysa infazın amacı bireyi

toplumdan büsbütün ayırıştırmak değil, koşullu salıverme yöntemiyle yeniden toplumla bağlarını kurmaktır.

Hapishane kurallarına uymadığı için tutuklu ve hükümlülere verilebilecek disiplin cezaları; kınama, etkinlik yasağı, haberleşme yasağı, ziyaretçi yasağı ve hücre cezası şeklindedir. Bilhassa keyfi bir uygulamaya dönüşen disiplin cezalarının sonuçları oldukça ağırdır. Mahpusun ihlal ettiği yasaklara göre, 1 ila 10 gün; ihlal ettiği diğer daha ağır yasaklara göre 11 ila 20 gün hücre cezası verilebilir. Bu cezaların iyi hal süresi oldukça uzun olup 1-10 hücre cezasının iyi hali 6 ay; 11-20 gün hücre cezasının iyi hali 1 yıldır. Bu cezaları alan mahpuslar iyi hal şartını doldurmadıkça tahliye olamamaktadır. Disiplin cezasını üst üste alan mahpuslar için ise durum daha da kritik bir hal almakta ve TMK'nın 17 inci maddesiyle bir araya geldiğinde bazı mahpuslar açısından ayrımcı bir uygulama söz konusu olmaktadır.

TMK'nın infaz koşullarına getirdiği istisnalar ise hem bu hedeflerin benimsenmediğini göstermekte, hem de siyasi mahkûmların adli mahkûmlara göre oldukça ağır infaz koşullarına maruz kalmasına sebep olmaktadır. Uzun süreli mahkûmiyetin Anayasa, yasalar, AİHS, BM Kişisel ve Siyasal Haklar Sözleşmesi'nde yer alan "kişi onuru"nu zedeleyen bir uygulama olduğu bugün pek çok insan hakları hukukçusu tarafından dile getirilmektedir. Kişiyi umutsuz bırakmak, hayatının sonuna kadar sürebilecek ölçüde uzun bir cezaya mahkûm etmek, toplum yaşantısından tamamen tecrit edilmiş olarak yaşamak zorunda bırakmanın işkence ve kötü muamele bağlamında bir hak ihlali olduğu tespiti de hukukçular tarafından paylaşılmaktadır. İnfaz sisteminin güvenlik kaygısı ekseninde şekillendiği bir ortamda, bireyin iyileşmesi geri plana atılmakta ve mahkûm kişinin bütün hakları elinden alınabilirmiş gibi davranılmaktadır. Bu hususlar doğrultusunda modern hukukta yeri olmayan, insan haklarına ve Anayasa başta olmak üzere uluslararası sözleşmelere aykırı olan ve infaz yakma olarak tabir edilen ve hükümlülerin pek çoğunun ömür boyu cezaevinde kalmasına dönük düzenlemelerin yasal mevzuattan çıkarılması gereklilik arz etmektedir. Ancak bu kanun teklifinde ceza içinde ceza olarak ifadesini bulan disiplin cezalarının kaldırılmasına yönelik bir tutum sergilenmemiş olması son derece manidardır. Böylesi hukuka aykırı hükümler lağvedilmeksizin yapılacak olan infaz düzenlemelerinin anayasaya ve insan haklarına aykırılığı tartışmasıdır.

Kanun teklifinin 6 ıncı maddesiyle öngörülen değişiklik ile; İnfaz Hakimliği kararlarına Ağır Ceza Mahkemelerine itiraz yolu açılmaktadır. Ancak Ağır Ceza Mahkemelerinin iş yükleri ve mevcut pratikleri göz önüne alındığında infaz hukuku gibi daha spesifik bir alanda verdikleri ve verecekleri kararların hukuki denetim ve etkili yargı yollarını kullanma hakkını etkisizleştireceği hususu göz ardı edilmiştir. Bu nedenle İnfaz Hakimliği'nin bütün kararlarına kaşı istinaf ve temyiz yolunun açılması gerekmektedir. Bölge Adliye Mahkemeleri ve Yargıtay üzerinde de iktidarın tam anlamıyla hakimiyeti söz konusuysa da en azından uygulama birliği açısından yerellerin keyfiyetinin bir nebze de önüne geçilmesi mümkün olabilecek ve içtihat birliği sağlanabilecektir. ***7 inci maddeye ilişkin olarak ise;*** istisnai olan ve İnfaz

Hakimliği ile Ağır Ceza Mahkemeleri'nin verdiği keyfi kararların önüne geçilmesini kısmi de olsa sağlayan kanun yararına bozma yolunun kapatılmasının kabul edilemez olduğunu ifade etmeliyiz.

13 üncü maddede ise TCK-220 inci maddeye dair ceza artırımı öngörülmekte ise de bu maddenin genel olarak düşüncüyü ifade hürriyetine dair önemli bir engel teşkil ettiği hususu atlanmıştır. İlk bakışta Organize Suç Örgütü üyelerine dönük bir düzenleme gibi görünüyor ancak uygulamada 220/6 yollamasıyla 314. Maddeden ceza verilmektedir. Dolayısıyla 220/1. ve 2. Fıkralara da yapılan arttırım, 220/6 yollamasıyla 314. Maddeden verilen cezaları da arttıracaktır. Bu nedenle şayet 220 inci maddede bir değişiklik öngörülmekteyse öncelikle benzer bir düzenleme olan TCK-314 üncü maddesi yürürlükten kaldırılmalı, 220 inci maddenin de herkesi “örgüt üyesi” olarak değerlendiren ve herkesin cezalandırılmasına olanak tanıyan düzenlemeleri lağvedilmelidir.

15 inci maddede ceza muhakemesine dair 109 uncu maddenin lağvedilen 4 üncü fıkrası hasta tutuklular için yeni bir düzenleme önermektedir. Öncelikle hasta tutuklu ve hükümlülerin öncelikle “hasta” oldukları unutulmamalıdır. Mahpus sözcüğü, TDK’de yer alan tanımıyla hem hükümlü hem de tutuklular için kullanılmaktadır. Bu nedenle 5375 Sayılı yasanın 16 ncı maddesiyle senkronize düzenleme yapılmalı ve hasta olan mahpusların tedavilerinin sağlanması yahut ölümcül durumda iseler son anlarını yakınları ile birlikte geçirme haklarının sağlanması elzemdir. Yapılacak olan değişiklikler bu çerçevede yapılmalıdır. İnfazın ertelenmesi hakkının temel dayanağını oluşturan sağlık raporu Adli Tıp Kurumu tekelden çıkarılmalı ve rapor için uygulanan prosedürler en aza indirgenerek, süreç hızlandırılmalıdır. İHD verilerine göre son 17 yılda 3.500, sadece 2019 yılında ise 50 hasta mahpus hapishanelerde yaşamını yitirmiştir. Türkiye’nin de imzacılarından olduğu birçok uluslararası sözleşmeyi ve evrensel hukuk kurallarını ihlal eden bu yasa ve uygulamadan en kısa sürede vazgeçilmelidir. Birleşmiş Milletler resmi belgesi olan ve üye ülkelerince kabul edilen İstanbul Protokolü gereği tutuklu veya hükümlü konumunda olsa da her hasta kendi doktorunu seçme ve raporlarının bağımsız bilirkişilerce hazırlanmasını isteme hakkına sahiptir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de birçok kararında Türkiye’yi bu konuda mahkûm etmiştir. Örneğin detaylı bir şekilde izah edilen durumlardan ötürü yaşamını yitiren Gülay Çetin hakkında verdiği kararda AİHM: “*Günlerinin sayılı olduğunun ortaya çıktığı bu andan itibaren, başvuranın cezasının infaz edilmesinin ne ölçüde onun hayatını tehlikeye attığını veya atıp atmadığını bilmenin bir önemi kalmamıştır. Gerçekten de artık ne kadar zaman daha tutuklu kalabileceğinin mümkün olup olmadığını değerlendirmeye yer yoktur: toplumun korunmasına ilişkin kurallar bakımından artık [bu tutukluluk] gerekçelendirilememektedir ve bu bağlamda, yetkili makamların her türlü özensizliği, başvuranı ilerleyen hastalığının zorunlu olarak sebep olduğu kaçınılmaz sona doğru giderken ailesinin desteğinden yoksun olarak ve onurunu korumaya imkân tanımayacak şekilde tek başına bırakma anlamına gelmektedir.*” Ve “*..Mahkeme, Hükümetin açıklama ihtiyacı bile duymadığı bu gereksiz laf kalabalığı ve savsaklama karşısında ve hatta, son derece üzüntü verici*

şekilde, [başvuranın durumu hakkında] belirleyici olan söz konusu raporun ilgili Cumhuriyet savcısına tebliği edilmemesi ve 15 Haziran 2011 tarihinde düzenlenmesinden bir hafta sonra, sadece Adalet Bakanlığının resmi sitesi olan [UYAP]'a yüklenmekle yetinilmesi ve söz konusu raporun savcılık tarafından başvuranın vefatından altı gün sonra tebliğ alınması konusunda bir gerekçe ortaya koymaması olgusu karşısında, ancak ciddi bir endişe duyduğunu ifade edebilecektir. Bütün bunlar, somut olayda söz konusu usul kurallarının insani gerekçelerden daha çok formaliteler ön plana çıkarılarak uygulamaya konulduğunu ve böylece ölüm döşeginde olan başvuranın son günlerini huzur içinde yaşamasını engellediğini göstermektedir.” ifadeleriyle bu konudaki tutumunu net olarak ortaya koymaktadır. Sonuç olarak; hasta mahpusların, uygun koşullarda tedavi edilebilmeleri için infazlarına ara verilmesi durumu, en temel haklarından olan, sağlık ve yaşam hakkının gereğidir.

18 inci maddede yapılan değişiklik ile doğrudan açık ceza infaz kurumunda cezasını infaz edecek olanlar bazı suç tipleri ile sınırlandırılmıştır. İkinci fıkraya göre; terör suçları, örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçları ile örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar ve cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlardan mahkûm olanlar ile ikinci defa mükerrer olanlar ve koşullu salıverilme kararının geri alınması nedeniyle cezası aynen infaz edilenler hariç olanlar mevcut düzenlemeden faydalanacaktır. Mevcut durumda tasarının yasallaşması durumunda örneğin “Örgüt Propagandası” suçunu işlediğinden bahisle 10 ay hapis cezası ile cezalandırılan yurttaşlar cezaları 3 yılın altında olmasına rağmen doğrudan açık ceza infaz kurumunda cezaları infaz ettirilmeyecektir. Eşitlik ilkesine ve ayrımcılık yasağına aykırılık söz konusu olup düzenlemenin bu şekliyle kabulü mümkün değildir.

3. fıkra da açık cezaevine geçmek için idare ve gözlem kurulunun iyi halli olduğuna dair raporu gerekmektedir. İdare ve gözlem kurulu bu kararı verirken objektif olmaktan uzak keyfi kararlar verebilecektir. Zira ceza infaz kurumlarında özellikle TMK ve bağlantılı suçlar nedeniyle cezaları infaz edilen hükümlülerden, pişman olup olmadıkları sorulacak, cezaevinde hükümlülerin birlikte düzenlemiş oldukları etkinliklere katıldıkları ileri sürülerek olumsuz rapor düzenlenebilecek ve bu şekilde hükümlülerin açık ceza infaz kurumuna geçmeleri engellenebilecektir.

Madde metninde yapılan değişiklik ile TMK kapsamında işlenen suçlar ile 10 yıl ve daha fazla hapis cezasına mahkûm olanlar ile kasten öldürme suçları, cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar ve uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçlarından mahkûm olanların açık ceza infaz kurumuna geçmesi, denetimli serbestlik yasasından faydalanmaları ve koşullu salıverilmeleri gözlem ve idare kurulunun olumlu raporuna bağlanmıştır. İdare ve gözlem kurullarına verilen bu yetki ile hükümlülerin açık ceza infaz kurumuna geçmeleri subjektif nedenlerle engellenebilecektir. Suç tipine göre kategorize edilen bir kısım hükümlülerin diğer hükümlülerde olduğu gibi doğrudan değil de bu şekilde açık ceza infaz kurumlarına gönderilmelerinin idare ve gözlem kurulu raporunun olumlu olmasına bağlanması eşitlik ilkesine açıkça aykırılık teşkil etmektedir. Zira bağımsız gözlemcilerin olmadığı

bu kurullarda, verilecek kararların hakkaniyete uygun olmayacağı aşikârdır. Ayrıca rapor hazırlayacak kurul üyelerine huzur hakkı verilerek idareye bağımlı hale getirilen üyelerin objektif karar vermeleri imkânsız hale getirilmiştir.

Kişilerin işledikleri kabul edilen suçlara ilişkin Ceza Kanununda öngörülen cezalandırma sonrası, ayrıca tüm mahkûmlara tanınan bir hakkın bir kısım suçlardan mahkûm olanlara tanınmaması, infaz kanunu aracılığıyla ikinci kez cezalandırılmaları sonucunu doğurur ki bu durum Anayasa'nın 10 maddesine ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 14. Maddesine açıkça aykırıdır.

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 14. Maddesinin 3. Fıkrasında yapılan düzenleme ile atıf yapılan 89. Maddenin de atıf yaptığı 107. Maddenin, 4. ve 16. Fıkralarının, infazda eşitlik ilkesi gereği kaldırılması gerekmektedir.

Yine 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 14. Maddesinin 4. fıkra infazda eşitlik ilkesine aykırı olması nedeniyle kaldırılmalıdır. Yasada aranan şartları yerine getiren mahpusların salıverilmesine, yürütmeye bağlı olan idare ve gözlem heyetinin karar verecek olması, sübjektif ve keyfi kararların gelişmesine yol açmaktadır.

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 14. Maddesinin 5. Fıkrasının b bendi de infazda eşitlik ilkesine aykırı olması nedeniyle kaldırılmalıdır. Yasada aranan şartları yerine getiren mahpusların salıverilmesine, yürütmeye bağlı olan idare ve gözlem heyetinin karar verecek olması, sübjektif ve keyfi kararların gelişmesine yol açmaktadır.

19 uncu maddede yapılan değişiklik içeriği itibariyle gerçek bir çözüm önermemektedir. Hasta mahpusların, uygun koşullarda tedavi edilebilmeleri için infazlarına ara verilmesi durumu, en temel haklarından olan, sağlık ve yaşam hakkının gereğidir. Bu sorunu kamu güvenliğine indirgenmesi, uzun ve eziyetli bir sürece tabi olması ve raporun tek kurumun kararına bağlanması, bu hakların açıkça ihlali anlamına gelir. Yine, kamu güvenliği için ağır ve somut tehlike oluşturmama şartının da uygulamada keyfiliğe yola açtığı bilinmektedir. Bir diğer mesele de cezaevinde anneleriyle birlikte kalmak zorunda olan çocukların yaşadığı mağduriyettir. Burada annelerinin yanında kalmak zorunda olan çocuklar da ceza çekmekte ve bu durum cezaların şahsiliği ilkesine aykırılık doğurmaktadır.

20 inci Maddenin 4. Fıkrasında yapılan değişiklik olumlu olmasına rağmen aynı maddenin 5. Fıkrasında düzenlenen “*Terör suçları, örgüt faaliyetleri çerçevesinde işlenen suçlar ve cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlardan mahkûm olanlar, Mükerrirlere özgü infaz rejimi uygulanmasına karar verilenler, Disiplin veya tazyik hapsine mahkûm olanlar, hakkında uygulanmaz.*” hükmünde değişiklik öngörmemesi ayrımcılık yasağı ile eşitlik ilkesinin ihlali durumunun devam edeceğini göstermektedir. Ayrıca 5. Fıkrasındaki düzenlemenin amacı hükümlünün şahsından ziyade mensubu olduğu aile ve aile bireylerinin sağlığı ve ekonomik gelişiminin

sekteye uğramaması olduğu açıktır. 5. Fıkradaki suçlardan dolayı hüküm giyen kişilerin ailelerinin sağlık ve ekonomik durumlarının istisna suçları işlemeyen hükümlülerin aileleri gibi gözetilmemesi bir bütünen ailenin cezalandırılması anlamını taşıdığı ile aile fertleri arasında eşitlik ilkesinin ihlalini oluşturduğu sabittir.

21 inci maddede yapılan değişiklik arama yetkisine ilişkin olup son derece keyfi uygulamaları beraberinde getirecektir. Kanunun “yakalama emri” başlıklı bir düzenleme içinde “arama emrini” düzenlemiş olması kanun yapma tekniğine aykırıdır. Bilindiği üzere arama koruma tedbiri başta özel hayatın gizliliğine saygı gösterilmesi ile konut dokunulmazlığı olmak üzere bazı kişi hak ve hürriyetlerine muhteviyatı itibari ile doğrudan müdahale etme sonucunu doğurmaktadır. Bu nedenle arama kararlarının keyfi alınıp uygulanmaması için başta uluslar arası temel hak ve hürriyetleri ilgilendiren sözleşmeler olmak üzere ulusal mevzuatta sıkı şartlara tabi tutulmaktadır.

Salt hükümlünün yakalanabilmesi gerekçe gösterilerek 5271 Sayılı Kanun’un Koruma arasında sayılan ve aynı kanunun 116. Maddesinde tahditi olarak sayılmış “Arama Nedenleri” mevcut tasarı ile genişletilmeye çalışılmıştır. Zira Koruma Tedbirlerinden olan aramanın yapılabilmesi için öncelikle arama yapılacak kişinin şüpheli veya sanık olması gerekmektedir. Bir suç dolayısıyla hakkında soruşturma veya kovuşturma yapılmayan hükümlü hakkında konutta, işyerinde ve kamuya açık olmayan kapalı alanlarda arama yapılması 116. Maddenin genişletilmesi sonucunu doğuracağı gibi sıkı şartlara tabi tutulan koruma tedbirlerinin keyfi biçimde uygulanmasının önünü açacağı tehlikesi bulunmaktadır. Kaldı ki 5271 Sayılı Kanun’un 116. Maddesi şüpheli veya sanığın üstü, eşyası, konutu ve işyeri veya ona ait diğer yerlerin aranabileceği belirtilmiş olmasına rağmen, mevcut tasarıda yapılan değişiklik ile hakkında yakalama kararı olduğu iddia edilen bir hükümlü bahane edilerek her yurttaşın evi, arabası veya kamuya açık olmayan her kapalı alanda arama yapılabilecektir. Ayrıca tesadüfi ele geçirildiği iddia edilen deliller ileri sürülerek işyeri, konut veya kamuya açık olmayan kapalı yerlerde bulunan yurttaşlar başkaca soruşturmaların şüphelisi haline getirilebilecektir. Bu durum belirlilik ilkesini açıkça aykırı olacağı gibi özel hayatın gizliliğine saygı gösterilmesi ile konut dokunulmazlığı hakkının açıkça ihlali sonucunu doğuracaktır.

22 inci maddedeki değişiklik Açık Ceza İnfaz Kurumunda cezaları infaz ettirilen hükümlülerin ceza infaz kurumu memurları gözetiminde, kamu kurum ve kuruluşlarında geceleyin barınma imkânları sağlanarak çalıştırmanın yolu açılmıştır. Çalışılan sürelerin denetimli serbestlikte geçirilen sürelerle eklenmiş sayılması olumlu olmakla beraber, aynı kanunun 28. Maddesine göre belirlenecek ücretlerin en az asgari ücret tutarında olması sağlanmalıdır. Aksi durumda angarya yasağı ihlal edilmiş olunacaktır.

23 üncü maddenin yasalaşması durumunda hükümlüler hakkında uygulanacak disiplin cezaları sadece ceza infaz kurumlarının içinde işlemiş oldukları fiillerle sınırlı kalmayacak, ayrıca ceza infaz kurumuna duruşma, sağlık, eğitim ve çalışma gibi nedenlerle çıkmalarında işledikleri fiiller nedeniyle de disiplin soruşturmaları

açılabilir. Örneğin duruşması için mahkemeye giden bir hükümlünün slogan atması, mahkeme heyeti tarafından zorla dışarı çıkarılması, hastanede kelepçeli tedaviye karşı çıkması, ring aracında güvenlik personeli ile sorun yaşaması nedeniyle hakkında yeni soruşturmalar açılıp cezalandırılabilir. Kaldı ki kendisi dışında başka bir hükümlünün bulunmadığı, tutanak tutamayacağı durumlarda infaz koruma memurları veya güvenlik personelinin tutacağı keyfi tutanaklar ile haksız yere disiplin cezalarının önü açılabilir. Ayrıca mahkemede yapılacak savunmalar veya tutum ve davranışlar nedeniyle disiplin soruşturmasına maruz kalmak, hükümlünün dilediği gibi savunma yapmasında caydırıcı bir etki yaratabileceğinden adil yargılanma hakkının ihlali ile hastanede kelepçeli tedaviyi reddetmesi durumunda açılacak disiplin soruşturmaları nedeniyle sağlığa erişim hakkı ihlali sonucunu doğurabilir.

24 üncü maddenin yasalaşması; özellikle aile bireyleri farklı şehirlerde olan hükümlülerin aynı anda başka bir hat bağlantısı ile görüşme yapabilmesinin kesilmesi hatta bunun 1 veya 3 aylık haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakılması cezası ile cezalandırılması, çok kısıtlı sürelerde (haftada bir) aile bireyleri ile haberleşme olanağı bulunan hükümlülerin açık bir biçimde haberleşme hakkının ihlali sonucunu doğuracaktır. Bu haliyle bu madde metninin kabulü mümkün değildir.

25 inci maddeyle 44. maddeye eklenen fıkra bir tarafa, Modern ceza infaz rejimlerinde neredeyse uygulanmayan çağdışı “hücre cezası”nın kaldırılması gerekirken, hücre cezası fiillerinin tasarı ile artırılması kabul edilebilir değildir. Mutlak tecrit anlamına gelen hücre cezasının insan psikolojisi üzerindeki etkileri göz önünde bulundurularak yeni fıkra eklemek bir tarafa Hücre cezası başlıklı 44. Maddenin tümünden kaldırılması elzemdir.

26 ncı madde ile eklenen “ bulundurmak” kelimesi ile AİHS’nin 9. Maddesinde düzenlenen Düşünce, Vicdan ve Din Özgürlüğü ihlal edilmiş olacaktır. Ayrıca (g) bendi bir bütün AİHS 10. Maddesinde düzenlenen İfade Özgürlüğü’nü ihlal etmektedir.(r) bendindeki düzenleme ile İnfaz kurumlarında özellikle özel hayatın gizliliğini açıkça ihlal eden kamera vb keyfi uygulamalara karşı mahpusların meşru müdahaleleri cezalandırılmaya çalışılmaktadır. Bu nedenle kabulü mümkün değildir.

36 ncı madde bir bütün halinde değerlendirildiğinde koşullu salıverme, açık ceza infaz kurumuna geçiş, denetimli serbestlik vb haklardan yararlanmak için “iyi hal”li olma koşulunda son karar mercii İnfaz Hakimliği olacaktır. İyi hal değerlendirmesi yapılırken ceza infaz kurumlarındaki insan onuruna yakışmayan çıplak arama, özel alanların kamerayla gözetilmesi gibi haksız ve keyfi uygulamalara tepki gösteren, hak talep eden mahpusların sakıncalı ve tehlikeli olarak sınıflandırılması ve yasal haklarının kullandırılmaması tehlikesi söz konusu olacaktır. İdare Gözlem Kurulu’nun vereceği kararlarda İnfaz Kanununda temel ilke olarak İYİ HALLİ OLMA ilkesi belirtilmiş de bu kavram da TMK, TCK, CMK ve İnfaz Kanununda sıkça kullanılan TERÖR kavramı gibi son derece muğlaktır. İyi Halli OLMA’nın ölçüsü ve kriterleri somut olarak belirlenmediği sürece mevcut infaz kurumlarının keyfi uygulamalarının önüne geçilemeyeceği gibi daha büyük haksızlıklar yaşanmasının da önü açılacaktır. İYİ HALLİ OLMA ilkesiyle ilgili temel kriter olarak İnfaz Kanunu 48. Maddesi

dikkate alınabilir. Burada belirli disiplin cezalarının kesinleşip infazından sonra 15 günden 1 yıla kadar sürelerin geçmesiyle iyi halin tekrar kazanılacağı açık bir şekilde düzenlenmiştir. Bu maddedeki süreler tekrar düzenlenip sürelerin daha makul bir süreye çekilmesi ve disiplin cezalarına itirazda İnfaz Hakimliği kararlarına karşı istinaf ve temyiz yolunun açılması suretiyle İyi HALLİ OLMA durumu objektif ve denetlenebilir hale gelecektir. Yine bu noktada Terörle Mücadele Kanununun 17 inci maddesi de kaldırılarak hücre cezasının koşullu salıverme hakkını ortadan kaldırılmasının önüne geçilmelidir. Bu şekilde İnfaz Kanunu 48. Maddesi ile TMK arasında bu noktada açık çelişki de giderilmiş olacaktır. Ayrıca altı ayda bir değerlendirme yapılması durumunda siyasi mahpuslar açısından ciddi sorun olacaktır. İdare bu uygulaması ile sürekli bir biçimde siyasi mahpuslar üzerinde baskı kuracaktır. Yukarda belirttiğimiz gibi İnfaz Kanunu 48. Madde düzenlemesi esas alınmalıdır. 3. Fıkra düzenlemesi ayrımcılık yasağını ihlal etmektedir. Son olarak 6. Fıkradaki düzenleme ile yeniden değerlendirme 1 yıl gibi bir süreye kadar bir süre keyfiyete bırakılıyor. Bu sürenin daha kısa ve net bir şekilde belirtilmesi gerekir.

37 inci maddenin itiraflılık, gizli tanıklık vs uygulamaların yaygınlaştırılması açısından kullanım şekilleri düşünüldüğünde kabulü mümkün değildir.

38 inci madde mazeret izninin kullanılması konusunda hükümlüler değişiklikler içermekte ise de ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkum edilmiş olanların bu düzenlemeden yararlanamayacağı hali ayrımcılık yasağına ve eşitlik ilkesine aykırıdır.

39 uncu ve 40 inci maddeler, tüm mahpusların yararlanacağı bir şekilde düzenlenmemiş ve bir kısım mahkûmu kapsam dışında bırakmış olması nedeniyle eşitlik ilkesine aykırı olup bu haliyle kabulü mümkün değildir.

42 inci madde ile “birden fazla hükümdeki cezaların toplanması” başlıklı 99. madde uygulamada en çok Adli para cezasından çevrilen cezaların da toplama kararına dahil edilip-edilmeyeceği sorununu çözülmüş olmakla birlikte siyasi suçlarda belirsizlik giderilmemiştir. TMK kapsamında bir suç ile adli bir suçun cezaları içtima edilirken adli vaka da siyasi bir suç gibi değerlendirilip infazda aleyhte sonuç doğurmaktadır. Örneğin, örgüt üyeliğinden yargılanan bir kimse hem sahte nüfus cüzdanı bulundurmak, hem mala zarar vermek hem de TCK 314/2 anlamında örgüt üyesi olmaktan ceza aldığı anda içtima örgüt üyeliği infaz rejimi üzerinden yapılmaktadır. Yine propaganda ve cumhurbaşkanına hakaret suçları farklı infaz rejimine tabiyken cezalar içtima edilirken propaganda cezası üzerinden içtima yapılmaktadır. Bu nedenle bir kısım mahkumun dışında tutulduğu ve dahi daha fazla infaz rejimine tabi tutulduğu bir düzenlemenin bu şekliyle kabulü mümkün değildir.

48 inci madde bu kanun teklifinin ana omurgasını oluşturmaktadır. Koşullu salıverme, günümüzde özellikle uzun süreli hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkûm olanlar kişilerin üzerinde, cezaevinin olumsuz etkilerinin azaltılması ve bu kişilerin toplumsal hayata yeniden adapte olmalarını sağlamak amacıyla işlev gösteren bir araç olarak algılanmaktadır. Fakat CİGTHK’un 107. Maddesinde koşullu salıverme için gereken infaz sürelerinin yüksekliği bu amacın gerçekleşmemesi anlamına gelmektedir.

Mevcut yasada oldukça uzun olan infaz süreleri mahkûmların umut etme hakkını gasp etmekte ve ceza infaz rejimini sürekli bir kötü muamele ve cezalandırma politikası haline getirmektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin 9 Temmuz 2013 tarihli Vinter ve Diğerleri/Birleşik Krallık kararında da “insanın özgürlüğünü bir gün yeniden kazanma umudunu tamamen sona erdirerek elinden almak, insan onuru ile bağdaşmaz” ifadesi yer almıştır.

Türkiye’deki mevcut ceza rejimi içinde barındırdığı eşitsizlik ve adaletsizliklerden dolayı kapsamlı bir yenilemeyi gerektirmektedir. İnfazda ikilik yaratan düzenlemelerin ortadan kaldırılması, mahkûmların umut etme koşullarının saklı kalması için infaz için öngörülen sürelerin kısaltılması, hasta mahpuslar için kalıcı ve gerçek düzenlemelerin yapılması, hamile ve 0-6 yaş gibi son derece kritik yaş aralığında çocuğu bulunan mahpuslar için farklı cezai tedbirlerin gündeme getirilmesi toplumun yıllardır beklenti içerisinde olduğu hususlardır. Fakat mevcut kanun teklifi, toplumun gerçek beklentilerinin yerine getirilmesine yönelik değil, sadece muhaliflerin baskı altına alınması amacıyla kapasitenin aştığı cezaevlerinin bir biçimde boşaltılmasına yöneliktir. İnfazda eşitlik gibi en temel meseleye olan yaklaşım, yalnızca “terör” suçları adı verilen ve bireyin demokratik hakkı olan ifade hürriyetini hedef alan suçlar kapsamından indirim öngörmediği müddetçe toplumsal barış ortamından söz etmek de mümkün değildir.

Yıllardır dile getirdiğimiz mesele infazda eşitlik sağlanması ve umut hakkı bağlamında suç türleri bakımından bir ayırım yapılmaması yönünde olmuştur. Koşullu salıverilme adı verilen müessese, şartla tahliye tarihi ile ceza süresinin tamamının bitim tarihi arasındaki deneme süresi içinde suç işlemesi veya herhangi bir şekilde şartla tahliye gereklerine uymaması durumunda geri kalan cezasının infaz kurumunda çektirilecek olması şartıyla, hapis cezasının belli bir kısmını infaz kurumunda “iyi halle” geçirmiş olan hükümlünün serbest bırakılmasıdır. Esasen bu düzenleme; cezanın amacının bireyi toplumdaki dışlamak değil topluma kazandırmak olduğunun vurgulanmasıdır. Fakat bu vurgu belirli suçlar bakımından kapsam dışı bırakılmış, ceza yasalarının tarihsel evrimi içerisinde döneme özgü kriterler esas alınmıştır. Bir fikir vermesi açısından; 765 sayılı eski TCK’nin şartla tahliyeyi düzenleyen hükmü; 1926 yılında kabul edilen ilk şeklinde insan öldürme, yağma ve benzeri gibi çok az sayıdaki bir kısım adi suç türlerini şartlı tahliye kapsamı dışında bırakırken 1936 tarihinde yapılan değişiklikle bu suç türlerine devlete karşı suçlar ile 142., 163. maddelerdeki gibi siyasi suçlar, zimmet, rüşvet gibi suçlar da kapsam dışına alınmış, koşullu salıverilme olanağı sınırlı tutulmuştu. Günümüzde ise mülga 142, 163 ve benzeri hükümlerin yerini TMK kapsamındaki suçlar ile ceza kanunun düşüncüyü ifade hürriyetini “terör” suçu kapsamına sokan düzenlemeleri almıştır. TMK’nın 5. Maddesi dolayısıyla TCK da öngörülen Cezaları arttırılan siyasi mahpusların bir de bu madde düzenlemesi ile ayrımcılığa uğraması asla kabul edilemezdir. Cinsel dokunulmazlığa karşı suç türlerinde ve uyuşturucu madde kapsamındaki suçlarda dahi infaz sürelerinin azaltılması iktidarın muhaliflere bakış açısını göstermeye kafidir.

Mevcut teklif içeriğine değinecek olur isek belirli suçlar bakımından ciddi oranda infaz indirimi gündeme gelmiş durumdadır. Kuşkusuz kasten öldürme, cinsel dokunulmazlığa ilişkin suçlar, uyuşturucu kapsamındaki suçlar, özel hayatın gizliliğini ifşa, çıkar amaçlı suç örgütleri gibi toplumsal tepkiye neden olan suçların kapsam dışı bırakılması bir nebze anlaşılır olmakla birlikte anlamı son derece geniş yorumlanan ve “terör suçları” olarak nitelendirilen suçlar için infaz indirimi öngörülmemiş olması manidardır. Kaldı ki, kasten öldürme, cinsel dokunulmazlığa ilişkin suçlar, uyuşturucu kapsamındaki suçlar, özel hayatın gizliliğini ifşa, çıkar amaçlı suç örgütleri gibi toplumsal tepkiye neden olan suçlarda dahi infaz indirimi diğer suçlara nazaran az olsa da yapılmakta, terör kapsamındaki suçlarda ise indirim mümkün kılınmamaktadır. Demokratik bir ülkede yaşam özlemini dile getiren yahut savaşa hayır diyen bir birey ile diğer suçların aynı kefede değerlendirilmesinin talihsizliği bir yana, zimmet, irtikap, hırsızlık, rüşvet ve benzeri ağır suçların daha az ceza ile neredeyse mükafatlandırılması iktidarın öngördüğü toplum algısını da açık etmektedir. Yine kaçakçılık gibi son derece ağır bir suçtan hüküm giyenin belirli bir oranda devlete ödeme yapmasına mukabil, cezasında indirim yapılmasının öngörülmesi dahi bir nevi rüşvet suçunun yasallaşması anlamına gelmektedir. Bir nebze günün koşullarına uyarlama içeren, bir tutam da toplumsal beklentilere cevap verir gibi yapan düzenlemelerin serpiştirildiği bu kanun metni özü itibarıyla antidemokratik ve eşitlik anlayışından uzaktır. Bu nedenle de kabul etmemiz mümkün değildir.

52 inci madde; siyasi mahpuslar ve bir kısım adli mahpuslar kapsam dışı bırakılmış, ayrımcılık ve eşitsizlik hasta ve yaşlı mahpuslar yönünden dahi uygulanmış, bu madde ile getirilen iyileştirmeden faydalanabilmelerinin önü kesilmiştir. Bu sebeple eşitlikçi olmayan, ayrımcı bir düzenlemedir.

Bu konuda daha evvel yapılan düzenlemeye göre yine bir kısım suçlar açısından denetimli serbestlik süresi 2 yıla çıkarılmıştı. Resmi Gazete’de yayımlanan 671 Sayılı Kanun Hükümde Kararnameyle Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’a eklenen geçici maddeyle 1 Temmuz 2016 tarihine kadar işlenen suçlar nedeniyle mahkûm veya mahkûm olacaklar bakımından iki önemli düzenleme yapılmıştır. Bunlardan birincisi, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 105/A’daki koşullu salıverilmeye dair düzenlemede yapılan değişiklikle koşullu salıverilmesine iki yıl veya daha az süre kalan iyi hâlli hükümlülerin cezalarının, koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmı, denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infaz edilmiş, yani tahliye tarihleri bir yıl erkene alınmıştı. İkinci düzenleme ise Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 107. Maddesinin ikinci fıkrasına göre, süreli hapis cezalarına mahkûm edilmiş olanlar, cezalarının “üçte ikisini” infaz kurumunda çekmeleri halinde koşullu salıverilmeden yararlanabilmelerine dair olmuştur. Yani KHK’da yapılan düzenlemeyle “üçte ikilik (2/3)”oran,“yarısına (1/2)”ye indirilmiştir. Buna göre, süreli hapis cezalarına mahkûmlar, cezalarının 1/2’sini infaz kurumunda çektikleri takdirde, koşullu salıvermeden yararlandırılmıştır.

O dönem Adalet Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada bu düzenlemenin bir “af” düzenlemesi olmadığı vurgulanırken kapalı ve açık ceza infaz kurumlarında bulunan 38 bin kişinin tahliye edilmesinin amaçlandığı da ifade edilmişti. Düzenleme, 1 Temmuz 2016’dan önce işlenmiş suçları içermekte olup 1 Temmuz 2016’dan sonraki suçlar da kapsam dışında bırakılmıştır.

Mevcut kanun teklifi ile önerilen madde hükümlerinde ise denetim süreleri daha da uzatılarak 1 yıldan 3 yıla çıkartılmış; suç tarihi de 30.03.2020 olarak düzenlenmiştir. Yine iktidarın bir yargı klasiği olarak örgütlü suçlar olarak tanımlanan siyasi suçlar kapsam dışı bırakılmıştır. Fakat burada dikkat çeken ayrıntı; kapsama alınan suçlar bakımından pek çok kişinin ceza infaz sürelerinin ½ oranında uygulanmasından kaynaklı olarak hiç cezaevine girmeksizin denetimli serbestlik kapsamında cezalarının çektilmesi amaçlanmaktadır. Bu düzenleme tıpkı OHAL dönemi KHK’leri ile cezaevlerini boşaltmak için yapılan düzenlemeyi çağrıştırmaktadır. Daha da vahimi, o dönem 38 bin kişi tahliye edilerek cezaevlerinde yeni yerler açılmış FETÖ operasyonlarından tutuklananlar boşalan cezaevlerine yerleştirilmiştir. Şimdi ise iktidar ve küçük ortağı tarafından bu kanun teklifine dair yapılan basın açıklamasında toplamda 90 bin kişinin tahliye edilmesinin beklendiği dillendirilmişti. Bunun anlamı ise hiç kuşku yok ki ülkenin ve hatta dünyanın içinde bulunduğu olağanüstü şartlardan yararlanarak rejimin daha otoriter bir yapıya dönüştürülmesi çabasıdır. Cinsel suçlar, uyuşturucu, rüşvet, irtikap, kaçakçılık ve benzeri suçlardan cezaevinde olanlar tahliye edilerek muhaliflerin en ufak bir eleştirileri gerekçe gösterilerek cezaevine girmelerine yer yapılmaktadır. İşbu kanun teklifi güdülen amaç bakımından da büyük tehlike barındırmaktadır.

53 üncü madde salgın hastalıklara ilişkin bir düzenleme ise de sınırlı tutulmuş olması eşitlik ilkesine aykırıdır. Cezaevinde risk grupları arasında ağır hasta mahpuslar, belirli bir yaştan üzerinde olan ve risk grubu içerisinde yer alan 65 yaş üstü mahpuslar, hamile mahpuslar ile anneleri ile birlikte cezaevinde kalmak zorunda olan çocuklar mevcuttur. Bu nedenle cezaevlerinde alınacak acil önlemler kapsamında hasta mahpuslar ile 65 yaş üstü, hamile, çocuğu ile cezaevinde kalan mahpusların derhal tahliyesi ve kendilerine isnat edilen suçlar bağlamında denetimli serbestlik hükümleri ile seçenek yaptırımların gündeme alınması gerekmektedir. Devlet “yaşatma yükümlülüğü” çerçevesinde cezaevinde bulunan hasta mahpuslar ile 65 yaş üstü mahpuslar, hamile mahpuslar ve çocuğu ile birlikte kalmak durumunda olan mahpuslar başta olmak üzere cezaevinde kalan tüm mahpuslar için gerekli önlemleri almalı ve doğrultuda yasal düzenlemeleri de hayata geçirmelidir. Aksi halde telafisi imkânsız zararlardan doğacak olan tüm sorumluluk devlete ait olacak ve bu ağır ve bal önlemini almayan idarenin olacaktır. Tüm ülke çapında sınırların kapatıldığı, herkesin evde kalmasını gerektiren zaruri ve olağanüstü bir dönemin yaşandığı koşullar altında mahpusların cezaevlerinde bulunuyor olmaları da anlamını yitirmektedir. Halihazırda tüm ülke yurttaşları zaruri bir ev hapsindedir. Tutukluların kaçma şüphesi de kendiliğinden ortadan kalkmış durumdadır. Hal böyle iken adli kontrol, denetimli serbestlik ve diğer seçenek yaptırımlar çerçevesinde hasta, çocuklu, hamile ve yaşlı

olan mahpuslar acilen, diğer mahpuslar da adli kontrol kararları çerçevesinde tahliye edilmeli, hükümlüler için ise infaz erteleme gündeme alınmalıdır.

“(6)Türk Ceza Kanununun ikinci kitap dördüncü kısım, dördüncü, beşinci, altıncı ve yedinci bölümünde tanımlanan suçlar, TMK kapsamına giren ve örgüt faaliyetleri kapsamında işlenen suçlar hariç olmak üzere, toplam hapis cezası on yıldan az olanlar bir ayını, on yıl ve daha fazla olanlar ise üç ayını Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda geçirmiş olan iyi halli hükümlülerden ilgili mevzuat uyarınca Açık Ceza İnfaz Kurumlarına ayrılmasına bir yıl veya daha az süre kalanlar, talepleri halinde açık ceza infaz kurumlarına gönderilebilirler. Bu hükümlüler, Açık Ceza İnfaz Kurumlarında barındırılır. İlgili mevzuat uyarınca açık ceza infaz kurumlarına ayrılmaya, beşinci fıkra da belirtilen süreler içinde hak kazandıkları takdirde beşinci fıkra uyarınca izinli sayılırlar. Beşinci fıkra da belirtilen sürenin tamamlanmasından sonra ise Açık Ceza İnfaz Kurumlarına ayrılmaya hak kazanıp kazanmadıklarına bakılmaksızın 95. Maddede düzenlenen izin hakkından yararlanırlar. Bu fıkra hükmü 31/12/2020 tarihine kadar uygulanır.”

AKP Kanun Teklifinin 53. Maddesine eklenmek üzere söz konusu önergeyi vermiş, bu önergeyle kadına karşı işlenen suçlar, çocuk istismarı, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar ile uyuşturucu suçları da kapsamın içine alınmıştır.

65 inci madde ile Adalet Komisyonları ile Bakanlığa, kadrolaşma ve atama noktasında yetkilerinin genişletilmesinin; özellikle sözlü ve uygulamalı sınavların süitümle açık olması nedeniyle kabulü mümkün değildir.

66 ıncı madde ile kaldırılmasını önerdiğimiz TMK-17 inci hükmünde yapılan değişikliğin kabulü mümkün değildir. Düzenleme külliyyen kaldırılmalıdır.

68 inci madde de yapılan değişiklikte cinsel dokunulmazlığa karşı suçların kapsam dışına çıkarılması kabul edilemezdir. Kadınların, çocukların maruz kaldığı bu suç son derece vahim ve artan eğrisiyle ülkenin en yakıcı gündemleri arasındadır. Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliği’nin 6/1. maddesinde hükümlülerin hangi koşullarda açık ceza infaz kurumlarına ayrılabilceği düzenlenmiştir. Ancak, Yönetmeliğin 6/2. maddesinde bazı suçlar sayılarak daha fazla süre cezaevinde kalma koşulu aranmıştır. Bu nedenle Yönetmeliğin 6/2 ile bahse konu maddesinin (ç) bendi ve aynı amaçla düzenlenen 8/1-ç bendinin kaldırılması elzemdir. Yönetmeliğe dayanak teşkil eden 6352 Sayılı Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava Ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun’un Geçici-3 üncü maddesinin 2 inci fıkrasında/(2) *Terör suçları, örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar ile cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar hariç olmak üzere*; yer alan “Terör suçları” ibaresi kaldırılmalıdır. Ensar Vaktinde meydana gelen olaylar hala ülkenin hafızasındadır. Yine pek çok küçük çocuk okullarda, yurtlarda bu suçun mağduru olurken kadınların maruz bırakıldığı şiddeti de körükleyen bir duruma yol açmaktadır. Cinsel istismar verilerinin giderek artış gösterdiği günümüzde bu suçla

mücadele yolu cezaların azaltılmasından geçmemektedir. Bu itibarla söz konusu düzenleme doğru ancak eksiktir.

Bir diğer husus ise kanun teklifi ile Çocuk Koruma Kanununda bir makyaj yapılmış ise de yapılan makyajın çocukların maruz kaldığı travmayı gidermeyeceği açıktır. Çünkü aslolan çocuğun cezaevine hiç girmemesidir. Devletin ihmali tavrı ve kamu görevlilerinin görevlerini ifa ederken çocuklara uyguladıkları şiddet yöntemleri, yersiz gözaltı ve tutuklamalar ağır yargı mekanizması içerisinde önemli bir sorun alanı teşkil etmektedir. Nitekim BM çocuk hakları komitesi ve BM İnsan Hakları komitesinin kararlarına göre, **“Hiçbir çocuk yasa dışı ya da keyfi biçimde özgürlüğünden yoksun bırakılmayacaktır. Bir çocuğun tutuklanması, alıkonulması veya hapsi yasa gereği olacak ve ancak en son başvurulacak bir önlem olarak düşünüldüğünde uygun olabilecek en kısa süre ile sınırlı tutulacaktır.”** Oysa özellikle son dönemde çocukların tutuklanıp cezaevine konulduğu, 15–18 yaş arası bu çocukların cezaevlerinde işkence ve şiddete maruz kaldıkları bilinmektedir. Bu durum Türkiye’nin altına imza attığı sözleşmelere uymayarak çocuk haklarını ciddi biçimde ihlal etmeye devam ettiğini göstermektedir. Üstelik bu çocukların cezaevlerinde yaşadıkları hak ihlalleri ciddi boyutlara ulaşmış olup Pozantı Cezaevi’nde yaşanan elim olaylar bunun açık bir ifadesidir.

Türkiye’nin de taraf olduğu Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, uluslararası sözleşmeler uyarınca, 18 yaşına kadar her bireyin **“çocuk”** kabul edilmesi yasal bir zorunluluktur. Adalet sisteminde her daim çocuğun yüksek yararının göz önünde bulundurulması elzemdir. Buradan hareketle, adalet mekanizması içerisinde her çocuğa **yaşına özgü** muamelelerde bulunulmasının ve çocuk adalet sistemi içinde yer alan çocuklarla ilgili verilecek kararlarda çocuğun özgürlüğünün kısıtlanmasına son çare olarak başvurulması zoruridir. Bu nedenle 18 yaşından küçük olan çocukların cezaevine hiç girmemesine dair bir düzenleme yapılması esastır.

Yine cezaevlerinde hem mahpuslar açısından hem de ziyaretçiler açısından onur kırıcı bir muamele olan çıplak arama mevzu bu teklifle tamamen çözümsüz bir hale getirilmektedir. Anayasa ve uluslararası sözleşmeler uyarınca **“çıplak arama”** uygulaması hukuk dışı bir uygulamadır. Bahse konu uygulama son aylarda yine hız kazanmış ve özellikle kadın mahpuslara **“cinsel taciz”** biçiminde uygulanagelmektedir. Üstelik iktidarın ve yetkililerin bu tür şikayetleri geçiştirmesi ile meşruiyet kazanacağı açıktır. Halihazırda **“çıplak arama”** ya ilişkin şikayetler Bakanlık verilerinde de yer aldığı üzere çoğu kez **“takipsizlik kararı”** yahut en fazla sorumlu hakkında verilen **“hükmün açıklanmasının geri bırakılması”** kararları ile neticelenmektedir. Kuşkusuz failler hakkında etkin soruşturma dahi yapılmaksızın verilen kararlar cezasızlık uygulaması ile birlikte çıplak arama uygulamasını da meşru kılmaktadır. Bu nedenle derhal bu uygulamanın kaldırılması insan hakları açısından önem arz etmektedir.

Anayasa'nın 17 inci maddesine göre kimseye işkence ve eziyet yapılamaz, kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan muameleye tabii tutulamaz ve Anayasa'nın 13 üncü maddesine göre temel hak ve özgürlükler ancak kanunla sınırlandırılabilir. Yine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) uyarınca da çıplak arama; AİHS'nin 3 üncü maddesinde düzenlenen işkence, insanlık dışı veya onur kırıcı muamele yasağı ile 8 inci maddesinde düzenlenen özel hayatın ve aile hayatının korunması hakkına dair düzenlemelerde yer bulmaktadır. Nitekim AİHM kararları da; işkence, insanlık dışı veya onur kırıcı muamele yasağının demokratik toplumların en temel değerlerinden biri olduğuna ve her şekil ve şartta olursa olsun kabul edilemeyeceğine işaret etmektedir. Çıplak arama da, tıpkı işkence, tecrit, sürgün ve disiplin cezaları gibi, tutuklu ve hükümlüler üzerinde uygulanan baskı ve sindirme politikalarının bir aracıdır. AİHM, Van Der Ven Kararında başvurunun 3.5 yıl boyunca haftada en az bir kez çıplak aramaya maruz bırakılmasının ızdırap çekmesine ve kendisini aşağılanmış ve küçümseymiş gibi hissetmesine neden olduğunu ifade etmiştir. Modern hukukta yeri olmayan, insan haklarına ve Anayasa başta olmak üzere uluslararası sözleşmelere aykırı “çıplak arama” uygulamasının yasal mevzuattan çıkarılması gereklilik arz etmektedir.

671 Sayılı KHK ile kanuna eklenen geçici 6. madde ile koşullu salıvermedeki infaz süresi adli mahpuslar yönünden (01.07.2016 tarihinden önce işlenen suçlar açısından) 2/3'ten 1/2'ye indiren geçici bir düzenleme yapılmıştır. Ancak, TCK'daki belli durumlar, bu düzenlemeden varestede tutulmuştur. (i. kasten öldürme suçları; ii. üstsoya, altsoya, eşe veya kardeşe ya da beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı işlenen kasten yaralama ve neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış yaralama suçları, iii. cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar; iv. özel hayata ve hayatın gizli alanına karşı suçlar; v) uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçu ve vi. İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile 12/4/1991 tarihli ve vii. 3713 sayılı TMK kapsamına giren suçlar”) Bu durumdaki eşitsizliğin de ortadan kaldırılması gerekmektedir.

Uzun süreli mahkûmiyetin Anayasa, yasalar, AİHS, BM Kişisel ve Siyasal Haklar Sözleşmesi'nde yer alan “kişi onuru”nu zedeleyen bir uygulama olduğu bugün pek çok insan hakları hukukçusu tarafından dile getirilmektedir. Kişiyi umutsuz bırakmak, hayatının sonuna kadar sürebilecek ölçüde uzun bir cezaya mahkûm etmek, toplum yaşıntısından tamamen tecrit edilmiş olarak yaşamak zorunda bırakmanın işkence ve kötü muamele bağlamında bir hak ihlali olduğu tespiti de yapılmıştır. İnfaz sisteminin güvenlik kaygısı ekseninde şekillendiği bir ortamda, bireyin iyileşmesi geri plana atılmakta ve mahkûm kişinin bütün hakları elinden alınabilirmiş gibi davranılmaktadır. Açıkladığımız ve işaret ettiğimiz hususlar doğrultusunda modern hukukta yeri olmayan, insan haklarına ve Anayasa başta olmak üzere uluslararası sözleşmelere aykırı olan ve infaz yakma olarak tabir edilen ve hükümlülerin pek çoğunun ömür boyu cezaevinde kalmasına dönük düzenlemelerin yasal mevzuattan çıkarılması gereklilik arz etmektedir.

Yine devlet güvenlik mahkemelerinde ve özel yetki mahkemelerde yargılanıp hüküm giyenlerin yeniden yargılanmalarına karar verilir infazlarının durdurulması için bir düzenleme yapılması ihtiyacı kendisini dayatmaktadır. DGM ve ardılı durumundaki özel yetkili mahkemelerde, özel yargılama usullerine tabi bir şekilde başta savunma hakkı, doğal hakim ilkesi, objektif ve tarafsız mahkemede yargılanma hakkı olmak üzere temel insan hakları ihlal edilerek, adil olmayan bir şekilde yargılamalar yapılmıştır. 2014 yılına gelindiğinde ise 5. Yargı paketi ile özel yetkili mahkemeler ile TMK-10 uncu maddeye göre görevli kılınan mahkemeler kaldırılmış olup görev ve yetkileri ağır ceza mahkemelerine devredilmiştir. Tüm bu gelişmeler ve verilen AİHM ihlal kararları çoğu dava açısından yeniden yargılama yolunu açmış ve çok sayıda sanık bu hükümden yararlanarak tahliye edilmiştir. OHAL döneminin ardından TBMM’de kabul edilen 7145 sayılı Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 18. Maddesinde ise, “5271 sayılı Kanunun 311 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendine “tespit edilmiş olması” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya ceza hükmü aleyhine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılan başvuru hakkında dostane çözüm ya da tek taraflı deklarasyon sonucunda düşme kararı verilmesi” ibaresi yer almaktadır.” Yani bahse konu hüküm gereğince, AİHM’nin dostane çözüm ile düşme kararı verilen hükümlüler açısından yeniden yargılama başvuruları kabul edilmiştir. Bunun yansıması olarak da geçtiğimiz bahar aylarında ve devamında çok sayıda Hizbullah sanığının yeniden yargılama nedeniyle infazı durmuş ve tahliyeleri gerçekleşmiştir. Bu tahliyelerin ardından ise sanıkların yurtdışına kaçtıkları da bilinmektedir. Öte yandan 100 civarında Hizbullah sanığı tahliye edilirken, benzer durumda olan diğer örgüt mensupları hakkında bu yasa hükümleri ve ilgili Yargıtay kararları uygulanmamış ve infazlar durdurulmamıştır. Örneğin Abdullah ALTUN açısından Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi’nce yeniden yargılama talebi kabul edilmiş, ancak uzun süre infaz durdurulmamıştır. Bu sırada, Hizbullah örgütünden hükümlü Sabri ÇEÇAN isimli şahıs açısından Altun kararı gerekçe kabul edilerek 18.06.2019 tarihinde infazın durdurulmasına karar verilmiş olup, Altun’un infaz durdurma kararı bunun ardından söz konusu olmuştur. Hizbullah dosyasından hükümlü sanıklar açısından, emsal AİHM’nin ihlal kararları gözetilerek yeniden yargılama kararları verilmekte iken, diğer davalardan hükümlü bulunan kişiler açısından yapılan başvurular hiçbir gerekçe sunulmaksızın reddedilmektedir. Yerel mahkemelerce, aynı mahkeme ve yargı faaliyetine maruz kalınmasına karşın, şahısların mensubu oldukları iddia edilen örgüt gözetilerek farklı kararlar verilmektedir. Bu da sürekli ifade etmiş olduğumuz ve ikili bir sisteminin varlığını ifade eden bir başka uygulamadır.

Dikkatlerden kaçırılan bir diğer husus ise bu düzenleme ile cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda yapılan indirim ile çocuk yaşı evliliklerinin önünün açılması meselesidir. AYM’nin bundan yaklaşık 3 yıl evvel, TCK’nin 103 üncü maddesinde yer alan çocuklara istismarı düzenleyen ve bir yaş sınırı aramayan düzenlemenin iptaline ilişkin kararı üzerine parlamento gündemine gelmişse de muhalefetin yoğun çabaları sonucunda engellenmişti. Kuşkusuz AYM tarafından verilen bu iptal kararının yalnızca istismarcı failleri destekleyen bir tarafı ve izahı bulunmaktadır. Şimdi de

cinsel dokunulmazlık kapsamında suç işleyenlerin cezalarında yapılacak olan indirim ve denetimli serbestlik kapsamında cezaevinden çıkışları, açık cezaevine ayrılma hususunda sahip olacakları kolaylık ve Covid-19 nedeniyle cezaevlerinden tahliyelerine imkan sağlayan bu düzenleme son derece tehlikelidir. Mahkemelerin eril bakış açısıyla imza attığı kararların temelinde çocuk ve kadına yönelik ayrımcılık olduğu şüphe götürmemektedir. Bu düzenlemenin hayata geçirilmesi demek, çocuklara yönelik cinsel istismar ve tecavüz vakalarının artması ve küçük kız çocuklarının erken yaşta evliliğe zorlanması anlamına gelmektedir.

Çocuklarda en büyük hasar ve travmayı yaratan husus fiziki ve cinsel istismardır. Bu çocuğun en temel hakkı olan yaşam hakkı ve güvende olma hakkına en yoğun müdahaledir. Elbette cinsel istismara maruz kalan çocukların normal hayata adapte olmaları oldukça güçtür. Bu konuda gerekli önlemlerin derhal alınması ve çocuklara çocukluktan gelen tüm haklarının teslim edilmesi son derece mühimdir. Ancak öncelikle ülkede çocukların maruz kaldığı cinsel şiddet ve cinsel istismar vakalarının var olduğunun kabul edilmesi ve bu kabul ile çözüm üretilmesi gerekmektedir.

Yine belirtmekte yarar var ki, mevcut infaz sisteminde (koşullu salıverme oranı ve 1 yıllık denetimli serbestlik uygulandığında) 18 ay (veya altı) bir hapis cezası alan bir kişi pratikte hapis yatmazken bu kanun teklifinin yasalaşması halinde cezaevine girecek olanların kapsamı genişletilmektedir. Söz konusu ceza miktarlarına tekabül eden suç türlerinin, düşünceyi ifade hürriyeti kapsamında olan suçlar olması ise elbette tesadüf değildir. Böylelikle muhalif söylemde bulunan herkes bir şekilde cezaevine girecektir. Bu durumun ise toplumda ağır bir baskı aracına dönüşeceği kuşkusuzdur.

Özcesi bu kanun teklifinin her bir maddesi ayrı bir ayrımcılık içermekte ve demokratik kriterlerin tamamen yok olması anlamına gelmektedir. Kuşkusuz infazdan beklenen toplumsal amaç doğrultusunda ve “umut hakkı” bağlamında ağırlaştırılmış müebbet infaz statüsüne ilişkin yasal değişiklik yapılması zorunluluk arz etmektedir. Bunun yanı sıra tehlikeli ve kaçınılmaz salgın vakaları düşünüldüğünde devletin anayasal sorumlulukları kapsamında objektif olarak risk grubu oluşturan bu mahpus gurubunun infaz koşullarına ilişkin güncel değişimlerin gerçekleşmesi yadsınamaz bir ihtiyaç durumundadır.

Ancak, infazda eşitlik ilkesinin yer almadığı, mevcut hukuk sisteminin yol açtığı hak ihlallerinin ve mağduriyetlerin giderilmediği, suç ve ceza arasında bir dengenin asla gözetilmediği, mevcut sorunlara gerçek çözümler üreten düzenlemelerin söz konusu olmadığı, yıllardır dile getirdiğimiz hukuksuz ve eşitsiz düzenin devam ettirileceğine delalet eden bu yargı paketinin kabulü mümkün değildir. Bu paketin sadece uyuşturucu, çetecilik, kaçakçılık gibi suçluların daha az cezaevinde kalmalarından başka bir sonuç doğurmayacağı açıktır.

Paket, içerdiği birçok düzenleme ile başta Anayasa olmak üzere, Türkiye’nin taraf olduğu Uluslararası sözleşmeler ve Avrupa İnsan Hakları Mahkeme’nin kararlarına açıkça aykırılık teşkil etmektedir.

Bu bahisle ve belirtmiş olduğumuz nedenlerle 2/2762 Esas Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklife ve Adalet Komisyonu raporuna katılmıyoruz. Saygı ile arz olunur.

06/04/2020

Ayşe Acar Başaran
Batman

Abdullah Koç
Ağrı

MUHALEFET ŞERHİ

2 / 2762 esas numaralı “Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”ne ilişkin muhalefet şerhimiz aşağıda sunulmuştur.

31 Mart 2020 tarihinde Adalet ve Kalkınma Partisi ile Milliyetçi Hareket Partisi Gruplarınca “Ceza ve güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında” 70 maddede ve 11 kanunda değişiklik yapan teklif Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur.

Teklifle “Çağdaş ceza infaz sisteminin temel amacının hükümlülerin sosyalleşmesini teşvik etmek, yeniden suç işlemelerini engelleyici etkenleri güçlendirmek, üretken, kanunlara ve toplumsal kurallara saygılı ve sorumluluk taşıyan bir yaşam biçimine uyumlarını kolaylaştırmak, böylelikle cezanın genel ve özel önleme etkisinin oluşmasını sağlamak olduğu belirtilerek; toplumu suça karşı korumak amacı taşıdığı ifade edilmiştir. Bu amaçla da infaz sisteminde değişikliklere gidilmiştir.

Her ne kadar teklif edilen kanunun gerekçesi yukarıda belirtildiği gibi olsa da öncelikle devlet kurumunu tesis eden üç temel erkten biri olan yargı erkinin işleyişindeki yapısal sorunlar ve teklif edilen kanunun bahse konu sorunları ortadan kaldırmak konusundaki yetersizliği nedeniyle bu muhalefet şerhini tanzim etme zorunluluğu doğmuştur.

YARGI ERKİNİN KARŞI KARŞIYA KALDIĞI YAPISAL SORUNLAR

Devletin gölgesi tüm beşerî faaliyetlerin üstüne düşer: Sosyal refah, iç düzen, halk sağlığı için uğraşır, bundan meşruiyet kazanır. Kural koyar, düzenler, yetkilendirir, yasaklar. Esasa ilişkin soru nelerin devlet kontrolüne bırakılması gerektiği, nelerin ise bireye bırakılması gerektiğidir.

Tarihin başından beri siyasî gücün, fiilen kullanılsın ya da kullanılmasın, muazzam bir cebir yetkesinin üstüne oturduğu, buna karşılık cebir başta olmak üzere iktidar yetkilerinin kısıtlanması amacıyla “*insanların değil yasaların hükümeti*” formülünde billurlaşan hukukun kutsallığına dayalı sınırlı bir yönetim anlayışının modern siyasal düşüncenin özünde yerini almış bulunduğu aşikardır. Anayasalar ve ilgili hukuk metinleri, kendilerine ihtiyaç duyulduğu ilk günden bu yana, belli bir rejimde yöneten gücü dizginlemek veya ehliileştirmek amacı taşımaktadır. İktidarın “*politik özellik taşıyan takdir hakkı yerine, hukuki meşruluğa göre yönetimini icra etmesi*” manasına gelen ve köklerini 1215 Magna Carta’dan alan hukukun üstünlüğü ilkesine göre idare anlayışında esasen amaçlanan, siyasetin hukukla kontrolünün sağlanması, siyasal çoğunluğun belirli bir normatif alanın dışına taşmasının engellenmesidir.

Hukukun üstün olduğu devletlerde hükümet ve devlet kurumları birinden tamamen ayrıdır. Ülkemizde devlet ve iktidar kavramları, siyasi saiklerle birbirleri ile özdeşleştirilmekte ve bu nedenle hukukun üstünlüğü deforme edilerek adil

yargılanma hakkı askıya alınmaktadır. Bu sorunun temel tezahürü 2010 yılında yapılan Anayasa değişikliği ile başlamış ve Anayasa Mahkemesinin ve HSYK'nın kurumsal yapılarak değiştirilerek siyasi otoriteye tabi hale getirilmiştir. Bu kapsamda, 2010 Anayasa değişikliği, Cumhurbaşkanı'na, 17 asıl üyeden 14 üyeyi doğrudan atama yetkisini vermiş; Anayasa Mahkemesi üyelerinin seçim usulünde yetkiyi tek elde toplayarak yargı yetkisini dilediği şekilde kullanma hakkı tanınmıştır. Netice itibariyle, Yargı erkinin en önemli iki kurumu olan Anayasa Mahkemesi ve HSYK, bu süreç ile siyasi otoritenin egemenliği altına girmiştir.

Yargının bağımsızlığının önemi, otoriter rejimler ile liberal demokratik rejimler arasındaki fark göz önünde bulundurulduğunda daha net anlaşılmaktadır. Bağımsız bir yargı organının, siyasal iktidarın sınırlarını çizen iki temel anayasal ilkeyle, “*hukuk devleti*” ve “*kuvvetler ayrılığı*” ilkeleriyle doğrudan ilişkisi, yargı bağımsızlığının temel hak ve özgürlüklerin güvencesidir. Bir başka deyişle, yargı bağımsızlığı kavramının anayasal metinler ile güvence altına alınması gerekirken, 2010 değişikliği ile gelecekte yargı erkine müdahale edilmesinin önü açılmıştır. Şüphesiz bu durum, temel hak ve özgürlüklerin teminatı noktasında olumsuz bir görünüme neden olmuş ve yargının politizasyonunun önünü açmıştır.

Benzer şekilde, 2017 yılında hayata geçirilen Anayasa değişikliği ile Türk Anayasal düzeni suiistimal edilmiş, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin yetkileri kısıtlanmış, denge ve denetleme mekanizmaları yok edilmiş, denetimsiz bir yürütme organı ve iktidar yaratılmış, Cumhurbaşkanlığı makamı kararnameler yoluyla meclisin yasama yetkisine fiilen ortak olmuş, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı büyük darbe almıştır. İşbu değişiklik ile Partili bir Cumhurbaşkanlığı makamı tanzim edilmiş, bu makam tarafsız hareket etmeyerek sistemin denge unsuru olmaktan çıkmıştır. Bu yetkilere haiz Cumhurbaşkanına daha önce 2010 değişikliği ile verilen Anayasa Mahkemesi ve HSK üyelerini atama yetkisi sebebiyle yargı sistemi tek ve mutlak bir siyasi otoriteye bağlanarak araçsallaştırılmış ve “*hukukun üstünlüğü ilkesi*” askıya alınarak “*adil yargılanma hakkı*” ortadan kalkmıştır. Bu sorunlar varken yargı sisteminden kaynaklanan bir kısmı sosyolojik ve hatta patolojik olan eksikliklerin infaz kanunu değişikliği ile ortadan kaldırılması mümkün değildir.

KANUN DEĞİŞİKLİĞİ TEKLİFİNİN GENELİNE DAİR GÖRÜŞLERİMİZ

Türk hukukuna göre infaz hukukunun temel ilkeleri, gücünü Anayasanın ikinci ve onuncu maddelerinden alan hukuk devleti ilkesi, insan onurunun dokunulmazlığı, eşitlik ve sosyal devlet ilkeleridir.

İnfaz hukukunun ulaşmayı hedeflediği temel amaç ise, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un üçüncü maddesinin birinci fıkrasında “*Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazı ile ulaşılmak istenilen temel amaç, öncelikle genel ve özel önlemeyi sağlamak, bu maksatla hükümlünün yeniden suç işlemesini engelleyici etkenleri güçlendirmek, toplumu suça karşı korumak, hükümlünün;*

yeniden sosyalleşmesini teşvik etmek, üretken ve kanunlara, nizamla ve toplumsal kurallara saygılı, sorumluluk taşıyan bir yaşam biçimine uyumunu kolaylaştırmaktır.” şeklinde düzenlenmiştir. Bu doğrultuda, infaz hukukun amacı, hükümlünün yeniden suç işlemesine engel olmak, toplumu suça karşı korumak, hükümlünün yeniden sosyalleşmesini teşvik etmek ve hükümlünün üretken, kanunlara saygılı bir yaşam biçimine uyumunu sağlamaktır. Açık kaynaklardan edinilen istatistiki bilgilere göre, günümüz itibarıyla ceza infaz kurumlarında 300.000’i aşkın hükümlü bulunmakta ve 90.000 kadar hükümlünün bahse konu değişiklik ile koşullu salıverilme yahut denetimli serbestlik hükümlerinden yararlanacağı öngörülmektedir. Yalnızca cezaevlerinde bulunan hükümlü sayısı dahi, hükümetin 20 yıllık iktidarının gerek toplumsal politikalar nezdinde gerekse de ceza hukuku teorisinin zaruri kıldığı uygulamalar bakımından başarısızlığının ve basiretsizliğinin tezahürü niteliğindedir. İhtiyaçlara cevap veremeyen bir infaz kanunu değişikliği teklifi tanzim etmeden önce, bu noktaya nasıl gelindiği ve toplumsal yapının deformasyonu iyi analiz edilerek, günlük ve kısa vadeli çözümler yerine kapsayıcı ve uzun vadeli sosyolojik çözümler benimsenmelidir.

Yukarıda bahsedildiği üzere, otoriter yönetimlerde yargının politizasyonu, doğrudan şahsi ve siyasi saiklerle kanun yapma süreçlerini beraberinde getirmekte ve bu nedenle halkın beklentilerini karşılamayan, yalnızca belirli siyasi otoritenin çıkarlarını önceleyen düzenlemelerin vücut bulmasına sebep olmaktadır. Bu doğrultuda, bahse konu infaz hükümlerinde değişiklik öngören teklifin de siyasi amaçlarla tanzim edildiği kamuoyu nezdinde aşikardır. Zira; aşağıda detaylıca belirtileceği üzere, teklif ile uhdesinde değişiklik öngörülen birçok madde, yalnızca iktidarın ve iktidar ortaklarının şahsi çıkarlarına hizmet etmekte, toplum nezdinde infial yaratan ve düzenleme gerektiren hususlarda bir değişiklik öngörmeyerek beklentileri boşa çıkarmaktadır. Aynı şekilde ölçülü, caydırıcı, süreklilik arz eden ve objektif kriterlere göre şekillenmiş bir düzenleme ihdas etmeyerek, halihazırda yapısal sorunlarla boğuşmakta olan ve bağımsızlığını kaybetmiş yargı erkinin giderek daha da işlevsiz bir hale getirilmesine neden olunmaktadır. Bu doğrultuda, kasten yaralama suçunda cezayı arttırıcı hallerin kapsamının genişletilmesi, cinsel saldırı suçlarının kapsam dışında bırakılması, uyuşturucu madde kullanımına, imalatına ve ticaretine ilişkin suçlar ile devlet güvenliğine karşı suçlar, terör suçları da dahil olmak üzere örgütlü suçlar, Türk Milletini, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, Devletin kurum ve organlarını aşağılama ve Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar gibi suçlar İYİ Parti Grubunun toplumsal sorunlara bakış açısını şekillendirmekte ve işbu kanun değişikliği teklifinin özüne ilişkin kırmızı çizgilerimizi oluşturmaktadır.

MADDELERE İLİŞKİN GÖRÜŞ VE ŞERHLERİMİZ

Kanun değişikliği teklifinin maddelerine ilişkin görüş ve şerhlerimiz aşağıda belirtilmiştir;

Madde 2; Teklif edilen Maddeyle, 4675 sayılı Kanunun ikinci maddesinde değişiklik yapmak suretiyle, infaz hâkimliklerinin kuruluş, görev ve yetkileri yeniden düzenlenmektedir. İnfaz hakimliğine önemli görevler yüklenerek koşullu

salıverme, koşullu salıverilmenin geri alınması, mahsup, düşme zamanaşımı gibi kararların infaz hakimince verilmesi düzenlenmektedir. Bu haklardan yararlanmak için “iyi halli” olma koşulu bulunmaktadır. İyi halli olmak hukuken oldukça muğlak bir ifadedir ve keyfi kararlarla suiistimal edilmeye açıktır. Bu bağlamda uygulama yaşanabilecek sorunların önüne geçilmesi için infaz hakimliklerinin niteliği belirlenmeli ve birinci sınıf hakimlerden seçilmelidir.

Madde 8: Seçenek yaptırımlar hükmü veren mahkemenin kararı ile yapılırken teklif edilen maddeyle bu yetkiler infaz hâkimine bırakılmaktadır. Teklif hükmü veren mahkemeyi ve yargılamasını hükümsüz hale getiren bir uygulamadır. Zira mahkeme sanığı yargılama sürecinde gözleyen ve değerlendirendir. Verdiği ceza da bu gözlem üzerinedir. Bu kapsamda hükmün teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

Madde 9: Erteleme koşullarını belirlemek hükmü veren mahkemenin kararı ile yapılırken Teklif edilen maddeyle bu yetkiler infaz hâkimine bırakılmaktadır. Hapis cezasının ertelenmesinin koşulları arasında mağdurun yargılama konusu zararının tespiti ile bu zararı geçmemek kaydı ile ve/veya mağdur ve sanığın anlaşacağı rakamın mahkemeye depo edilmesi şartının yer alması, hükmün ruhunun uygulanabilir olması açısından zaruridir.

Madde 11: Ülkemizde kadına karşı şiddet olaylarında yaşanan hızlı artış ve kadına karşı şiddet vakalarının yalnızca eşe karşı işlenmemesi olgusu göz önünde bulundurulduğunda, bahse konu şiddet eyleminin kasten yaralama suçunda cezayı arttırıcı nedenlerden biri olarak düzenlenmesi zaruret teşkil etmektedir. Bu nedenle 5237 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına “g) Kadına karşı, ” bendi eklenmelidir.

Madde 13: Teklif edilen maddeyle, 5237 sayılı kanunun 220 inci maddesinde düzenlenen suç işlemek amacıyla örgüt kurma ve suç işleme amacıyla kurulmuş olan örgüte üye olma suçlarının hapis cezalarının taban ve tavanları yükseltilmiştir. TCK’da çoklu suçlar sadece örgüt olarak tanımlanmaktadır. Teşekkül 5237 sayılı kanunda bulunmamaktadır. Bu sebeple bu artış ile teşekkülün de örgüt gibi değerlendirilmesi ceza adaletsizliğine sebep olmaktadır. Bu bahisle hükmün teklif metninden çıkarılması ve teklife ihdas edilecek madde ile teşekkülün yeniden TCK’da düzenlenmesine ve infaz rejiminin bu açıdan düzenlenmedir.

Madde 15: Teklif edilen maddeyle, tutuklama koşulları bulunmasına rağmen, maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen şüpheliler ile gebe olan veya doğurduğu tarihten itibaren altı ay geçmemiş bulunan kadın şüphelilerin tutuklanması yerine adli kontrol altına alınmasına karar verilebilmesine imkân tanınmaktadır. Değişiklik teklifinin ikinci fıkrasında yer alan “Maruz kaldığı ağır bir hastalık” ifadenin daha detaylı belirtilmesinin keyfi uygulamaların önüne geçilmesi bakımından önemli olduğu kanaatindeyiz. Bu durum suistimale açık olup keyfi uygulamalara neden olabilir. Bu nedenle 5271 sayılı Ceza Muhakemesi

Kanununun 109 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan 13/12/2004 tarihli ifadesinden önce gelmek üzere “*tam teşekküllü devlet hastanelerinden alınan bir sağlık raporu ile*” ibaresinin teklif metnine eklenmesi uygulamada yaşanabilecek keyfiliği ortadan kaldıracaktır.

Madde 21: Teklif edilen maddeyle, hakkında yakalama emri çıkarılan hükümlünün yakalanabilmesi amacıyla gerektiğinde konutta, işyerinde ve kamuya açık olmayan kapalı alanlarda arama yapılabilmesi amacıyla hâkim tarafından verilecek arama kararlarının sulh ceza hâkimleri tarafından verileceği düzenlenmektedir. Hâlihazırda hüküm giymiş bir kişinin tekrar eşya, işyeri vb. yerlerde aramaya muhatap olması hukuka uygun değildir. Bu kapsamda hükümlünün kendisine ait yahut alt ve üst soyunun ikamet ettiği konutta kişi araması yapılabilmesi şeklinde yapılacak değişiklik uygulamada yaşanan sorunları giderecektir.

Madde 23: Teklif edilen maddeyle hükümlünün duruşma, sağlık, eğitim ve çalışma gibi nedenlerle geçici olarak ceza infaz kurumu dışında bulunduğu yerlerde gerçekleştirdiği disipline aykırı eylem ve sözleri nedeniyle de disiplin yaptırımlarının uygulanabilmesine imkân tanınmaktadır. Yargılama faaliyeti esansında ve duruşma salonunda disiplini hâkim tesis eder. Bu kapsamda değişiklik gerekmektedir. Bu nedenle 5275 sayılı Kanunun 37 nci maddesinin birinci fıkrasına “Hükümlünün sağlık, eğitim ve çalışma gibi nedenlerle geçici olarak kurum dışında bulunduğu yerler de bu fıkranın uygulanması bakımından kurum olarak kabul edilir.” ifadesinin eklenmesi gerekmektedir.

Madde 32: Teklif edilen maddeyle, kurum disiplinini veya düzenini bozan ya da hükümlülerin iyileştirilmesi amacına ulaşmayı zorlaştıran yayınların da hükümlülere verilemeyeceği düzenlenmektedir. Kamu denetiminden geçmiş yayınların hükümlüye verilmesi, başka bir sebep ileri sürülerek yasaklanamaz. Bu kapsamda teklif hükmünün değiştirilmesi gerekmektedir.

Madde 36: Değişiklik teklif edilen madde ile hükümlülerin iyi halli olup olmadıklarının belirlenmesi amacıyla idare ve gözlem kurulu tarafından 6 ay aralıklarla değerlendirme yapılması öngörülmüştür. Ancak ikinci fıkrada yer alan “*Gerektiğinde hükümlünün ceza infaz kurumuna girmeden önceki yaşamına ilişkin bilgi ve belgeler de istenebilir.*” cümlesi ile hükümlünün önceki yaşantısına ilişkin bilgilerin talep edilmesi hukuka aykırıdır ve özel hayatın gizliliğini ihlal eder. Ayrıca, hükümlülerin ceza infaz kurumlarında bulunduğu tüm aşamalarda, idare ve gözlem kurulu tarafından iyi hâlin belirlenmesi “*hukukilik ilkesine*” aykırı olup bu karar ancak mahkemelerce verilebilir. Yine hükümde belirtilen “*iyi halli olma*” durumu tanımlanmamış ve bu yönüyle de Anayasanın “*kanunilik ilkesine*” aykırıdır. Bu bağlamda hükmün teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

Madde 40: Değişiklik teklif edilen maddeyle, salgın hastalık, doğal afet, savaş veya seferberlik durumunda bu sebeplerden dolayı izinden dönemeyen veya geç dönen hükümlülere ceza verilmeyeceğine ilişkin hukuka uygunluk nedeni kabul edilmektedir.

Ne var ki; hükmün kapsamının genişletilmesi ve bahse konu hukuka uygunluk nedenlerinin uygulanmasında hükümlünün iyi niyet ilkesi çerçevesinde davranması gerekliliği zaruridir ve değişiklik teklif metnine eklenmesi gerekmektedir.

Madde 46: Değişiklik teklif edilen maddeyle denetimli serbestlik süresi yeniden belirlenmektedir. Mevcut düzenlemeye göre, açık ceza infaz kurumlarına ayrılan veya ayrılmaya hak kazanan her hükümlü, verilen ceza miktarına bakılmaksızın bir yıllık maktu denetimli serbestlik süresinden eşit miktarda yararlanmaktadır. Öngörülen düzenlemeyle, her hükümlünün eşit süreyle denetimli serbestlikten yararlanması uygulamasından vazgeçilerek, koşullu salıverilme miktarına göre oransal olarak denetimli serbestlikten faydalanması ve ceza infaz kurumunda kalacağı sürenin de yine oransal olarak aynı olması sağlanmaktadır. Bu kapsamda, açık ceza infaz kurumunda bulunan ve koşullu salıverilme için ceza infaz kurumlarında geçirilmesi gereken sürenin beşte dördünü açık veya kapalı ceza infaz kurumunda geçiren hükümlü, cezasının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmını toplum içinde denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infaz edecektir. Ağırlaştırılmış müebbet ve müebbet hapis cezaları bakımından denetimli serbestlik süresinin çok uzun olmaması amacıyla azami üç yıllık denetimli serbestlik süresi getirilmektedir. Maddede yapılan düzenlemeye göre öncelikli olarak koşullu salıverilme süresi belirlenecek, bu sürenin beşte dördü ceza infaz kurumlarında ve kalan beşte birlik kısmı ise denetimli serbestlik rejimi altında toplum içinde infaz edilecektir.

Kamu davası açılmış olması hususu, hükümlünün denetimli serbestlikten yararlanma imkânını ortadan kaldırmamalıdır. Zira; kötü niyetli ve gerçeğe aykırı bir şikâyet hak kayıplarına neden olabilir. Bu tedbir, ancak hükümlünün ilk derece mahkemesi tarafından verilen bir karar ile ceza almış olması halinde uygulanmalıdır.

Madde 48: Değişiklik teklif edilen maddeyle, hükümlülerin koşullu salıverilme sürelerine ilişkin üçte ikilik genel oran, yarısı olarak belirlenmektedir. İkinci fıkraya eklenen hükümle, üçte ikilik oran bazı suçlar bakımından korunmaktadır. Fıkra da sadece çocuklar hakkında uygulanacak hükümler açıkça belirtilmiş olup, diğer hükümler hem çocuklar hem de yetişkinler için uygulanacaktır. Maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişikliğe bağlı olarak dördüncü fıkra da yer alan koşullu salıverilme oranı üçte iki olarak belirlenmektedir.

Değişiklik ile ihdas edilen ikinci fıkranın 2/3 oranına tabi tuttuğu ve kapsam dışında bıraktığı suçlar arasına, TCK 103 (Çocukların Cinsel İstismarı) ve TCK 188 (Uyuşturucu Madde Ticareti) suçlarının erişkinler tarafından işlenmesi halinin de eklenmesi ve bu hallerin 3/4 'lük orana tabi tutulması gereklidir. Zira; bahse konu suçlar kamu düzeninin tesisi ve toplumsal huzurun sağlanması için ¾'lük oran ile istisna olarak düzenlenmesi gereken suçlardır.

Madde 50: Değişiklik teklif edilen maddeyle, özel infaz usullerinin kapsamı genişletilmekte ve geceleyin infaz ile hafta sonu infaz bakımından geçerli altı aylık

sınır, kasten işlenen suçlarda bir yıl altı ay, taksirle öldürme suçu hariç olmak üzere taksirle işlenen suçlarda ise üç yıl olarak belirlenmektedir. Ayrıca, konutta infaz usulünün kapsamı genişletilmekte ve çocuk hükümlüler de bu kapsama alınmaktadır. Ancak, ile özel infaz usullerinin kapsamının genişletilmesi ve uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçundan mahkûm olanların da bu kapsamda değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle 5275 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin dokuzuncu fıkrasının (b) bendinden sonra gelmek üzere “Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçundan mahkûm olanlar” bendinin eklenmesi gerekmektedir.

Madde 52: Değişiklik teklif edilen maddeyle, 5275 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesi değiştirilmektedir. Maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, 1 Temmuz 2016 tarihinden önce işlenen bazı suçlar bakımından 17/8/2016 tarihli ve 671 sayılı KHK ile kabul edilen denetimli serbestlik uygulamasının tarihi 30/3/2020 tarihine getirilmek ve denetimli serbestlik süresi üç yıla çıkarılmak suretiyle kapsam genişletilmektedir.

Ancak, kamu davası açılmış olması hususu, hükümlünün denetimli serbestlikten yararlanma imkânını ortadan kaldırmamalıdır. Zira; kötü niyetli ve gerçeğe aykırı bir şikâyet hak kayıplarına neden olabilir. Bu tedbir, ancak hükümlünün ilk derece mahkemesi tarafından verilen bir karar ile ceza almış olması halinde uygulanmalıdır. Ayrıca, hükümde tahdidi olarak sayılan istisna hallere; yukarıda açıkladığımız üzere 5237 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına eklenmesi gerektiğini teklif ettiğimiz kadına karşı işlenen kasten yaralama suçu da eklenmelidir.

Madde 53; Değişiklik teklif edilen maddeyle, 5275 sayılı Kanuna eklenen geçici dokuzuncu maddenin birinci fıkrasıyla, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce işlenen suçlarda, denetimli serbestliğe ilişkin 105/A maddesinin bu Kanunla değiştirilen hükümlerinin uygulanmasına ilişkin olarak geçiş hükmü sağlayan bir düzenleme yapılmaktadır. Teklif edilen hükmün beşinci fıkrasıyla Covid-19 salgın hastalığının Ülkemizde görülmüş olması sebebiyle, açık ceza infaz kurumlarında bulunanlar ile kapalı ceza infaz kurumunda bulunup da açık ceza infaz kurumlarına ayrılmaya hak kazanan hükümlüler ile denetimli serbestlik tedbirinden yararlanan hükümlülerin 31/5/2020 tarihine kadar izinli sayılması teklif edilmektedir. Bahse konu fıkraya eklenecek bir ifade ile Türk Ceza Kanununun kasten öldürme suçları (madde 81, 82 ve 83), cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar (madde 102, 103, 104 ve 105), özel hayata ve hayatın gizli alanına karşı suçlar (madde 132, 133, 134, 135, 136, 137 ve 138) ve İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan hüküm giyenler ile 5237 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına eklenmesi gerektiğini teklif ettiğimiz kadına karşı işlenen kasten yaralama suçundan hüküm giyenlerin teklif edilen izinden muaf tutulması gerekmektedir.

Madde 60; Değişiklik teklif edilen maddeyle, teknolojideki gelişmeler doğrultusunda, hükümlünün rızası alınmak kaydıyla, kendisine ait elektronik cihazlar üzerinden takibinin yapılabilmesine imkân sağlanmaktadır. Ancak, hükümlünün şahsi cihazlarının güvenlik zafiyeti doğruma riski barındırması nedeniyle, hükmün teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

Madde 62: Ceza hukuku terminolojisinde “eşyanın değerinin hafifliği” değil; “eşyanın değerinin azlığı” ifadesi kullanılmaktadır. Türk Ceza Kanunu Madde 145’te de hırsızlık suçunda cezayı hafifletici sebeplerden biri olarak “eşyanın değerinin azlığı” ifadesi kullanılmaktadır. Bu kapsamda, hüküm “eşyanın değerinin azlığı” ifadesi kullanılarak yeniden düzenlenmelidir. Ek olarak, Yargıtay’ın her yıl bu tarifeyi düzenlemesi uygulamanın sıhhati açısından gereklidir.

Madde 63: Değişiklik teklif edilen maddeyle, Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda düzenlenen suçlar bakımından kovuşturma evresinde de etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesine olanak sağlanmaktadır. Ancak, Atıfta bulunulan aynı kanunun 3 üncü maddenin yedinci fıkrası ithali kanun gereği yasak olan eşyayı ithal eden kişinin cezalandırılmasına ilişkindir. Bu hususu kapsam dışarısında bırakmak uygun görülmemektedir.

Ayhan Erel

Aksaray

ADALET VE KALKINMA PARTİSİ GRUP BAŞKANVEKİLİ DENİZLİ MİLLETVEKİLİ CAHİT ÖZKAN, MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ GRUP BAŞKANVEKİLİ SAKARYA MİLLETVEKİLİ MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL VE AFYONKARAHİSAR MİLLETVEKİLİ ALİ ÖZKAYA İLE 57 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

ADALET KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN
İNFAZI HAKKINDA KANUN İLE
BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 16/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununun 1 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanun, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemlere veya bunlarla ilgili faaliyetlere ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara yönelik şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak, ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak, işleri yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere kurulan infaz hâkimliklerine ilişkin hükümleri kapsar.”

MADDE 2- 4675 sayılı Kanunun 2 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İnfaz hâkimliklerinin kuruluşu ve yetkisi

MADDE 2- Bu Kanunla ve diğer kanunlarla verilen görevleri yerine getirmek amacıyla her il merkezi ile bölgelerin coğrafi durumları ve iş yoğunluğu göz önünde tutularak belirlenen ilçelerde Hâkimler ve Savcılar Kurulunun olumlu görüşü alınarak Adalet Bakanlığınca infaz hâkimliği kurulur.

İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde birden fazla infaz hâkimliği kurulabilir. Bu durumda infaz hâkimlikleri numaralandırılır. Müstakilen infaz hâkimliğine atanan hâkimler, adli yargı adalet komisyonlarınca başka mahkemelerde veya işlerde görevlendirilemez.

**CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN
İNFAZI HAKKINDA KANUN İLE
BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 16/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununun 1 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanun, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemlere veya bunlarla ilgili faaliyetlere ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara yönelik şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak, ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak, işleri yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere kurulan infaz hâkimliklerine ilişkin hükümleri kapsar.”

MADDE 2- 4675 sayılı Kanunun 2 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İnfaz hâkimliklerinin kuruluşu ve yetkisi

MADDE 2- Bu Kanunla ve diğer kanunlarla verilen görevleri yerine getirmek amacıyla her il merkezi ile bölgelerin coğrafi durumları ve iş yoğunluğu göz önünde tutularak belirlenen ilçelerde Hâkimler ve Savcılar Kurulunun olumlu görüşü alınarak Adalet Bakanlığınca infaz hâkimliği kurulur.

İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde birden fazla infaz hâkimliği kurulabilir. Bu durumda infaz hâkimlikleri numaralandırılır. Müstakilen infaz hâkimliğine atanan hâkimler, adli yargı adalet komisyonlarınca başka mahkemelerde veya işlerde görevlendirilemez.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Teklifi)

İnfaz hâkimliği bulundukları il veya ilçenin adı ile anılır.

İnfaz hâkimliğinin yargı çevresi, kuruldukları il merkezi ve ilçeler ile bunlara adli yönden bağlanan ilçelerin idari sınırlarıdır.

Ağır ceza mahkemeleri ile büyükşehir belediyesi bulunan illerde, büyükşehir belediyesi sınırları içerisindeki il ve ilçenin adı ile anılan infaz hâkimliğinin yargı çevresi, il veya ilçe sınırlarına bakılmaksızın Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Kurulunca belirlenir.

Coğrafi durum ve iş yoğunluğu göz önünde tutularak bir infaz hâkimliğinin kaldırılmasına veya yargı çevresinin değiştirilmesine, Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Kurulunca karar verilir.

İnfaz hâkimliğinin yetkisi, hükmün infazına ilişkin işlemin yapıldığı yere göre belirlenir.

Ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında idarece yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlere ilişkin yapılan şikâyetler bakımından işlemin yapıldığı veya faaliyetin gerçekleştiği ceza infaz kurumunun bulunduğu yer infaz hâkimliği yetkilidir.

İnfaz hâkimliğinde bir yazı işleri müdürü ile yeteri kadar personel bulunur.”

MADDE 3- 4675 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde yer alan “Yüksek” ibareleri madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 4- 4675 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına (4) numaralı bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiş ve diğer bent numarası buna göre teselsül ettirilmiştir.

“5. Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara karşı yapılan şikâyetleri incelemek.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

İnfaz hâkimliği bulunduğu il veya ilçenin adı ile anılır.

İnfaz hâkimliğinin yargı çevresi, kurulduğu il merkezi ve ilçeler ile bunlara adli yönden bağlanan ilçelerin idari sınırlarıdır.

Ağır ceza mahkemeleri ile büyükşehir belediyesi bulunan illerde, büyükşehir belediyesi sınırları içerisindeki il ve ilçenin adı ile anılan infaz hâkimliğinin yargı çevresi, il veya ilçe sınırlarına bakılmaksızın Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Kurulunca belirlenir.

Coğrafi durum ve iş yoğunluğu göz önünde tutularak bir infaz hâkimliğinin kaldırılmasına veya yargı çevresinin değiştirilmesine, Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Kurulunca karar verilir.

İnfaz hâkimliğinin yetkisi, hükmün infazına ilişkin işlemin yapıldığı yere göre belirlenir.

Ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında idarece yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlere ilişkin yapılan şikâyetler bakımından işlemin yapıldığı veya faaliyetin gerçekleştiği ceza infaz kurumunun bulunduğu yer infaz hâkimliği yetkilidir.

İnfaz hâkimliğinde bir yazı işleri müdürü ile yeteri kadar personel bulunur.”

MADDE 3- 4675 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde yer alan “Yüksek” ibareleri madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 4- 4675 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına (4) numaralı bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiş ve diğer bent numarası buna göre teselsül ettirilmiştir.

“5. Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara karşı yapılan şikâyetleri incelemek.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Teklifi)

6. Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin mahsup, ceza zamanaşımı ve hükümlünün ölümü hâllerinde verilecek kararlar da dahil olmak üzere hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak ve işleri yapmak.”

MADDE 5- 4675 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasına “ilgili faaliyetlerin” ibaresinden sonra gelmek üzere “ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararların” ibaresi ile “gerekçesiyle bu” ibaresinden sonra gelmek üzere “karar,” ibaresi, dördüncü fıkrasına “başvurulması,” ibaresinden sonra gelmek üzere “verilen kararın,” “doğması ve” ibaresinden sonra gelmek üzere “karar,” ve “gerçekleşmesi durumunda” ibaresinden sonra gelmek üzere “karar,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 6- 4675 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasına “kalan bir” ibaresinden sonra gelmek üzere “karar,” ibaresi ve üçüncü fıkrasına “yerinde görürse,” ibaresinden sonra gelmek üzere “verilen kararın veya” ibaresi eklenmiş, dördüncü fıkrasında yer alan “4.4.1929 tarihli ve 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu” ibaresi “4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu” şeklinde, beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde ve altıncı fıkrasında yer alan “kurulduğu yer” ibaresi “yargı çevresinde bulunduğu” şeklinde değiştirilmiştir.

“İnfaz hâkiminin kararlarına karşı şikâyetçi veya ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından, tebliğden itibaren yedi gün içinde Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir. Kanunlarda infaz hâkiminin onayına tabi olduğu belirtilen hususlarda da bu hüküm uygulanır.”

MADDE 7- 4675 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

6. Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin mahsup, ceza zamanaşımı ve hükümlünün ölümü hâllerinde verilecek kararlar da dahil olmak üzere hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak ve işleri yapmak.”

MADDE 5- 4675 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasına “ilgili faaliyetlerin” ibaresinden sonra gelmek üzere “ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararların” ibaresi ile “gerekçesiyle bu” ibaresinden sonra gelmek üzere “karar,” ibaresi, dördüncü fıkrasına “başvurulması,” ibaresinden sonra gelmek üzere “verilen kararın,” “doğması ve” ibaresinden sonra gelmek üzere “karar,” ve “gerçekleşmesi durumunda” ibaresinden sonra gelmek üzere “karar,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 6- 4675 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasına “kalan bir” ibaresinden sonra gelmek üzere “karar,” ibaresi ve üçüncü fıkrasına “yerinde görürse,” ibaresinden sonra gelmek üzere “verilen kararın veya” ibaresi eklenmiş, dördüncü fıkrasında yer alan “4.4.1929 tarihli ve 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu” ibaresi “4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu” şeklinde, beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde ve altıncı fıkrasında yer alan “kurulduğu yer” ibaresi “yargı çevresinde bulunduğu” şeklinde değiştirilmiştir.

“İnfaz hâkiminin kararlarına karşı şikâyetçi veya ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından, tebliğden itibaren yedi gün içinde Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir. Kanunlarda infaz hâkiminin onayına tabi olduğu belirtilen hususlarda da bu hüküm uygulanır.”

MADDE 7- 4675 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Teklifi)

“GEÇİCİ MADDE 2- Bu Kanunun 6 ncı maddesinin beşinci fıkrası ile 5275 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin beşinci fıkrası, 48 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi, 105/A ve 110 uncu maddeleri hariç olmak üzere, bu maddeyi ihdas eden Kanunla, İnfaz Hâkimliği Kanunu ve Türk Ceza Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda infaz hâkimliğinin kuruluş, görev, yetki ve işleyişine ilişkin yapılan değişiklikler veya infaz hâkimliğine yeni görevler veren düzenlemeler, 1/9/2020 tarihinden itibaren uygulanır. Bu tarihe kadar; mevcut hükümlerin uygulanmasına devam olunur, infaz hâkimliklerine bu maddeyi ihdas eden Kanunla değişiklik yapmak suretiyle verilen görevler bakımından mahkemelerin mevcut görev ve yetkileri devam eder, belirtilen işler bu mahkemelerce sonuçlandırılır ve bu tarihe kadar yapılan şikâyet, başvuru ve talepler bakımından infaz hâkimliğinin görevine girdiğinden dolayı yetkisizlik veya görevsizlik kararı verilemez.

Bu maddeyi ihdas eden Kanunla infaz hâkimliğinin kuruluş, görev, yetki ve işleyişine ilişkin yapılan değişiklikler nedeniyle olağan veya olağanüstü kanun yolu incelemesinde bozma kararı verilemez.

Bu maddeyi ihdas eden Kanunla yapılan değişikliklerin uygulanacağı tarihe kadar, iş ve kadro durumu dikkate alınarak, 2 nci maddenin değiştirilen hükümlerine göre infaz hâkimlikleri kurulur ve faaliyete geçirilir.”

MADDE 8- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 50 ncı maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “hükmü veren mahkeme” ibaresi “infaz hakimliği” ve yedinci fıkrasında yer alan “hükmü veren mahkemece” ibaresi “infaz hakimliğince” şeklinde değiştirilmiştir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“GEÇİCİ MADDE 2- Bu Kanunun 6 ncı maddesinin beşinci fıkrası ile 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 14 üncü maddesinin beşinci fıkrası, 48 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi, 105/A ve 110 uncu maddeleri hariç olmak üzere, bu maddeyi ihdas eden Kanunla, İnfaz Hâkimliği Kanunu ve Türk Ceza Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda infaz hâkimliğinin kuruluş, görev, yetki ve işleyişine ilişkin yapılan değişiklikler veya infaz hâkimliğine yeni görevler veren düzenlemeler, 1/9/2020 tarihinden itibaren uygulanır. Bu tarihe kadar; mevcut hükümlerin uygulanmasına devam olunur, infaz hâkimliklerine bu maddeyi ihdas eden Kanunla değişiklik yapmak suretiyle verilen görevler bakımından mahkemelerin mevcut görev ve yetkileri devam eder, belirtilen işler bu mahkemelerce sonuçlandırılır ve bu tarihe kadar yapılan şikâyet, başvuru ve talepler bakımından infaz hâkimliğinin görevine girdiğinden dolayı yetkisizlik veya görevsizlik kararı verilemez.

Bu maddeyi ihdas eden Kanunla infaz hâkimliğinin kuruluş, görev, yetki ve işleyişine ilişkin yapılan değişiklikler nedeniyle olağan veya olağanüstü kanun yolu incelemesinde bozma kararı verilemez.

Bu maddeyi ihdas eden Kanunla yapılan değişikliklerin uygulanacağı tarihe kadar, iş ve kadro durumu dikkate alınarak, 2 nci maddenin değiştirilen hükümlerine göre infaz hâkimlikleri kurulur ve faaliyete geçirilir.”

MADDE 8- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 50 ncı maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “hükmü veren mahkeme” ibaresi “infaz hâkimliği” ve yedinci fıkrasında yer alan “hükmü veren mahkemece” ibaresi “infaz hâkimliğince” şeklinde değiştirilmiştir.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 9- 5237 sayılı Kanunun 51 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “hakim” ibaresi “infaz hakimi”, beşinci fıkrasında yer alan “hakime” ibaresi “infaz hakimine” ve yedinci fıkrasında yer alan “hakimin” ibaresi “infaz hakiminin” şeklinde değiştirilmiş ve yedinci fıkrasına “çektirilmesine” ibaresinden sonra gelmek üzere “infaz hakimliğince” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 10- 5237 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının birinci cümlesine “ertelenen veya” ibaresinden sonra gelmek üzere “denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezası infaz edilen ya da” ibaresi ve ikinci cümlesine “cezası ertelenen” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezası infaz edilen ya da koşullu salıverilen” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 11- 5237 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına aşağıdaki bent ve “oranında” ibaresinden sonra gelmek üzere “, (f) bendi bakımından ise bir kat” ibaresi eklenmiştir.

“(f) Canavarca hisle,”

MADDE 12- 5237 sayılı Kanunun 87 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “onaltı” ibaresi “onsekiz” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 13- 5237 sayılı Kanunun 220 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “iki yıldan altı yıla” ibaresi “dört yıldan sekiz yıla” ve ikinci fıkrasında yer alan “bir yıldan üç yıla” ibaresi “iki yıldan dört yıla” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 14- 5237 sayılı Kanunun 241 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “beş yıla kadar hapis ve” ibaresi “altı yıla kadar hapis ve beşyüz günden” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Suçun bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde verilecek ceza bir kat artırılır.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 9- 5237 sayılı Kanunun 51 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “hakim” ibaresi “infaz hâkimi”, beşinci fıkrasında yer alan “hakime” ibaresi “infaz hâkimine” ve yedinci fıkrasında yer alan “hakimin” ibaresi “infaz hâkiminin” şeklinde değiştirilmiş ve yedinci fıkrasına “çektirilmesine” ibaresinden sonra gelmek üzere “infaz hâkimliğince” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 10- 5237 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının birinci cümlesine “ertelenen veya” ibaresinden sonra gelmek üzere “denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezası infaz edilen ya da” ibaresi ve ikinci cümlesine “cezası ertelenen” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezası infaz edilen ya da koşullu salıverilen” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 11- 5237 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına aşağıdaki bent ve “oranında” ibaresinden sonra gelmek üzere “, (f) bendi bakımından ise bir kat” ibaresi eklenmiştir.

“(f) Canavarca hisle,”

MADDE 12- 5237 sayılı Kanunun 87 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “onaltı” ibaresi “onsekiz” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 13- 5237 sayılı Kanunun 220 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “iki yıldan altı yıla” ibaresi “dört yıldan sekiz yıla” ve ikinci fıkrasında yer alan “bir yıldan üç yıla” ibaresi “iki yıldan dört yıla” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 14- 5237 sayılı Kanunun 241 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “beş yıla kadar hapis ve” ibaresi “altı yıla kadar hapis ve beşyüz günden” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Suçun bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde verilecek ceza bir kat artırılır.”

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbul ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 15- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 109 uncu maddesinin mülga dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“(4) Maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremediği 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca tespit edilen şüpheli ile gebe olan veya doğurduğu tarihten itibaren altı ay geçmemiş bulunan kadın şüphelinin tutuklanması yerine adli kontrol altına alınmasına karar verilebilir. Hakkında mahkûmiyet hükmü verilmiş ve bu hükümle ilgili olarak istinaf veya temyiz kanun yoluna başvurulmuş olması hâlinde, UYAP kayıtlarını incelemek suretiyle hükmü veren ilk derece mahkemesi de adli kontrol kararı verebilir.”

MADDE 16- 5271 sayılı Kanunun 112 ncı maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Hakkında mahkûmiyet hükmü verilmiş ve bu hükümle ilgili olarak istinaf veya temyiz kanun yoluna başvurulmuş olması hâlinde, UYAP kayıtlarını incelemek suretiyle hükmü veren ilk derece mahkemesi de tutuklama kararı verebilir.”

MADDE 17- 5271 sayılı Kanunun 272 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu suretle verilen hükümler tekerrüre esas olmaz.”

MADDE 18- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 14 üncü maddesinin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye, aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 15- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 109 uncu maddesinin mülga dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“(4) Maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremediği 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca tespit edilen şüpheli ile gebe olan veya doğurduğu tarihten itibaren altı ay geçmemiş bulunan kadın şüphelinin tutuklanması yerine adli kontrol altına alınmasına karar verilebilir. Hakkında mahkûmiyet hükmü verilmiş ve bu hükümle ilgili olarak istinaf veya temyiz kanun yoluna başvurulmuş olması hâlinde, UYAP kayıtlarını incelemek suretiyle hükmü veren ilk derece mahkemesi de adli kontrol kararı verebilir.”

MADDE 16- 5271 sayılı Kanunun 112 ncı maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Hakkında mahkûmiyet hükmü verilmiş ve bu hükümle ilgili olarak istinaf veya temyiz kanun yoluna başvurulmuş olması hâlinde, UYAP kayıtlarını incelemek suretiyle hükmü veren ilk derece mahkemesi de tutuklama kararı verebilir.”

MADDE 17- 5271 sayılı Kanunun 272 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu suretle verilen hükümler tekerrüre esas olmaz.”

MADDE 18- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 14 üncü maddesinin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Teklifi)

“(2) Aşağıdaki hâllerde hükümlüler hakkında verilen cezalar doğrudan açık ceza infaz kurumlarında yerine getirilir:

a) Terör suçları, örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçları ile örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar ve cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlardan mahkûm olanlar ile ikinci defa mükerrir olanlar ve koşullu salıverilme kararının geri alınması nedeniyle cezası aynen infaz edilenler hariç olmak üzere, kasıtlı suçlardan toplam üç yıl veya daha az hapis cezasına mahkûm olanlar.

b) Taksirli suçlardan toplam beş yıl veya daha az süreyle hapis cezasına mahkûm olanlar.

c) Adli para cezası infaz sürecinde hapis cezasına çevrilenler.

d) 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu gereğince tazyik hapsine tabi tutulanlar.

(3) Hükümlülerin kapalı ceza infaz kurumundan açık ceza infaz kurumuna ayrılmasına 89 uncu madde uyarınca yapılan değerlendirme sonucunda karar verilir.

(4) Toplam on yıl ve daha fazla hapis cezasına mahkûm olanlar ile terör suçları, örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçları, örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar, kasten öldürme suçları, cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar ve uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçlarından mahkûm olanların kapalı ceza infaz kurumundan açık ceza infaz kurumuna ayrılmasına ilişkin idare ve gözlem kurulu kararları, infaz hâkiminin onayından sonra uygulanır.”

“(5) Doğrudan açık ceza infaz kurumuna alınanlar dahil olmak üzere bu kurumlarda bulunan hükümlülerden;

a) Firar edenler veya başka bir fiilden dolayı haklarında tutuklama kararı verilenler idare ve gözlem kurulu kararıyla,

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“(2) Aşağıdaki hâllerde hükümlüler hakkında verilen cezalar doğrudan açık ceza infaz kurumlarında yerine getirilir:

a) Terör suçları, örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçları ile örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar ve cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlardan mahkûm olanlar ile ikinci defa mükerrir olanlar ve koşullu salıverilme kararının geri alınması nedeniyle cezası aynen infaz edilenler hariç olmak üzere, kasıtlı suçlardan toplam üç yıl veya daha az hapis cezasına mahkûm olanlar.

b) Taksirli suçlardan toplam beş yıl veya daha az süreyle hapis cezasına mahkûm olanlar.

c) Adli para cezası infaz sürecinde hapis cezasına çevrilenler.

d) 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu gereğince tazyik hapsine tabi tutulanlar.

(3) Hükümlülerin kapalı ceza infaz kurumundan açık ceza infaz kurumuna ayrılmasına 89 uncu madde uyarınca yapılan değerlendirme sonucunda karar verilir.

(4) Toplam on yıl ve daha fazla hapis cezasına mahkûm olanlar ile terör suçları, örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçları, örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar, kasten öldürme suçları, cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar ve uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçlarından mahkûm olanların kapalı ceza infaz kurumundan açık ceza infaz kurumuna ayrılmasına ilişkin idare ve gözlem kurulu kararları, infaz hâkiminin onayından sonra uygulanır.”

“(5) Doğrudan açık ceza infaz kurumuna alınanlar dahil olmak üzere bu kurumlarda bulunan hükümlülerden;

a) Firar edenler veya başka bir fiilden dolayı haklarında tutuklama kararı verilenler idare ve gözlem kurulu kararıyla,

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Teklifi)

b) Kınamadan başka bir disiplin cezası alıp, bu cezası kesinleşmiş olanlar veya asayiş ve düzenin sağlanması amacıyla disiplin cezası kesinleşmemiş olsa bile eylemi kurum düzeni ya da kişi güvenliği bakımından tehlike oluşturanlar idare ve gözlem kurulu kararıyla,

c) Açık ceza infaz kurumu şartlarına veya çalışma koşullarına uyum sağlayamayacakları saptananlar idare ve gözlem kurulunun kararı ve infaz hâkiminin onayıyla,

kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilirler.

(6) Hükümlülerin, suç ve ceza türlerine göre, açık ceza infaz kurumlarına ayrılıp ayrılmamalarına, açık ceza infaz kurumlarında geçirecekleri süreler, kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine, doğrudan açık ceza infaz kurumlarına alınmalarına, doğrudan açık ceza infaz kurumlarına alınanların kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine ve diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte gösterilir.”

MADDE 19- 5275 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin dördüncü fıkrasının birinci cümlesine “itibaren” ibaresinden sonra gelmek üzere “bir yıl” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 20- 5275 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin dördüncü fıkrasına “gelmesi veya” ibaresinden sonra gelmek üzere “hükümlünün eş veya çocuklarının sürekli hastalık veya malullükleri nedeniyle bakıma muhtaç olmaları ya da” ibaresi eklenmiş ve fıkra da yer alan “altı ay” ibaresi “bir yılı” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 21- 5275 sayılı Kanunun 19 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(4) Hakkında yakalama emri çıkarılan hükümlünün yakalanabilmesi amacıyla gerektiğinde konutta, işyerinde ve kamuya açık olmayan kapalı alanlarda arama yapılabilmesi bakımından Ceza Muhakemesi Kanununun

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

b) Kınamadan başka bir disiplin cezası alıp, bu cezası kesinleşmiş olanlar veya asayiş ve düzenin sağlanması amacıyla disiplin cezası kesinleşmemiş olsa bile eylemi kurum düzeni ya da kişi güvenliği bakımından tehlike oluşturanlar idare ve gözlem kurulu kararıyla,

c) Açık ceza infaz kurumu şartlarına veya çalışma koşullarına uyum sağlayamayacakları saptananlar idare ve gözlem kurulunun kararı ve infaz hâkiminin onayıyla,

kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilirler.

(6) Hükümlülerin, suç ve ceza türlerine göre, açık ceza infaz kurumlarına ayrılıp ayrılmamalarına, açık ceza infaz kurumlarında geçirecekleri süreler, kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine, doğrudan açık ceza infaz kurumlarına alınmalarına, doğrudan açık ceza infaz kurumlarına alınanların kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine ve diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte gösterilir.”

MADDE 19- 5275 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin dördüncü fıkrasının birinci cümlesine “itibaren” ibaresinden sonra gelmek üzere “bir yıl” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 20- 5275 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin dördüncü fıkrasına “gelmesi veya” ibaresinden sonra gelmek üzere “hükümlünün eş veya çocuklarının sürekli hastalık veya malullükleri nedeniyle bakıma muhtaç olmaları ya da” ibaresi eklenmiş ve fıkra da yer alan “altı ay” ibaresi “bir yılı” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 21- 5275 sayılı Kanunun 19 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(4) Hakkında yakalama emri çıkarılan hükümlünün yakalanabilmesi amacıyla gerektiğinde konutta, işyerinde ve kamuya açık olmayan kapalı alanlarda arama yapılabilmesi bakımından Ceza Muhakemesi Kanununun

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Teklifi)

119 uncu maddesi hükümleri uygulanır. Hâkim tarafından verilecek arama kararları sulh ceza hâkimi tarafından verilir.”

MADDE 22- 5275 sayılı Kanunun 30 uncu maddesine dördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiş, maddenin mevcut beşinci fıkrasına “esasları” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile beşinci fıkra kapsamında çalıştırılacak hükümlülere uygulanmayacak kısıtlayıcı hükümler” ibaresi eklenmiştir.

“(5) Açık ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler, ceza infaz kurumu görevlilerinin denetiminde, kamu kurum ve kuruluşlarının iş alanlarında, geceleyin bu kurum ve kuruluşlar tarafından barındırılmak suretiyle çalıştırılabilirler. Bu şekilde çalıştırılan süre, azami süre sınırına bakılmaksızın 105/A maddesi uyarınca denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infaz edilecek süreye ilave edilir.”

MADDE 23- 5275 sayılı Kanunun 37 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Hükümlünün duruşma, sağlık, eğitim ve çalışma gibi nedenlerle geçici olarak kurum dışında bulunduğu yerler de bu fıkranın uygulanması bakımından kurum olarak kabul edilir.”

MADDE 24- 5275 sayılı Kanunun 42 nci maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“(f) Kurum idaresine bildirilen telefon numarası aracılığıyla ya da teknik müdahale ile başka bir hatta yönlendirme yapmak suretiyle görüşme hakkı olmayan kişilerle görüşmek.”

MADDE 25- 5275 sayılı Kanunun 44 üncü maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“(n) Kuruma alkol sokmak, kurumda alkol bulundurmak veya kullanmak.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

119 uncu maddesi hükümleri uygulanır. Hâkim tarafından verilecek arama kararları sulh ceza hâkimi tarafından verilir.”

MADDE 22- 5275 sayılı Kanunun 30 uncu maddesine dördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiş, maddenin mevcut beşinci fıkrasına “esasları” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile beşinci fıkra kapsamında çalıştırılacak hükümlülere uygulanmayacak kısıtlayıcı hükümler” ibaresi eklenmiştir.

“(5) Açık ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler, ceza infaz kurumu görevlilerinin denetiminde, kamu kurum ve kuruluşlarının iş alanlarında, geceleyin bu kurum ve kuruluşlar tarafından barındırılmak suretiyle çalıştırılabilirler. Bu şekilde çalıştırılan süre, azami süre sınırına bakılmaksızın 105/A maddesi uyarınca denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infaz edilecek süreye ilave edilir.”

MADDE 23- 5275 sayılı Kanunun 37 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Hükümlünün duruşma, sağlık, eğitim ve çalışma gibi nedenlerle geçici olarak kurum dışında bulunduğu yerler de bu fıkranın uygulanması bakımından kurum olarak kabul edilir.”

MADDE 24- 5275 sayılı Kanunun 42 nci maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“(f) Kurum idaresine bildirilen telefon numarası aracılığıyla ya da teknik müdahale ile başka bir hatta yönlendirme yapmak suretiyle görüşme hakkı olmayan kişilerle görüşmek.”

MADDE 25- 5275 sayılı Kanunun 44 üncü maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“(n) Kuruma alkol sokmak, kurumda alkol bulundurmak veya kullanmak.”

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 26- 5275 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının (d) bendine “temizliğini” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya kendi yaşam alanının temizliğini” ibaresi eklenmiş ve aynı fıkranın (ı) bendinde yer alan “Kurum” ibaresi “Resmî kurumlardan, kurum” şeklinde değiştirilmiş, beşinci fıkrasının (g) bendine “teşhir etmek” ibaresinden sonra gelmek üzere “ya da bulundurmak” ibaresi eklenmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki (j) bendi eklenmiş, yedinci fıkrasının birinci cümlesine “İznin ertelenmesi” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya ziyaretlerin kapalı şekilde yaptırılması” ibaresi eklenmiş ve aynı cümlede yer alan “kadar ertelenmesidir.” ibaresi “kadar ertelenmesi veya kapalı ceza infaz kurumlarında açık ziyaretlerin altmış güne kadar kapalı şekilde yaptırılmasıdır.” şeklinde ve aynı fıkranın (e) bendinde yer alan “ve yeni gelenlere satmak.” ibaresi “veya satmak ya da maddi menfaat karşılığı diğer çocuklara kullanırmak.” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki (r) bendi eklenmiş, sekizinci fıkrasının birinci cümlesine “altı ay” ibaresinden sonra gelmek üzere “, bu fıkra da sayılan disiplin eylemlerinin ikinci veya daha fazla tekrarı halinde ise bir yıl” ibaresi ve aynı fıkranın (a) bendine “dışında” ibaresinden sonra gelmek üzere “başkasını neticesi sebebiyle ağırlanmış şekilde yaralamak ya da” ibaresi eklenmiştir.

“j) Başkasına ait eşyaya kasten zarar vermek.”

“r) Kurumda güvenlik amacıyla oluşturulan teknik, mekanik veya elektronik cihaz ya da sistemleri kasten etkisiz veya çalışamaz hale getirmek yahut amacı dışında kullanmak.”

MADDE 27- 5275 sayılı Kanunun 47 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “iki gün” ibaresi “beş gün” şeklinde ve üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 26- 5275 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının (d) bendine “temizliğini” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya kendi yaşam alanının temizliğini” ibaresi eklenmiş ve aynı fıkranın (ı) bendinde yer alan “Kurum” ibaresi “Resmî kurumlardan, kurum” şeklinde değiştirilmiş, beşinci fıkrasının (g) bendine “teşhir etmek” ibaresinden sonra gelmek üzere “ya da bulundurmak” ibaresi eklenmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki (j) bendi eklenmiş, yedinci fıkrasında yer alan “İznin ertelenmesi” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya ziyaretlerin kapalı şekilde yaptırılması” ibaresi eklenmiş ve aynı fıkra da yer alan “kadar ertelenmesidir.” ibaresi “kadar ertelenmesi veya kapalı ceza infaz kurumlarında açık ziyaretlerin altmış güne kadar kapalı şekilde yaptırılmasıdır.” şeklinde ve aynı fıkranın (e) bendinde yer alan “ve yeni gelenlere satmak.” ibaresi “veya satmak ya da maddi menfaat karşılığı diğer çocuklara kullanırmak.” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki (r) bendi eklenmiş, sekizinci fıkrasının birinci cümlesine “altı ay” ibaresinden sonra gelmek üzere “, bu fıkra da sayılan disiplin eylemlerinin ikinci veya daha fazla tekrarı hâlinde ise bir yıl” ibaresi ve aynı fıkranın (a) bendine “dışında” ibaresinden sonra gelmek üzere “başkasını neticesi sebebiyle ağırlanmış şekilde yaralamak ya da” ibaresi eklenmiştir.

“j) Başkasına ait eşyaya kasten zarar vermek.”

“r) Kurumda güvenlik amacıyla oluşturulan teknik, mekanik veya elektronik cihaz ya da sistemleri kasten etkisiz veya çalışamaz hâle getirmek yahut amacı dışında kullanmak.”

MADDE 27- 5275 sayılı Kanunun 47 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “iki gün” ibaresi “beş gün” şeklinde ve üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Teklifi)

“(3) Soruşturma en geç onbeş gün içinde tamamlanır. Firar halinde bu süre hükümlünün yakalandığının öğrenildiği tarihte başlar. Düzenlenen rapor ve ekleri disiplin kuruluna sunulur. Soruşturma süresi eylemin ve soruşturmanın niteliğine göre infaz hâkiminin yazılı onayı ile yedi güne kadar uzatılabilir.”

“(8) Disiplin soruşturması hükümlünün barındırıldığı ceza infaz kurumu disiplin kurulu tarafından yapılır. Hükümlünün ceza infaz kurumu dışındaki eylemleri nedeniyle yapılacak disiplin soruşturması, hükümlünün eylem öncesi en son barındırıldığı ceza infaz kurumu disiplin kurulu tarafından yapılır.”

MADDE 28- 5275 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “kaldırılması için gerekli süre içinde” ibaresi “infazı tamamlanıp kaldırılması için dördüncü fıkra da belirtilen süreler geçinceye kadar” şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasının (a) bendine “Hücreye koyma” ibarelerinden sonra gelmek üzere “ve odaya kapatma” ibaresi eklenmiş ve fıkranın (c) bendinde yer alan “yerine ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezası iki katı süreyle uygulanır.” ibaresi “yerine 44 üncü maddenin ikinci fıkrasının uygulandığı hallerde iki ay, üçüncü fıkrasının uygulandığı hallerde dört ay süreyle ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezası uygulanır.” şeklinde ve altıncı fıkrasında yer alan “Disiplin kurulu,” ibaresi “Çocuğun bulunduğu kurumun disiplin kurulu,” ve “vermiş olduğu cezayı” ibaresi “verilen disiplin cezasını” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 29- 5275 sayılı Kanunun 51 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendinde yer alan “iki” ibaresi madde metninden çıkarılmış, bende “vasisiyle” ibaresinden sonra gelmek üzere “ya da ana veya babasıyla birlikte kardeşiyle” ibaresi ve fıkra ya aşağıdaki bentler eklenmiştir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“(3) Soruşturma en geç onbeş gün içinde tamamlanır. Firar hâlinde bu süre hükümlünün yakalandığının öğrenildiği tarihte başlar. Düzenlenen rapor ve ekleri disiplin kuruluna sunulur. Soruşturma süresi eylemin ve soruşturmanın niteliğine göre infaz hâkiminin yazılı onayı ile yedi güne kadar uzatılabilir.”

“(8) Disiplin soruşturması hükümlünün barındırıldığı ceza infaz kurumu disiplin kurulu tarafından yapılır. Hükümlünün ceza infaz kurumu dışındaki eylemleri nedeniyle yapılacak disiplin soruşturması, hükümlünün eylem öncesi en son barındırıldığı ceza infaz kurumu disiplin kurulu tarafından yapılır.”

MADDE 28- 5275 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “kaldırılması için gerekli süre içinde” ibaresi “infazı tamamlanıp kaldırılması için dördüncü fıkra da belirtilen süreler geçinceye kadar” şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasının (a) bendine “Hücreye koyma” ibarelerinden sonra gelmek üzere “ve odaya kapatma” ibaresi eklenmiş ve fıkranın (c) bendinde yer alan “yerine ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezası iki katı süreyle uygulanır.” ibaresi “yerine 44 üncü maddenin ikinci fıkrasının uygulandığı hâllerde iki ay, üçüncü fıkrasının uygulandığı hâllerde dört ay süreyle ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezası uygulanır.” şeklinde ve altıncı fıkrasında yer alan “Disiplin kurulu,” ibaresi “Çocuğun bulunduğu kurumun disiplin kurulu,” ve “vermiş olduğu cezayı” ibaresi “verilen disiplin cezasını” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 29- 5275 sayılı Kanunun 51 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendinde yer alan “iki” ibaresi madde metninden çıkarılmış, bende “vasisiyle” ibaresinden sonra gelmek üzere “ya da ana veya babasıyla birlikte kardeşiyle” ibaresi ve fıkra ya aşağıdaki bentler eklenmiştir.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Teklifi)

“1) Çocuk hükümlüler için kurum bünyesinde gerçekleştirilen tören veya anma günü ya da doğum günlerinde çocukların ailelerinin de etkinliklere katılması sağlanabilir.

m) Çocuk hükümlünün yanında kalacağı bir yakınının olmaması nedeniyle kullanamadığı özel izinler yerine kurum idaresinin uygun gördüğü gün kadar eğitimevinin bulunduğu il sınırları içinde gündüzleri iznini geçirmesi ve gece eğitimevinde kalması imkanı verilebilir.

n) Çocuk eğitimevinde kalan hükümlünün hafta sonunda bir gün, kurum idaresinin uygun gördüğü süre kadar, kurum dışına çıkmasına izin verilebilir.

o) Çocuk eğitimevinde kalan hükümlü, kamu kurum ve kuruluşlarının gençlik kampı veya gençlik merkezi gibi imkanlarından yararlandırılabilir.”

MADDE 30- 5275 sayılı Kanunun 54 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) Ceza infaz kurumlarında bulunulması gereken sürenin üç aydan fazla olması,”

MADDE 31- 5275 sayılı Kanunun 61 inci maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ayrıca, hükümlüler kamu kurum ve kuruluşlarına bağlı kütüphanelerde bulunan ve 62 nci maddedeki şartları taşıyan yayınlardan yararlandırılabilir.”

MADDE 32- 5275 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Kurum disiplinini, düzenini veya güvenliğini bozan ya da tehlikeye düşüren, hükümlülerin iyileştirilmesi amacına ulaşmayı zorlaştıran yahut müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsayan hiçbir yayın hükümlüye verilmez.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“1) Çocuk hükümlüler için kurum bünyesinde gerçekleştirilen tören veya anma günü ya da doğum günlerinde çocukların ailelerinin de etkinliklere katılması sağlanabilir.

m) Çocuk hükümlünün yanında kalacağı bir yakınının olmaması nedeniyle kullanamadığı özel izinler yerine kurum idaresinin uygun gördüğü gün kadar eğitimevinin bulunduğu il sınırları içinde gündüzleri iznini geçirmesi ve gece eğitimevinde kalması imkanı verilebilir.

n) Çocuk eğitimevinde kalan hükümlünün hafta sonunda bir gün, kurum idaresinin uygun gördüğü süre kadar, kurum dışına çıkmasına izin verilebilir.

o) Çocuk eğitimevinde kalan hükümlü, kamu kurum ve kuruluşlarının gençlik kampı veya gençlik merkezi gibi imkânlarından yararlandırılabilir.”

MADDE 30- 5275 sayılı Kanunun 54 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) Ceza infaz kurumlarında bulunulması gereken sürenin üç aydan fazla olması,”

MADDE 31- 5275 sayılı Kanunun 61 inci maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ayrıca, hükümlüler kamu kurum ve kuruluşlarına bağlı kütüphanelerde bulunan ve 62 nci maddedeki şartları taşıyan yayınlardan yararlandırılabilir.”

MADDE 32- 5275 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Kurum disiplinini, düzenini veya güvenliğini bozan ya da tehlikeye düşüren, hükümlülerin iyileştirilmesi amacına ulaşmayı zorlaştıran yahut müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsayan hiçbir yayın hükümlüye verilmez.”

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Teklifi)

“(4) Uluslararası Standart Süreli Yayın Numarası (ISSN) veya Uluslararası Standart Kitap Numarası (ISBN) almayan süreli ve süresiz yayınlar ile Basın İlan Kurumu aracılığıyla resmî ilan ve reklam yayınlama hakkı bulunmayan gazeteler, ceza infaz kurumuna kabul edilmez. Yabancı dilde yayımlanmış gazete ve dergilerin ceza infaz kurumuna kabul edilmesinde Adalet Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 33- 5275 sayılı Kanunun 66 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına “ağır hastalık” ibaresinden sonra gelmek üzere “, salgın hastalık” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 34- 5275 sayılı Kanunun 69 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 69- (1) Kapalı ceza infaz kurumlarındaki hükümlü, iki ayda bir kez, ayrıca dinî bayram, yılbaşı veya kendi doğum günlerinde dışarıdan gönderilen ve kurum güvenliği için tehlikeli olmayan bir hediye kabul etme hakkına sahiptir. Çocuk ve altmış beş yaşını tamamlamış hükümlüler ile beraberinde çocuğu bulunan kadın hükümlüler, idare ve gözlem kurulu tarafından alınacak karar doğrultusunda belirtilen zaman dilimi dışında da hediye kabul edebilir. Bunun esas ve usûlleri yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 35- 5275 sayılı Kanunun 76 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Bu maddenin uygulanmasına ve sınavlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 36- 5275 sayılı Kanunun 89 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Hükümlülerin değerlendirilmesi ve iyi hâlin belirlenmesi

MADDE 89- (1) Hükümlüler, ceza infaz kurumlarında bulunduğu tüm aşamalarda, ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“(4) Basın İlan Kurumu aracılığıyla resmî ilan ve reklam yayınlama hakkı bulunmayan gazeteler, ceza infaz kurumuna kabul edilmez. Yabancı dilde yayımlanmış gazete ve dergilerin ceza infaz kurumuna kabul edilmesinde Adalet Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 33- 5275 sayılı Kanunun 66 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına “ağır hastalık” ibaresinden sonra gelmek üzere “, salgın hastalık” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 34- 5275 sayılı Kanunun 69 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 69- (1) Kapalı ceza infaz kurumlarındaki hükümlü, iki ayda bir kez, ayrıca dinî bayram, yılbaşı veya kendi doğum günlerinde dışarıdan gönderilen ve kurum güvenliği için tehlikeli olmayan bir hediye kabul etme hakkına sahiptir. Çocuk ve altmış beş yaşını tamamlamış hükümlüler ile beraberinde çocuğu bulunan kadın hükümlüler, idare ve gözlem kurulu tarafından alınacak karar doğrultusunda belirtilen zaman dilimi dışında da hediye kabul edebilir. Bunun esas ve usulleri yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 35- 5275 sayılı Kanunun 76 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Bu maddenin uygulanmasına ve sınavlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 36- 5275 sayılı Kanunun 89 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Hükümlülerin değerlendirilmesi ve iyi hâlin belirlenmesi

MADDE 89- (1) Hükümlüler, ceza infaz kurumlarında bulundukları tüm aşamalarda, ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbul ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Teklifi)

konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında idare ve gözlem kurulu tarafından iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere en geç altı ayda bir değerlendirmeye tabi tutulur.

(2) Birinci fıkra uyarınca yapılacak değerlendirmede, infazın tüm aşamalarında hükümlülerin katıldığı iyileştirme ve eğitim-öğretim programları ile spor ve sosyal faaliyetler, kültür ve sanat programları, aldığı sertifikalar, kitap okuma alışkanlığı, diğer hükümlü ve tutuklular ile ceza infaz kurumu görevlileri ve dışarıyla olan ilişkileri, işlediği suçtan dolayı duyduğu pişmanlığı, ceza infaz kurumu kuralları ile kurum bünyesindeki çalışma kurallarına uyumu ve aldığı disiplin cezaları dikkate alınır. Gerektiğinde hükümlünün ceza infaz kurumuna girmeden önceki yaşamına ilişkin bilgi ve belgeler de istenebilir.

(3) Toplam on yıl ve daha fazla hapis cezasına mahkûm olanlar ile terör suçları, örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçları, örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar, kasten öldürme suçları, cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar ve uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçlarından mahkûm olanlar hakkında yapılacak açık ceza infaz kurumuna ayırmaya, denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazına ve koşullu salıverilmeye ilişkin değerlendirmelerde idare ve gözlem kuruluna Cumhuriyet başsavcısı veya belirleyeceği bir Cumhuriyet savcısı başkanlık eder. Ayrıca, idare ve gözlem kuruluna Cumhuriyet başsavcısı tarafından belirlenen bir izleme kurulu üyesi ile

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında idare ve gözlem kurulu tarafından iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere en geç altı ayda bir değerlendirmeye tabi tutulur.

(2) Birinci fıkra uyarınca yapılacak değerlendirmede, infazın tüm aşamalarında hükümlülerin katıldığı iyileştirme ve eğitim-öğretim programları ile spor ve sosyal faaliyetler, kültür ve sanat programları, aldığı sertifikalar, kitap okuma alışkanlığı, diğer hükümlü ve tutuklular ile ceza infaz kurumu görevlileri ve dışarıyla olan ilişkileri, işlediği suçtan dolayı duyduğu pişmanlığı, ceza infaz kurumu kuralları ile kurum bünyesindeki çalışma kurallarına uyumu ve aldığı disiplin cezaları dikkate alınır. Gerektiğinde hükümlünün ceza infaz kurumuna girmeden önceki yaşamına ilişkin bilgi ve belgeler de istenebilir.

(3) Toplam on yıl ve daha fazla hapis cezasına mahkûm olanlar ile terör suçları, örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçları, örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar, kasten öldürme suçları, cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar ve uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçlarından mahkûm olanlar hakkında yapılacak açık ceza infaz kurumuna ayırmaya, denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazına ve koşullu salıverilmeye ilişkin değerlendirmelerde idare ve gözlem kuruluna Cumhuriyet başsavcısı veya belirleyeceği bir Cumhuriyet savcısı başkanlık eder. Ayrıca, idare ve gözlem kuruluna Cumhuriyet başsavcısı tarafından belirlenen bir izleme kurulu üyesi ile

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Teklifi)

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı il veya ilçe müdürlükleri tarafından belirlenen birer uzman kişi katılır.

(4) İdare ve gözlem kuruluna Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı ile izleme kurulundan katılan üyelere katıldıkları her bir toplantı günü için memur maaş katsayısının (500) rakamı ile çarpılması sonucu bulunacak miktarda huzur hakkı ödenir.

(5) Kanunlarda iyi halliliğin arandığı durumlarda, hükümlülerin tutum ve davranışlarının değerlendirilmesi bakımından bu madde hükümleri uygulanır.

(6) Açık ceza infaz kurumuna ayırmaya, denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazına ve koşullu salıverilmeye ilişkin olarak tutum ve davranışları olumsuz değerlendirilen hükümlülerin yeniden değerlendirilmeye tâbi tutulma süreleri bir yılı geçemez.

(7) İdare ve gözlem kurulu tarafından yapılacak değerlendirmelere esas olacak ilkeler ve kurulun bu maddeye ilişkin çalışma usul ve esasları ile tutum ve davranışları olumsuz değerlendirilen hükümlülerin yeniden değerlendirilmeye tâbi tutulma süreleri yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 37- 5275 sayılı Kanunun 92 nci maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “5271 sayılı Kanunun 250 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan” ibaresi “Terör ve örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen” ve “hâkim” ibaresi “sulh ceza hâkimi” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 38- 5275 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “beşte birini” ibaresi “onda birini” ve ikinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “bir defaya” ibaresi “asgari bir ay arayla toplam iki defaya” şeklinde değiştirilmiştir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı il veya ilçe müdürlükleri tarafından belirlenen birer uzman kişi katılır.

(4) İdare ve gözlem kuruluna Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı ile izleme kurulundan katılan üyelere katıldıkları her bir toplantı günü için memur maaş katsayısının (500) rakamı ile çarpılması sonucu bulunacak miktarda huzur hakkı ödenir.

(5) Kanunlarda iyi hâlliliğin arandığı durumlarda, hükümlülerin tutum ve davranışlarının değerlendirilmesi bakımından bu madde hükümleri uygulanır.

(6) Açık ceza infaz kurumuna ayırmaya, denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazına ve koşullu salıverilmeye ilişkin olarak tutum ve davranışları olumsuz değerlendirilen hükümlülerin yeniden değerlendirilmeye tabi tutulma süreleri bir yılı geçemez.

(7) İdare ve gözlem kurulu tarafından yapılacak değerlendirmelere esas olacak ilkeler ve kurulun bu maddeye ilişkin çalışma usul ve esasları ile tutum ve davranışları olumsuz değerlendirilen hükümlülerin yeniden değerlendirilmeye tabi tutulma süreleri yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 37- 5275 sayılı Kanunun 92 nci maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “5271 sayılı Kanunun 250 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan” ibaresi “Terör ve örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen” ve “hâkim” ibaresi “sulh ceza hâkimi” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 38- 5275 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “beşte birini” ibaresi “onda birini” ve ikinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “bir defaya” ibaresi “asgari bir ay arayla toplam iki defaya” şeklinde değiştirilmiştir.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 39- 5275 sayılı Kanunun 95 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “üç güne” ibaresi “yedi güne” şeklinde değiştirilmiş ve fıkra aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Hastalık veya doğal afet gibi zorunlu hâllerde bu izinler birleştirilerek kullanılabilir.”

MADDE 40- 5275 sayılı Kanunun 97 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş, ikinci fıkrasının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Salgın hastalık, doğal afet, savaş veya seferberlik durumunda bu sebeplerden dolayı izinden dönemeyen veya geç dönen hükümlülere ceza verilmez.”

“(3) İzinden dönmeyen veya iki günden fazla bir süre geçtikten sonra dönen hükümlüler ile firar eden hükümlülere bir daha özel izin verilmez.”

MADDE 41- 5275 sayılı Kanunun 98 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 98- (1) a) Mahkûmiyet hükmünün yorumunda duraksama olursa veya sonradan yürürlüğe giren kanun hükmünün Türk Ceza Kanununun 7 nci maddesi kapsamında değerlendirilmesi gerekirse, hükmü veren mahkemeden,

b) Çektirilecek cezanın hesabında duraksama olursa ya da cezanın kısmen veya tamamen yerine getirilip getirilemeyeceği ileri sürülürse, infaz hâkimliğinden,

duraksamanın giderilmesi veya yerine getirilecek cezanın belirlenmesi için karar istenir.

(2) Birinci fıkra uyarınca yapılan başvurular cezanın infazını ertelemez. Ancak, mahkeme veya infaz hâkimliği olayın özelliğine göre infazın ertelenmesine veya durdurulmasına karar verebilir.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 39- 5275 sayılı Kanunun 95 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “üç güne” ibaresi “yedi güne” şeklinde değiştirilmiş ve fıkra aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Hastalık veya doğal afet gibi zorunlu hâllerde bu izinler birleştirilerek kullanılabilir.”

MADDE 40- 5275 sayılı Kanunun 97 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş, ikinci fıkrasının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Salgın hastalık, doğal afet, savaş veya seferberlik durumunda bu sebeplerden dolayı izinden dönemeyen veya geç dönen hükümlülere ceza verilmez.”

“(3) İzinden dönmeyen veya iki günden fazla bir süre geçtikten sonra dönen hükümlüler ile firar eden hükümlülere bir daha özel izin verilmez.”

MADDE 41- 5275 sayılı Kanunun 98 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 98- (1) a) Mahkûmiyet hükmünün yorumunda duraksama olursa veya sonradan yürürlüğe giren kanun hükmünün Türk Ceza Kanununun 7 nci maddesi kapsamında değerlendirilmesi gerekirse, hükmü veren mahkemeden,

b) Çektirilecek cezanın hesabında duraksama olursa ya da cezanın kısmen veya tamamen yerine getirilip getirilemeyeceği ileri sürülürse, infaz hâkimliğinden,

duraksamanın giderilmesi veya yerine getirilecek cezanın belirlenmesi için karar istenir.

(2) Birinci fıkra uyarınca yapılan başvurular cezanın infazını ertelemez. Ancak, mahkeme veya infaz hâkimliği olayın özelliğine göre infazın ertelenmesine veya durdurulmasına karar verebilir.”

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülül ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 42- 5275 sayılı Kanunun 99 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “mahkemeden” ibaresi “infaz hâkimliğinden” şeklinde değiştirilmiş ve fıkra aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Adli para cezasından çevrilen ve ceza infaz kurumunda infaz edilme aşamasına gelen hapis cezaları da toplama kararına dahil edilir.”

MADDE 43- 5275 sayılı Kanunun 100 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “mahkemeden” ibaresi “infaz hâkimliğinden” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 44- 5275 sayılı Kanunun 101 inci maddesinin birinci fıkrasına “mahkemeden” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya infaz hâkimliğinden” ibaresi eklenmiş ve maddenin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) 99 uncu madde gereğince cezaların toplanması gerektiğinde bu hususta hüküm verme yetkisi, en fazla cezaya hükmetmiş bulunan mahkemenin bulunduğu yer infaz hâkimliğine, bu durumda birden çok infaz hâkimliği yetkili ise son hükmü vermiş olan mahkemenin bulunduğu yer infaz hâkimliğine aittir. En fazla cezanın;

a) Yargıtay tarafından ilk derece mahkemesi sıfatıyla verilmesi hâlinde Ankara infaz hâkimliğince,

b) Bölge adliye mahkemesi tarafından ilk derece mahkemesi sıfatıyla verilmesi hâlinde bölge adliye mahkemesinin bulunduğu il infaz hâkimliğince,

c) Bölge adliye mahkemesi tarafından duruşma açmak suretiyle verilmesi hâlinde ise hükmü kaldırılan ilk derece mahkemesinin bulunduğu yer infaz hâkimliğince,

bu hususta karar verilir.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 42- 5275 sayılı Kanunun 99 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “mahkemeden” ibaresi “infaz hâkimliğinden” şeklinde değiştirilmiş ve fıkra aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Adli para cezasından çevrilen ve ceza infaz kurumunda infaz edilme aşamasına gelen hapis cezaları da toplama kararına dahil edilir.”

MADDE 43- 5275 sayılı Kanunun 100 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “mahkemeden” ibaresi “infaz hâkimliğinden” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 44- 5275 sayılı Kanunun 101 inci maddesinin birinci fıkrasına “mahkemeden” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya infaz hâkimliğinden” ibaresi eklenmiş ve maddenin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) 99 uncu madde gereğince cezaların toplanması gerektiğinde bu hususta hüküm verme yetkisi, en fazla cezaya hükmetmiş bulunan mahkemenin bulunduğu yer infaz hâkimliğine, bu durumda birden çok infaz hâkimliği yetkili ise son hükmü vermiş olan mahkemenin bulunduğu yer infaz hâkimliğine aittir. En fazla cezanın;

a) Yargıtay tarafından ilk derece mahkemesi sıfatıyla verilmesi hâlinde Ankara infaz hâkimliğince,

b) Bölge adliye mahkemesi tarafından ilk derece mahkemesi sıfatıyla verilmesi hâlinde bölge adliye mahkemesinin bulunduğu il infaz hâkimliğince,

c) Bölge adliye mahkemesi tarafından duruşma açmak suretiyle verilmesi hâlinde ise hükmü kaldırılan ilk derece mahkemesinin bulunduğu yer infaz hâkimliğince,

bu hususta karar verilir.”

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 45- 5275 sayılı Kanunun 105 inci maddesinin birinci fıkrasına “ücretsiz olarak” ibaresinden sonra gelmek üzere “iki saat çalışması karşılığı bir gün olmak üzere” ibaresi ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiş, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“Günlük çalışma süresi, en az iki saat ve en fazla sekiz saat olacak şekilde denetimli serbestlik müdürlüğünce belirlenir.”

“(2) Denetimli serbestlik müdürlükleri, bölgelerinde bulunan bu tür kurumlardan hükümlüleri ne suretle çalıştırabileceklerine dair bilgi alırlar ve hizmetler listesini oluştururlar.”

MADDE 46- 5275 sayılı Kanunun 105/A maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde, altıncı fıkrasında yer alan “üç” ibaresi “beş” ve “kapalı ceza infaz kurumuna gönderilmesine,” ibaresi “açık ceza infaz kurumuna gönderilmesine, denetimli serbestlik müdürlüğünün bulunduğu yer” şeklinde değiştirilmiş, yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş ve sekizinci fıkrasında yer alan “kapalı” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

“(1) Hükümlülerin dış dünyaya uyumlarını sağlamak, aileleriyle bağlarını sürdürmelerini ve güçlendirmelerini temin etmek amacıyla, koşullu salıverilme için ceza infaz kurumlarında geçirmeleri gereken sürenin beşte dördünü ceza infaz kurumunda geçiren ve açık ceza infaz kurumunda veya çocuk eğitimevinde bulunan iyi halli hükümlülerin talebi halinde, cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına, ceza infaz kurumu idaresince hazırlanan değerlendirme raporu dikkate alınarak, hükmün infazına ilişkin işlemleri yapan Cumhuriyet başsavcılığının bulunduğu yer infaz hâkimi tarafından karar verilebilir. Bu fıkra uyarınca denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infaz süresi üç yılı geçemez.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 45- 5275 sayılı Kanunun 105 inci maddesinin birinci fıkrasına “ücretsiz olarak” ibaresinden sonra gelmek üzere “iki saat çalışması karşılığı bir gün olmak üzere” ibaresi ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiş, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“Günlük çalışma süresi, en az iki saat ve en fazla sekiz saat olacak şekilde denetimli serbestlik müdürlüğünce belirlenir.”

“(2) Denetimli serbestlik müdürlükleri, bölgelerinde bulunan bu tür kurumlardan hükümlüleri ne suretle çalıştırabileceklerine dair bilgi alırlar ve hizmetler listesini oluştururlar.”

MADDE 46- 5275 sayılı Kanunun 105/A maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde, altıncı fıkrasında yer alan “üç” ibaresi “beş” ve “kapalı ceza infaz kurumuna gönderilmesine,” ibaresi “açık ceza infaz kurumuna gönderilmesine, denetimli serbestlik müdürlüğünün bulunduğu yer” şeklinde değiştirilmiş, yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş ve sekizinci fıkrasında yer alan “kapalı” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

“(1) Hükümlülerin dış dünyaya uyumlarını sağlamak, aileleriyle bağlarını sürdürmelerini ve güçlendirmelerini temin etmek amacıyla, koşullu salıverilme için ceza infaz kurumlarında geçirmeleri gereken sürenin beşte dördünü ceza infaz kurumunda geçiren ve açık ceza infaz kurumunda veya çocuk eğitimevinde bulunan iyi hâlli hükümlülerin talebi hâlinde, cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına, ceza infaz kurumu idaresince hazırlanan değerlendirme raporu dikkate alınarak, hükmün infazına ilişkin işlemleri yapan Cumhuriyet başsavcılığının bulunduğu yer infaz hâkimi tarafından karar verilebilir. Bu fıkra uyarınca denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infaz süresi üç yılı geçemez.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Teklifi)

(2) Açık ceza infaz kurumuna ayrılma şartları oluşmasına karşın, iradesi dışındaki bir nedenle açık ceza infaz kurumuna ayrılamayan veya bu nedenle kapalı ceza infaz kurumuna geri gönderilen iyi hâlli hükümlüler, diğer şartları da taşımaları halinde, birinci fıkrada düzenlenen infaz usulünden yararlanabilirler.

(3) Yukarıdaki fıkralarda düzenlenen infaz usulünden;

a) Sıfır-altı yaş grubunda çocuğu bulunan kadın hükümlüler,

b) Maruz kaldıkları ağır bir hastalık, engellilik veya kocama nedeniyle hayatlarını yalnız idame ettiremeyen hükümlüler,

koşullu salıverilme için ceza infaz kurumlarında geçirmeleri gereken sürenin beşte üçünü ceza infaz kurumunda geçirmeleri ve diğer şartları da taşımaları halinde yararlanabilirler. Ağır hastalık, engellilik veya kocama hâli, Adli Tıp Kurumundan alınan veya Adalet Bakanlığıınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan bir raporla belgelendirilmelidir. Bu fıkra uyarınca denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infaz süresi dört yılı geçemez.”

“(7) Hükümlü hakkında denetimli serbestlik tedbiri uygulanmaya başlandıktan sonra işlediği iddia olunan ve cezasının alt sınırı bir yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren kasıtlı bir suçtan dolayı kamu davası açılmış olması hâlinde, denetimli serbestlik müdürlüğünün talebi üzerine infaz hâkimi tarafından, hükümlünün açık ceza infaz kurumuna gönderilmesine karar verilir. Kovuşturma sonucunda beraat, ceza verilmesine yer olmadığı, davanın reddi veya düşme kararı verilmesi hâlinde, hükümlünün cezasının infazına denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak devam olunmasına infaz hâkimi tarafından karar verilir.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(2) Açık ceza infaz kurumuna ayrılma şartları oluşmasına karşın, iradesi dışındaki bir nedenle açık ceza infaz kurumuna ayrılamayan veya bu nedenle kapalı ceza infaz kurumuna geri gönderilen iyi hâlli hükümlüler, diğer şartları da taşımaları hâlinde, birinci fıkrada düzenlenen infaz usulünden yararlanabilirler.

(3) Yukarıdaki fıkralarda düzenlenen infaz usulünden;

a) Sıfır-altı yaş grubunda çocuğu bulunan kadın hükümlüler,

b) Maruz kaldıkları ağır bir hastalık, engellilik veya kocama nedeniyle hayatlarını yalnız idame ettiremeyen hükümlüler,

koşullu salıverilme için ceza infaz kurumlarında geçirmeleri gereken sürenin beşte üçünü ceza infaz kurumunda geçirmeleri ve diğer şartları da taşımaları hâlinde yararlanabilirler. Ağır hastalık, engellilik veya kocama hâli, Adli Tıp Kurumundan alınan veya Adalet Bakanlığıınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan bir raporla belgelendirilmelidir. Bu fıkra uyarınca denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infaz süresi dört yılı geçemez.”

“(7) Hükümlü hakkında denetimli serbestlik tedbiri uygulanmaya başlandıktan sonra işlediği iddia olunan ve cezasının alt sınırı bir yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren kasıtlı bir suçtan dolayı kamu davası açılmış olması hâlinde, denetimli serbestlik müdürlüğünün talebi üzerine infaz hâkimi tarafından, hükümlünün açık ceza infaz kurumuna gönderilmesine karar verilebilir. Kovuşturma sonucunda beraat, ceza verilmesine yer olmadığı, davanın reddi veya düşme kararı verilmesi hâlinde, hükümlünün cezasının infazına denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak devam olunmasına infaz hâkimi tarafından karar verilir.”

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 47- 5275 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin dokuzuncu fıkrasında yer alan “Adli” ibaresi “16 ncı madde hükümleri saklı kalmak üzere, adli” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 48- 5275 sayılı Kanunun 107 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “üçte ikisini” ibaresi “yarısını” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkra aşağıdaki cümleler eklenmiş; dördüncü fıkrasında yer alan “dörtte üçünü” ibaresi “üçte ikisini” şeklinde değiştirilmiş ve fıkra birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş; altıncı fıkrasında yer alan “sürenin yarısı” ibaresi “süre” şeklinde değiştirilmiş; dokuzuncu fıkrasında yer alan “Hâkim,” ibaresi “İnfaz hâkimi,” ve “hâkime” ibaresi “infaz hâkimine” şeklinde değiştirilmiş ve fıkra aşağıdaki cümleler eklenmiş; onuncu fıkrasında yer alan “Hâkim,” ibaresi “İnfaz hâkimi,” şeklinde değiştirilmiş; onbirinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş; onikinci fıkrasında yer alan “hâkimin” ibaresi “infaz hâkiminin” şeklinde değiştirilmiş; onüçüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan “kalan cezasının aynen,” ibaresi “başlamak ve hak ederek tahliye tarihini geçmemek koşuluyla sonraki işlediği her bir suç için verilen hapis cezasının iki katı sürenin,” şeklinde değiştirilmiş ve fıkranın (b) bendine “koşuluyla” ibaresinden sonra gelmek üzere “ihlalin niteliğine göre” ibaresi eklenmiş; onbeşinci fıkrasında yer alan “mahkemesi,” ibaresi “mahkemesinin bulunduğu yer infaz hâkimliği,” ve “belirlenen ilk derece mahkemesi” ibaresi “belirlenen infaz hâkimliği” şeklinde değiştirilmiştir.

“Ancak, Türk Ceza Kanununun;

a) Kasten öldürme suçlarından (madde 81, 82 ve 83) süreli hapis cezasına mahkûm olanlar,

b) İşkence suçundan (madde 94 ve 95) ve eziyet suçundan (madde 96) süreli hapis cezasına mahkûm olanlar,

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 47- 5275 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin dokuzuncu fıkrasında yer alan “Adli” ibaresi “16 ncı madde hükümleri saklı kalmak üzere, adli” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 48- 5275 sayılı Kanunun 107 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “üçte ikisini” ibaresi “yarısını” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkra aşağıdaki cümleler eklenmiş; dördüncü fıkrasında yer alan “dörtte üçünü” ibaresi “üçte ikisini” şeklinde değiştirilmiş ve fıkra birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş; altıncı fıkrasında yer alan “sürenin yarısı” ibaresi “süre” şeklinde değiştirilmiş; dokuzuncu fıkrasında yer alan “Hâkim,” ibaresi “İnfaz hâkimi,” ve “hâkime” ibaresi “infaz hâkimine” şeklinde değiştirilmiş ve fıkra aşağıdaki cümleler eklenmiş; onuncu fıkrasında yer alan “Hâkim,” ibaresi “İnfaz hâkimi,” şeklinde değiştirilmiş; onbirinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş; onikinci fıkrasında yer alan “hâkimin” ibaresi “infaz hâkiminin” şeklinde değiştirilmiş; onüçüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan “kalan cezasının aynen,” ibaresi “başlamak ve hak ederek tahliye tarihini geçmemek koşuluyla sonraki işlediği her bir suç için verilen hapis cezasının iki katı sürenin,” şeklinde değiştirilmiş ve fıkranın (b) bendine “koşuluyla” ibaresinden sonra gelmek üzere “ihlalin niteliğine göre” ibaresi eklenmiş ve aynı fıkra “Ceza infaz kurumunda” ibaresinden sonra gelmek üzere “aynen” ibaresi eklenmiş; onbeşinci fıkrasında yer alan “mahkemesi,” ibaresi “mahkemesinin bulunduğu yer infaz hâkimliği,” ve “belirlenen ilk derece mahkemesi” ibaresi “belirlenen infaz hâkimliği” şeklinde değiştirilmiştir.

“Ancak, Türk Ceza Kanununun;

a) Kasten öldürme suçlarından (madde 81, 82 ve 83) süreli hapis cezasına mahkûm olanlar,

b) İşkence suçundan (madde 94 ve 95) ve eziyet suçundan (madde 96) süreli hapis cezasına mahkûm olanlar,

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Teklifi)

c) Cinsel saldırı (madde 102, ikinci fıkra hariç), reşit olmayanla cinsel ilişki (madde 104, ikinci ve üçüncü fıkra hariç) ve cinsel taciz (madde 105) suçlarından süreli hapis cezasına mahkûm olanlar,

d) Cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlardan (madde 102, 103, 104 ve 105) hapis cezasına mahkûm olan çocuklar,

e) Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçundan (madde 188) hapis cezasına mahkûm olan çocuklar,

f) Devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk suçlarından (madde 326 ilâ 339) süreli hapis cezasına mahkûm olanlar,

cezalarının üçte ikisini infaz kurumunda çektikleri takdirde, koşullu salıverilmeden yararlanabilirler. Ayrıca, suç işlemek için örgüt kurmak veya yönetmek ya da örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar ile Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan mahkûm olan çocuklar hakkında koşullu salıverilme oranı üçte iki olarak uygulanır.”

“Koşullu salıverilme oranı üçte ikiden fazla olan suçlar bakımından ise tabi oldukları koşullu salıverilme oranı uygulanır.”

“İnfaz hâkimi ayrıca, iki yılı geçmemek üzere denetim süresi içinde hükümlünün denetimli serbestlik müdürlüğünce belirlenecek yükümlülüklerle tabi tutulmasına karar verebilir. Bu karar gereğince denetimli serbestlik müdürlüğü, risk ve ihtiyaçlarını dikkate alarak hükümlüyü;

a) Belirli bir bölgede denetim ve gözetim altında bulundurma,

b) Belirlenen yer veya bölgelere gitmeme,

c) Belirlenen programlara katılma,

yükümlülüklerinden bir veya birden fazlasına tabi tutar. Denetimli serbestlik müdürlüğü hükümlünün risk ve ihtiyaçlarını dikkate alarak yükümlülükleri değiştirebilir.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

c) Cinsel saldırı (madde 102, ikinci fıkra hariç), reşit olmayanla cinsel ilişki (madde 104, ikinci ve üçüncü fıkra hariç) ve cinsel taciz (madde 105) suçlarından süreli hapis cezasına mahkûm olanlar,

d) Cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlardan (madde 102, 103, 104 ve 105) hapis cezasına mahkûm olan çocuklar,

e) Özel hayata ve hayatın gizli alanına karşı suçlardan (madde 132, 133, 134, 135, 136, 137 ve 138) süreli hapis cezasına mahkûm olanlar,

f) Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçundan (madde 188) hapis cezasına mahkûm olan çocuklar,

g) Devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk suçlarından (madde 326 ilâ 339) süreli hapis cezasına mahkûm olanlar,

cezalarının üçte ikisini infaz kurumunda çektikleri takdirde, koşullu salıverilmeden yararlanabilirler. Ayrıca, suç işlemek için örgüt kurmak veya yönetmek ya da örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar ile Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan mahkûm olan çocuklar hakkında koşullu salıverilme oranı üçte iki olarak uygulanır.”

“Koşullu salıverilme oranı üçte ikiden fazla olan suçlar bakımından ise tabi oldukları koşullu salıverilme oranı uygulanır.”

“İnfaz hâkimi ayrıca, iki yılı geçmemek üzere denetim süresi içinde hükümlünün denetimli serbestlik müdürlüğünce belirlenecek yükümlülüklerle tabi tutulmasına karar verebilir. Bu karar gereğince denetimli serbestlik müdürlüğü, risk ve ihtiyaçlarını dikkate alarak hükümlüyü;

a) Belirli bir bölgede denetim ve gözetim altında bulundurma,

b) Belirlenen yer veya bölgelere gitmeme,

c) Belirlenen programlara katılma,

yükümlülüklerinden bir veya birden fazlasına tabi tutar. Denetimli serbestlik müdürlüğü hükümlünün risk ve ihtiyaçlarını dikkate alarak yükümlülükleri değiştirebilir.”

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Teklifi)

“(11) Hükümlünün koşullu salıverilmesi hakkında ceza infaz kurumu idaresi tarafından hazırlanan gerekçeli rapor, infaz işlemlerinin yapıldığı yer infaz hâkimliğine verilir. İnfaz hâkimi, bu raporu uygun bulursa hükümlünün koşullu salıverilmesine dosya üzerinden karar verir; raporu uygun bulmadığı takdirde gerekçesini kararında gösterir. Bu kararlara karşı itiraz yoluna gidilebilir.”

MADDE 49- 5275 sayılı Kanunun 108 inci maddesinin birinci fıkrasına (b) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve diğer bent buna göre teselsül ettirilmiş, teselsül ettirilen (d) bendinde yer alan “dörtte üçünün,” ibaresi “üçte ikisinin,” şeklinde değiştirilmiş, aynı fıkra ve üçüncü fıkrasına aşağıdaki cümleler sırasıyla eklenmiş, dördüncü ve altıncı fıkralarında yer alan “Hâkim,” ibareleri “İnfaz hâkimi,” şeklinde değiştirilmiştir ve dokuzuncu fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“(c) Birden fazla süreli hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde en fazla otuziki yılının,”
“Ancak, koşullu salıverilme oranı üçte ikiden fazla olan suçlar bakımından tabi oldukları koşullu salıverilme oranı uygulanır.”
“Hükümlü hakkında ikinci defa tekrerrük hükümlerinin uygulanacağı hükümde belirtilir.”
“Ancak, süreli hapis cezaları bakımından koşullu salıverilme oranı, dörtte üç olarak uygulanır.”

MADDE 50- 5275 sayılı Kanunun 110 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 110-(1) İnfaz hâkimi, hükümlünün talebi üzerine kasten işlenen suçlarda toplam bir yıl altı ay, taksirle öldürme suçu hariç olmak üzere taksirle işlenen suçlarda ise toplam üç yıl veya daha az süreli hapis cezasının;

a) Her hafta cuma günleri saat 19.00’da girmek ve pazar günleri aynı saatte çıkmak suretiyle hafta sonları,

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“(11) Hükümlünün koşullu salıverilmesi hakkında ceza infaz kurumu idaresi tarafından hazırlanan gerekçeli rapor, infaz işlemlerinin yapıldığı yer infaz hâkimliğine verilir. İnfaz hâkimi, bu raporu uygun bulursa hükümlünün koşullu salıverilmesine dosya üzerinden karar verir; raporu uygun bulmadığı takdirde gerekçesini kararında gösterir. Bu kararlara karşı itiraz yoluna gidilebilir.”

MADDE 49- 5275 sayılı Kanunun 108 inci maddesinin birinci fıkrasına (b) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve diğer bent buna göre teselsül ettirilmiş, teselsül ettirilen (d) bendinde yer alan “dörtte üçünün,” ibaresi “üçte ikisinin,” şeklinde değiştirilmiş, aynı fıkra ve üçüncü fıkrasına aşağıdaki cümleler sırasıyla eklenmiş, dördüncü ve altıncı fıkralarında yer alan “Hâkim,” ibareleri “İnfaz hâkimi,” şeklinde değiştirilmiştir ve dokuzuncu fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“(c) Birden fazla süreli hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde en fazla otuziki yılının,”
“Ancak, koşullu salıverilme oranı üçte ikiden fazla olan suçlar bakımından tabi oldukları koşullu salıverilme oranı uygulanır.”
“Hükümlü hakkında ikinci defa tekrerrük hükümlerinin uygulanacağı hükümde belirtilir.”
“Ancak, süreli hapis cezaları bakımından koşullu salıverilme oranı, dörtte üç olarak uygulanır.”

MADDE 50- 5275 sayılı Kanunun 110 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 110-(1) İnfaz hâkimi, hükümlünün talebi üzerine kasten işlenen suçlarda toplam bir yıl altı ay, taksirle öldürme suçu hariç olmak üzere taksirle işlenen suçlarda ise toplam üç yıl veya daha az süreli hapis cezasının;

a) Her hafta cuma günleri saat 19.00’da girmek ve pazar günleri aynı saatte çıkmak suretiyle hafta sonları,

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülül ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Teklifi)

b) Hafta sonları hariç, her gün saat 19.00’da girmek ve ertesi gün saat 07.00’de çıkmak suretiyle geceleri,

Ceza infaz kurumlarında çektirilmesine karar verilebilir.

(2) Mahkûmiyete konu suç nedeniyle doğmuş zararın aynen iade, suçtan önceki hâle getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesine dair hukukî sorumlulukları saklı kalmak üzere;

a) Kadın, çocuk veya altmışbeş yaşını bitirmiş kişilerin mahkûm oldukları toplam bir yıl,

b) Yetmiş yaşını bitirmiş kişilerin mahkûm oldukları toplam iki yıl,

c) Yetmişbeş yaşını bitirmiş kişilerin mahkûm oldukları toplam dört yıl,

veya daha az süreli hapis cezasının konutunda çektirilmesine infaz hâkimi tarafından karar verilebilir.

(3) Toplam beş yıl veya daha az süreli hapis cezasına mahkûm olan veya adli para cezası infaz sürecinde hapis cezasına çevrilen hükümlülerden 16 ncı maddenin üçüncü fıkrasında belirlenen usule göre maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyeceği tespit edilenlerin cezasının konutunda çektirilmesine infaz hâkimi tarafından karar verilebilir.

(4) Doğurduğu tarihten itibaren altı ay geçen ve toplam üç yıl veya daha az süreli hapis cezasına mahkûm olan ya da adli para cezası infaz sürecinde hapis cezasına çevrilen hükümlü kadınların cezasının konutunda çektirilmesine infaz hâkimi tarafından karar verilebilir. Bu fıkra uyarınca talepte bulunulabilmesi için kadının doğurduğu tarihten itibaren bir yıl altı ay geçmemiş olması gerekir. Konutta infaza karar

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

b) Hafta sonları hariç, her gün saat 19.00’da girmek ve ertesi gün saat 07.00’de çıkmak suretiyle geceleri,

Ceza infaz kurumlarında çektirilmesine karar verilebilir.

(2) Mahkûmiyete konu suç nedeniyle doğmuş zararın aynen iade, suçtan önceki hâle getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesine dair hukukî sorumlulukları saklı kalmak üzere;

a) Kadın, çocuk veya altmışbeş yaşını bitirmiş kişilerin mahkûm oldukları toplam bir yıl,

b) Yetmiş yaşını bitirmiş kişilerin mahkûm oldukları toplam iki yıl,

c) Yetmişbeş yaşını bitirmiş kişilerin mahkûm oldukları toplam dört yıl,

veya daha az süreli hapis cezasının konutunda çektirilmesine infaz hâkimi tarafından karar verilebilir.

(3) Toplam beş yıl veya daha az süreli hapis cezasına mahkûm olan veya adli para cezası infaz sürecinde hapis cezasına çevrilen hükümlülerden 16 ncı maddenin üçüncü fıkrasında belirlenen usule göre maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyeceği tespit edilenlerin cezasının konutunda çektirilmesine infaz hâkimi tarafından karar verilebilir.

(4) Doğurduğu tarihten itibaren altı ay geçen ve toplam üç yıl veya daha az süreli hapis cezasına mahkûm olan ya da adli para cezası infaz sürecinde hapis cezasına çevrilen hükümlü kadınların cezasının konutunda çektirilmesine infaz hâkimi tarafından karar verilebilir. Bu fıkra uyarınca talepte bulunulabilmesi için kadının doğurduğu tarihten itibaren bir yıl altı ay geçmemiş olması gerekir. Konutta infaza karar

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Teklifi)

verdikten sonra çocuk ölmüş veya anasından başka birine verilmiş olursa infaz hâkimi konutta infaz uygulamasına ilişkin kararını kaldırır.

(5) Cezanın özel infaz usulüne göre çektirilmesine karar verilenler hakkında tâbi oldukları infaz rejimine göre koşullu salıverilme hükümleri uygulanır. Ancak, 105/A maddesi hükümleri uygulanmaz.

(6) Cezanın özel infaz usulüne göre çektirilmesi kararı, infaza başlandıktan sonra da verilebilir.

(7) İnfaz hâkimi talep üzerine, cezanın özel infaz usulüne göre çektirilmesi sırasında bu usulün uygulanmasına son verebilir. Özel infaz usulünün gereklerine geçerli bir mazeret olmaksızın uyulmaması hâlinde ise bu usulün uygulanmasına son verilir ve bu halde infaza açık ceza infaz kurumunda devam edilir. Özel infaz usulüne göre geçirilen süre, infaz aşamasında mahsup edilir. Bu fıkranın uygulandığı hallerde 105/A maddesi hükümleri uygulanmaz.

(8) Bu madde hükümlerine göre verilen kararlara itiraz yolu açıktır.

(9) Üçüncü ve dördüncü fıkra hariç, bu madde hükümleri;

a) Terör suçları ile örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçlarından ya da örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlardan mahkum olanlar,

b) Cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlardan mahkum olanlar,

c) Adli para cezası infaz sürecinde hapis cezasına çevrilenler,

d) Koşullu salıverilme kararının geri alınması nedeniyle cezası aynen infaz edilenler, hakkında uygulanmaz.

(10) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

verdikten sonra çocuk ölmüş veya anasından başka birine verilmiş olursa infaz hâkimi konutta infaz uygulamasına ilişkin kararını kaldırır.

(5) Cezanın özel infaz usulüne göre çektirilmesine karar verilenler hakkında tabi oldukları infaz rejimine göre koşullu salıverilme hükümleri uygulanır. Ancak, 105/A maddesi hükümleri uygulanmaz.

(6) Cezanın özel infaz usulüne göre çektirilmesi kararı, infaza başlandıktan sonra da verilebilir.

(7) İnfaz hâkimi talep üzerine, cezanın özel infaz usulüne göre çektirilmesi sırasında bu usulün uygulanmasına son verebilir. Özel infaz usulünün gereklerine geçerli bir mazeret olmaksızın uyulmaması hâlinde ise bu usulün uygulanmasına son verilir ve bu hâlde infaza açık ceza infaz kurumunda devam edilir. Özel infaz usulüne göre geçirilen süre, infaz aşamasında mahsup edilir. Bu fıkranın uygulandığı hallerde 105/A maddesi hükümleri uygulanmaz.

(8) Bu madde hükümlerine göre verilen kararlara itiraz yolu açıktır.

(9) Üçüncü ve dördüncü fıkra hariç, bu madde hükümleri;

a) Terör suçları ile örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçlarından ya da örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlardan mahkûm olanlar,

b) Cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlardan mahkûm olanlar,

c) Adli para cezası infaz sürecinde hapis cezasına çevrilenler,

d) Koşullu salıverilme kararının geri alınması nedeniyle cezası aynen infaz edilenler, hakkında uygulanmaz.

(10) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.”

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 51- 5275 sayılı Kanunun 116 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “66” ibaresi “65” ve üçüncü fıkrasında yer alan “bir defaya” ibaresi “asgari bir ay arayla toplam iki defaya” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 52- 5275 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6- (1) 30/3/2020 tarihine kadar işlenen suçlar bakımından; 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun kasten öldürme suçları (madde 81, 82 ve 83), üstsoya, altsoya, eşe veya kardeşe ya da beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı işlenen kasten yaralama ve neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçları, neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçu (madde 87, fıkra iki, bent d), işkence suçu (madde 94 ve 95), eziyet suçu (madde 96), cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar (madde 102, 103, 104 ve 105), özel hayata ve hayatın gizli alanına karşı suçlar (madde 132, 133, 134, 135, 136, 137 ve 138), uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçu (madde 188) ve İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar hariç olmak üzere, bu maddede değişiklik yapan Kanunla değiştirilen 105/A maddesinin birinci fıkrasında yer alan “bir yıl”lık süre, “üç yıl” olarak uygulanır.

(2) 30/3/2020 tarihine kadar işlenen suçlar bakımından, Türk Ceza Kanununun kasten öldürme suçları (madde 81, 82 ve 83), cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar (madde 102, 103, 104 ve 105), özel hayata ve hayatın gizli alanına karşı suçlar (madde 132, 133, 134, 135, 136, 137 ve 138) ve İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar hariç olmak üzere;

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 51- 5275 sayılı Kanunun 116 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “66” ibaresi “65” ve üçüncü fıkrasında yer alan “bir defaya” ibaresi “asgari bir ay arayla toplam iki defaya” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 52- 5275 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6- (1) 30/3/2020 tarihine kadar işlenen suçlar bakımından; 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun kasten öldürme suçları (madde 81, 82 ve 83), üstsoya, altsoya, eşe veya kardeşe ya da beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı işlenen kasten yaralama ve neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçları, neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçu (madde 87, fıkra iki, bent d), işkence suçu (madde 94 ve 95), eziyet suçu (madde 96), cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar (madde 102, 103, 104 ve 105), özel hayata ve hayatın gizli alanına karşı suçlar (madde 132, 133, 134, 135, 136, 137 ve 138), uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçu (madde 188) ve İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar hariç olmak üzere, bu maddede değişiklik yapan Kanunla değiştirilen 105/A maddesinin birinci fıkrasında yer alan “bir yıl”lık süre, “üç yıl” olarak uygulanır.

(2) 30/3/2020 tarihine kadar işlenen suçlar bakımından, Türk Ceza Kanununun kasten öldürme suçları (madde 81, 82 ve 83), cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar (madde 102, 103, 104 ve 105), özel hayata ve hayatın gizli alanına karşı suçlar (madde 132, 133, 134, 135, 136, 137 ve 138) ve İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar hariç olmak üzere;

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Teklifi)

a) Sıfır-altı yaş grubu çocuğu bulunan kadın hükümlüler ile yetmiş yaşını bitirmiş hükümlüler hakkında bu maddede değişiklik yapan Kanunla değiştirilen 105/A maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “iki yıl”lık süre, “dört yıl” olarak uygulanır.

b) Maruz kaldığı ağır bir hastalık, engellilik veya kocama nedeniyle hayatını yalnız idame ettiremeyen altmışbeş yaşını bitirmiş hükümlülerin koşullu salıverilmeleri için ceza infaz kurumlarında geçirmeleri gereken süreler, azami süre sınırına bakılmaksızın 105/A maddesinde düzenlenen denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infaz edilebilir. Ağır hastalık, engellilik veya kocama hâli, Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca veya Adli Tıp Kurumunca düzenlenen bir raporla belgelendirilir.

(3) Birinci ve ikinci fıkra hükümleri, iyi halli olmak koşuluyla kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler hakkında da uygulanır.

(4) 105/A maddesinin altıncı ve yedinci fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, bu madde uyarınca hükümlü hakkında denetimli serbestlik tedbiri uygulanmaya başlandıktan sonra işlediği iddia olunan ve cezasının alt sınırı bir yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren kasıtlı bir suçtan dolayı soruşturma başlatılması hâlinde, denetimli serbestlik müdürlüğünün talebi üzerine infaz hâkimi tarafından, hükümlünün açık ceza infaz kurumuna gönderilmesine karar verilebilir. Soruşturma sonucunda kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilmesi hâlinde, hükümlünün cezasının infazına denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak devam olunmasına infaz hâkimi tarafından karar verilir.

(5) 30/3/2020 tarihine kadar işlenen suçlar bakımından, tabi olduğu infaz rejimine göre belirlenen koşullu salıverilme süresinin

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

a) Sıfır-altı yaş grubu çocuğu bulunan kadın hükümlüler ile yetmiş yaşını bitirmiş hükümlüler hakkında bu maddede değişiklik yapan Kanunla değiştirilen 105/A maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “iki yıl”lık süre, “dört yıl” olarak uygulanır.

b) Maruz kaldığı ağır bir hastalık, engellilik veya kocama nedeniyle hayatını yalnız idame ettiremeyen altmışbeş yaşını bitirmiş hükümlülerin koşullu salıverilmeleri için ceza infaz kurumlarında geçirmeleri gereken süreler, azami süre sınırına bakılmaksızın 105/A maddesinde düzenlenen denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infaz edilebilir. Ağır hastalık, engellilik veya kocama hâli, Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca veya Adli Tıp Kurumunca düzenlenen bir raporla belgelendirilir.

(3) Birinci ve ikinci fıkra hükümleri, iyi halli olmak koşuluyla kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler hakkında da uygulanır.

(4) 105/A maddesinin altıncı ve yedinci fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, bu madde uyarınca hükümlü hakkında denetimli serbestlik tedbiri uygulanmaya başlandıktan sonra işlediği iddia olunan ve cezasının alt sınırı bir yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren kasıtlı bir suçtan dolayı soruşturma başlatılması hâlinde, denetimli serbestlik müdürlüğünün talebi üzerine infaz hâkimi tarafından, hükümlünün açık ceza infaz kurumuna gönderilmesine karar verilebilir. Soruşturma sonucunda kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilmesi hâlinde, hükümlünün cezasının infazına denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak devam olunmasına infaz hâkimi tarafından karar verilir.

(5) 30/3/2020 tarihine kadar işlenen suçlar bakımından, tabi olduğu infaz rejimine göre belirlenen koşullu salıverilme süresinin

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Teklifi)

hesaplanmasında, hükümlünün onbeş yaşını dolduruncaya kadar ceza infaz kurumunda geçirdiği bir gün, üç gün; onsekiz yaşını dolduruncaya kadar ceza infaz kurumunda geçirdiği bir gün, iki gün olarak dikkate alınır.”

MADDE 53- 5275 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 9- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce işlenen suçlar nedeniyle verilen mahkûmiyet kararları bakımından 105/A maddesinin uygulanmasına ilişkin olarak, bu maddeyi ihdas eden Kanunla söz konusu maddede yapılan değişiklikten önceki ve sonraki hükümler bir bütün olarak ayrı ayrı değerlendirilir ve hükümlünün lehine olan düzenleme uygulanır. 105/A maddesinin değişiklikten önceki hükümleri değerlendirilirken, birinci fıkrasının (a) bendinde ve ikinci fıkrasında belirtilen altı aylık süre şartı ile birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen cezanın belirli bir süre infaz edilmesine ilişkin şart uygulanmaz.

(2) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 89 uncu maddede yapılan değişiklikler, 1/9/2020 tarihinden itibaren uygulanır.

(3) 105/A maddesinin altıncı fıkrasında yer alan beş günlük süre, 1/9/2020 tarihine kadar yirmibeş gün olarak uygulanır.

(4) 5237 sayılı Kanunun 102, 103, 104, 105 ve 188 inci maddelerinde düzenlenen suçlardan 18/6/2014 tarihli ve 6545 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 28/6/2014 tarihinden önce işlenmiş olanlar için verilen süreli hapis cezaları bakımından koşullu salıverilme oranı üçte iki olarak uygulanır.

(5) Covid-19 salgın hastalığının Ülkemizde görülmüş olması sebebiyle, açık ceza infaz kurumlarında bulunanlar ile kapalı ceza infaz kurumunda bulunup da açık ceza infaz kurumlarına ayrılmaya hak kazanan hükümlüler,

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

hesaplanmasında, hükümlünün onbeş yaşını dolduruncaya kadar ceza infaz kurumunda geçirdiği bir gün, üç gün; onsekiz yaşını dolduruncaya kadar ceza infaz kurumunda geçirdiği bir gün, iki gün olarak dikkate alınır.”

MADDE 53- 5275 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 9- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce işlenen suçlar nedeniyle verilen mahkûmiyet kararları bakımından 105/A maddesinin uygulanmasına ilişkin olarak, bu maddeyi ihdas eden Kanunla söz konusu maddede yapılan değişiklikten önceki ve sonraki hükümler bir bütün olarak ayrı ayrı değerlendirilir ve hükümlünün lehine olan düzenleme uygulanır. 105/A maddesinin değişiklikten önceki hükümleri değerlendirilirken, birinci fıkrasının (a) bendinde ve ikinci fıkrasında belirtilen altı aylık süre şartı ile birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen cezanın belirli bir süre infaz edilmesine ilişkin şart uygulanmaz.

(2) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 89 uncu maddede yapılan değişiklikler, 1/9/2020 tarihinden itibaren uygulanır.

(3) 105/A maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “beş gün”lük süre, 1/9/2020 tarihine kadar “yirmibeş gün” olarak uygulanır.

(4) 5237 sayılı Kanunun 102, 103, 104, 105 ve 188 inci maddelerinde düzenlenen suçlardan 18/6/2014 tarihli ve 6545 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 28/6/2014 tarihinden önce işlenmiş olanlar için verilen süreli hapis cezaları bakımından koşullu salıverilme oranı üçte iki olarak uygulanır.

(5) Covid-19 salgın hastalığının ülkemizde görülmüş olması sebebiyle, açık ceza infaz kurumlarında bulunanlar ile kapalı ceza infaz kurumunda bulunup da açık ceza infaz kurumlarına ayrılmaya hak kazanan hükümlüler,

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Teklifi)

105/A maddesi kapsamında denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezasının infazına karar verilen hükümlüler ve 106 ncı madde veya diğer kanunlar uyarınca denetimli serbestlik tedbirinden yararlanan hükümlüler, 31/5/2020 tarihine kadar izinli sayılır. Salgının devam etmesi halinde bu süre, Sağlık Bakanlığının önerisi üzerine Adalet Bakanlığı tarafından her defasında iki ayı geçmemek üzere iki kez uzatılabilir.”

MADDE 54- 5275 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 10- (1) 30 uncu maddede bu maddeyi ihdas eden Kanunla yapılan açık ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

105/A maddesi kapsamında denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezasının infazına karar verilen hükümlüler ve 106 ncı madde veya diğer kanunlar uyarınca denetimli serbestlik tedbirinden yararlanan hükümlüler, 31/5/2020 tarihine kadar izinli sayılır. Salgının devam etmesi hâlinde bu süre, Sağlık Bakanlığının önerisi üzerine Adalet Bakanlığı tarafından her defasında iki ayı geçmemek üzere üç kez uzatılabilir. Bu fıkra uyarınca izinli sayılanlar hakkında 95 ve 97 nci madde hükümleri uygulanır.

(6) Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar, Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar ve örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar hariç olmak üzere, toplam hapis cezası on yıldan az olanlar bir ayını, on yıl ve daha fazla olanlar ise üç ayını kapalı ceza infaz kurumunda geçirmiş olan iyi hâlli hükümlülerden ilgili mevzuat uyarınca açık ceza infaz kurumlarına ayrılmasına bir yıl veya daha az süre kalanlar, talepleri hâlinde açık ceza infaz kurumlarına gönderilebilirler. Bu hükümlüler, açık ceza infaz kurumlarında barındırılır. İlgili mevzuat uyarınca açık ceza infaz kurumlarına ayrılmaya, beşinci fıkarda belirtilen süreler içinde hak kazandıkları takdirde beşinci fıkra uyarınca izinli sayılırlar. Beşinci fıkarda belirtilen sürenin tamamlanmasından sonra ise açık ceza infaz kurumlarına ayrılmaya hak kazanıp kazanmadıklarına bakılmaksızın, 95 inci maddede düzenlenen izin hakkından yararlanırlar. Bu fıkra hükmü 31/12/2020 tarihine kadar uygulanır.”

MADDE 54- 5275 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 10- (1) 30 uncu maddede bu maddeyi ihdas eden Kanunla yapılan açık ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Teklifi)

kamu kurum ve kuruluşlarının iş alanlarında çalıştırılmasına ilişkin düzenleme, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl sonra uygulanır.”

MADDE 55- 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 20 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Denetimli serbestlik müdürlüğü tarafından takip edilen çocuk için adli kontrol süresince rehberlik edecek bir uzman görevlendirilir ve çocuk hakkında yapılacak ihtiyaç değerlendirmesine göre iyileştirme çalışmaları yürütülür.”

MADDE 56- 3/7/2005 tarihli ve 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanununun 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “maddesine” ibaresi “maddesinin üçüncü fıkrasının (b), (c), (e), (j), (k) ve (l) bentleri ile 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerine” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 57- 5402 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “maddesine” ibaresi “maddesinin üçüncü fıkrasının (b), (c), (e), (j), (k) ve (l) bentleri ile Çocuk Koruma Kanununun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerine” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 58- 5402 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının; (a) bendinin (3) numaralı alt bendi yürürlükten kaldırılmış, (c) bendinde yer alan “ve altıncı fıkrası gereğince meslek veya sanatın icrasının yasaklanması ya da sürücü belgesinin geri alınması” ibaresi madde metninden çıkarılmış, (e) bendine “mahkeme,” ibaresinden sonra gelmek üzere “infaz hâkimi,” ibaresi eklenmiş ve (h) bendinde yer alan “ikinci ve üçüncü” ibaresi “ikinci, üçüncü ve dördüncü” şeklinde değiştirilmiştir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

kamu kurum ve kuruluşlarının iş alanlarında çalıştırılmasına ilişkin düzenleme, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl sonra uygulanır.”

MADDE 55- 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 20 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Denetimli serbestlik müdürlüğü tarafından takip edilen çocuk için adli kontrol süresince rehberlik edecek bir uzman görevlendirilir ve çocuk hakkında yapılacak ihtiyaç değerlendirmesine göre iyileştirme çalışmaları yürütülür.”

MADDE 56- 3/7/2005 tarihli ve 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanununun 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “maddesine” ibaresi “maddesinin üçüncü fıkrasının (b), (c), (e), (j), (k) ve (l) bentleri ile 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerine” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 57- 5402 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “maddesine” ibaresi “maddesinin üçüncü fıkrasının (b), (c), (e), (j), (k) ve (l) bentleri ile Çocuk Koruma Kanununun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerine” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 58- 5402 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının; (a) bendinin (3) numaralı alt bendi yürürlükten kaldırılmış, (c) bendinde yer alan “ve altıncı fıkrası gereğince meslek veya sanatın icrasının yasaklanması ya da sürücü belgesinin geri alınması” ibaresi madde metninden çıkarılmış, (e) bendine “mahkeme,” ibaresinden sonra gelmek üzere “infaz hâkimi,” ibaresi eklenmiş ve (h) bendinde yer alan “ikinci ve üçüncü” ibaresi “ikinci, üçüncü ve dördüncü” şeklinde değiştirilmiştir.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbul ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 59- 5402 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (3) numaralı alt bendinde yer alan “hâkime” ibaresi “infaz hâkimine” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 60- 5402 sayılı Kanunun 15/A maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu izleme, rızası alınmak koşuluyla hükümlüye ait elektronik cihazlar kullanılmak suretiyle de yapılabilir.”

MADDE 61- 5402 sayılı Kanunun 26 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(4) Denetimli serbestlik tedbiri altında bulunan ve denetimli serbestlik müdürlüğü tarafından muhtaç durumda olduğu tespit edilen yükümlülerin, kamuya yararlı bir işte ücretsiz çalıştırılma yükümlülüğünü yerine getirirken mutad vasıta ile yaptıkları yol giderleri müdürlük bütçesinden, iase giderleri ise çalıştırıldıkları kurum bütçesinden karşılanabilir.”

MADDE 62- 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 3 üncü maddesinin yirmiikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Eşyanın değerinin hafif olması halinde verilecek cezalar yarısına kadar, pek hafif olması halinde ise üçte birine kadar indirilir.”

MADDE 63- 5607 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Yedinci fıkrası hariç, 3 üncü maddede tanımlanan suçlardan birini işlemiş olan kişi, etkin pişmanlık göstererek suç konusu eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı kadar parayı Devlet Hazinesine;

a) Soruşturma evresi sona erinceye kadar ödediği takdirde, hakkında bu Kanunda tanımlanan kaçakçılık suçlarından dolayı verilecek ceza yarı oranında,

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 59- 5402 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (3) numaralı alt bendinde yer alan “hâkime” ibaresi “infaz hâkimine” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 60- 5402 sayılı Kanunun 15/A maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu izleme, rızası alınmak koşuluyla hükümlüye ait elektronik cihazlar kullanılmak suretiyle de yapılabilir.”

MADDE 61- 5402 sayılı Kanunun 26 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(4) Denetimli serbestlik tedbiri altında bulunan ve denetimli serbestlik müdürlüğü tarafından muhtaç durumda olduğu tespit edilen yükümlülerin, kamuya yararlı bir işte ücretsiz çalıştırılma yükümlülüğünü yerine getirirken mutad vasıta ile yaptıkları yol giderleri müdürlük bütçesinden, iase giderleri ise çalıştırıldıkları kurum bütçesinden karşılanabilir.”

MADDE 62- 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 3 üncü maddesinin yirmiikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Eşyanın değerinin hafif olması hâlinde verilecek cezalar yarısına kadar, pek hafif olması hâlinde ise üçte birine kadar indirilir.”

MADDE 63- 5607 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Yedinci fıkrası hariç, 3 üncü maddede tanımlanan suçlardan birini işlemiş olan kişi, etkin pişmanlık göstererek suç konusu eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı kadar parayı Devlet Hazinesine;

a) Soruşturma evresi sona erinceye kadar ödediği takdirde, hakkında bu Kanunda tanımlanan kaçakçılık suçlarından dolayı verilecek ceza yarı oranında,

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Teklifi)

b) Kovuşturma evresinde hüküm verilinceye kadar ödediği takdirde, hakkında bu Kanunda tanımlanan kaçakçılık suçlarından dolayı verilecek ceza üçte bir oranında,

indirilir. Bu husus, soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı tarafından şüpheliye ihtar edilir. Soruşturma evresinde ihtar yapılmaması halinde kovuşturma evresinde hâkim tarafından sanığa ihtar yapılır.”

“(3) İkinci fıkra hükmü, mükerrerler hakkında veya suçun bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde uygulanmaz.”

MADDE 64- 5607 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 12- (1) Haklarında hüküm verilmiş olup da dosyası infaz aşamasında olanlar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren doksan gün içinde suç konusu eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı kadar parayı Devlet Hazinesine ödedikleri takdirde Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde bu maddeyi ihdas eden Kanunla yapılan düzenlemeden faydalanabilir.

(2) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte bu Kanunun kapsamına giren suçlardan dolayı Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığında bulunan dosyalardan, 3 üncü ve 5 inci maddede bu maddeyi ihdas eden Kanunla yapılan düzenlemeler nedeniyle lehe değerlendirme yapılması gereken dosyalar, gelişlerindeki usule uygun olarak ilk derece mahkemelerine gönderilir.”

MADDE 65- 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 114 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan “hukuk fakültesi ve adalet meslek yüksek okulu” ibaresi “hukuk

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

b) Kovuşturma evresinde hüküm verilinceye kadar ödediği takdirde, hakkında bu Kanunda tanımlanan kaçakçılık suçlarından dolayı verilecek ceza üçte bir oranında,

indirilir. Bu husus, soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı tarafından şüpheliye ihtar edilir. Soruşturma evresinde ihtar yapılmaması hâlinde kovuşturma evresinde hâkim tarafından sanığa ihtar yapılır.”

“(3) İkinci fıkra hükmü, mükerrerler hakkında veya suçun bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde uygulanmaz.”

MADDE 64- 5607 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 12- (1) Haklarında hüküm verilmiş olup da dosyası infaz aşamasında olanlar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren doksan gün içinde suç konusu eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı kadar parayı Devlet Hazinesine ödedikleri takdirde Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde bu maddeyi ihdas eden Kanunla yapılan düzenlemeden faydalanabilir.

(2) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte bu Kanunun kapsamına giren suçlardan dolayı kanun yolu incelemesinde bulunan dosyalardan, 3 üncü ve 5 inci maddede bu maddeyi ihdas eden Kanunla yapılan düzenlemeler nedeniyle lehe değerlendirme yapılması gereken dosyalar hakkında bozma kararı verilir. Yargıtay Cumhuriyet başsavcılığında bulunan dosyalar ise gelişlerindeki usule uygun olarak ilk derece mahkemelerine gönderilir.”

MADDE 65- 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 114 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan “hukuk fakültesi ve adalet meslek yüksek okulu” ibaresi “hukuk

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Teklifi)

fakültesi, adalet meslek yüksek okulu veya meslek yüksekokullarının adalet veya ceza infaz ve güvenlik hizmetleri programı, lise veya meslek liselerinin adalet alanı ve ilgili mevzuat uyarınca bunlara denkliği kabul edilen program veya alan” şeklinde değiştirilmiş, maddeye birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve maddenin mevcut ikinci fıkrasına “esaslar” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile sınav kurullarının oluşumu” ibaresi eklenmiştir.

“Bakanlıkça, birinci fıkranın (a) bendinin (1) numaralı alt bendindeki görevlerin bir kısmı veya tamamının Bakanlık bünyesinde oluşturulacak sınav kurullarınca yerine getirilmesine de karar verilebilir.”

MADDE 66- 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 17 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak, süreli hapis cezaları bakımından düzenlenen koşullu salıverilme oranı, dörtte üç olarak uygulanır.”

MADDE 67- 6/8/1997 tarihli ve 4301 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumuna İlişkin Bazı Mali Hükümlerin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “hükümlülere” ibaresi “hükümlü ve tutuklulara” şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasına “çalışma yapan” ibaresinden sonra gelmek üzere “hükümlü, tutuklu,” ibaresi eklenmiş, dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye dördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

“İşyurtlarının yıllık bilançolarında tahakkuk edecek her türlü faaliyet dışı gelirleri ve faizler hariç olmak üzere karlarının % 25’ini aşmamak üzere;

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

fakültesi, adalet meslek yüksek okulu veya meslek yüksekokullarının adalet veya ceza infaz ve güvenlik hizmetleri programı, lise veya meslek liselerinin adalet alanı ve ilgili mevzuat uyarınca bunlara denkliği kabul edilen program veya alan” şeklinde değiştirilmiş, maddeye birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve maddenin mevcut ikinci fıkrasına “esaslar” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile sınav kurullarının oluşumu” ibaresi eklenmiştir.

“Bakanlıkça, birinci fıkranın (a) bendinin (1) numaralı alt bendindeki görevlerin bir kısmı veya tamamının Bakanlık bünyesinde oluşturulacak sınav kurullarınca yerine getirilmesine de karar verilebilir.”

MADDE 66- 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 17 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak, süreli hapis cezaları bakımından düzenlenen koşullu salıverilme oranı, dörtte üç olarak uygulanır.”

MADDE 67- 6/8/1997 tarihli ve 4301 sayılı Ceza İnfaz Kurumları İle Tutukevleri İşyurtları Kurumuna İlişkin Bazı Mali Hükümlerin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “hükümlülere” ibaresi “hükümlü ve tutuklulara” şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasına “çalışma yapan” ibaresinden sonra gelmek üzere “hükümlü, tutuklu,” ibaresi eklenmiş, dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye dördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

“İşyurtlarının yıllık bilançolarında tahakkuk edecek her türlü faaliyet dışı gelirleri ve faizler hariç olmak üzere karlarının %25’ini aşmamak üzere;

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ve Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ile 57 Milletvekilinin Teklifi)

a) İşyurtlarında merkezde ve işyurdu müdürlüğünde görevli personel, işçi ve hükümlüler ile tutuklulara, yıllık net ücretinin % 50'sini geçmemek üzere memur maaş katsayısının (10.000) gösterge rakamı ile çarpımı sonucu bulunacak miktara kadar ve çalıştıkları süre ile yaptıkları işin özellik ve güçlüğüne göre,

b) İşyurdu faaliyetlerinde çalışmayıp sözleşmeli olarak çalışanlar da dahil olmak üzere fiilen ceza infaz kurumlarında çalışan personele, yıllık net ücretinin % 10'unu geçmemek üzere memur maaş katsayısının, (4.000) gösterge rakamı ile çarpımı sonucu bulunacak miktara kadar ve çalıştıkları süreye göre,

İşyurtları Yüksek Kurulu Kararı ile kar payı ödenebilir. Ödemeler, çalışmayı takip eden bütçe yılında ve bir defada yapılır.”

“Üstün gayret ve başarı gösteren işyurdu çalışanları ile tutuklu ve hükümlülere, sözleşmeli olarak çalışanlar da dahil olmak üzere ceza infaz kurumunda çalışan personele İşyurtları Yüksek Kurulu kararı ile kar payı ödeme tavanının yüzde otuzuna kadar teşvik ödemesi yapılabilir.”

MADDE 68- 2/7/2012 tarihli ve 6352 sayılı Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanunun geçici 3 üncü maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 69- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 70- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

a) İşyurtlarında merkezde ve işyurdu müdürlüğünde görevli personel, işçi ve hükümlüler ile tutuklulara, yıllık net ücretinin %50'sini geçmemek üzere memur maaş katsayısının (10.000) gösterge rakamı ile çarpımı sonucu bulunacak miktara kadar ve çalıştıkları süre ile yaptıkları işin özellik ve güçlüğüne göre,

b) İşyurdu faaliyetlerinde çalışmayıp sözleşmeli olarak çalışanlar da dahil olmak üzere fiilen ceza infaz kurumlarında çalışan personele, yıllık net ücretinin %10'unu geçmemek üzere memur maaş katsayısının, (4.000) gösterge rakamı ile çarpımı sonucu bulunacak miktara kadar ve çalıştıkları süreye göre,

İşyurtları Yüksek Kurulu Kararı ile kar payı ödenebilir. Ödemeler, çalışmayı takip eden bütçe yılında ve bir defada yapılır.”

“Üstün gayret ve başarı gösteren işyurdu çalışanları ile tutuklu ve hükümlülere, sözleşmeli olarak çalışanlar da dahil olmak üzere ceza infaz kurumunda çalışan personele İşyurtları Yüksek Kurulu kararı ile kar payı ödeme tavanının yüzde otuzuna kadar teşvik ödemesi yapılabilir.”

MADDE 68- 2/7/2012 tarihli ve 6352 sayılı Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanunun geçici 3 üncü maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 69- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 70- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.